

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
DEVELOPMENT OF BASIC THAI MUSIC PRACTICE SKILLS BY ORGANIZING COOPERATIVE LEARNING
ACTIVITIES STAD TECHNIQUE FOR BACHELOR OF EDUCATION CURRICULUM STUDENTS 1ST YEAR
MUSIC PROGRAM, NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY.

อาจารย์สุธาสินี หาญชนะ
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ปีงบประมาณ 2561

ธันวาคม 2562

“ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา”

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

หัวข้อวิจัย การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผู้วิจัย อาจารย์สุธาสินี หาญชนะ

หน่วยงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ปีที่ทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เครื่องมือที่ใช้ในการในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 6 แผน 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t-test independent

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.14 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า คะแนนเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด

Research Title Development of basic Thai music practice skills by organizing cooperative learning activities STAD technique for Bachelor of Education curriculum students 1st Year Music Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University.

Researcher: Suthasinee Hanchana

Organization: Faculty of Humanities and Social Studies of Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Year 2019

Abstract

The purpose of this research was to study the learning achievement on managing basic Thai music practice skills. For students in the Bachelor of Education Program 1st Year Music Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University The sample group used in the research was students in Bachelor of Education Program. First year music program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, amount 24 persons. Using cooperative learning management method, STAD technique, research instruments. Including 1) the cooperative learning management plan of the STAD technique, consisting of 6 plans, 2) the learning achievement test, 3) the student satisfaction evaluation form, Bachelor of Education Program Year 1 music program on developing Thai basic music practice skills by organizing cooperative learning activities. STAD technique. Statistics used in data analysis are mean, standard deviation and t-test independent statistics.

The results of the study revealed that students of the Bachelor of Education Program 1st Year Music Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University By collaborative learning management, STAD technique with higher learning efficiency with efficiency equal to 80.14, higher than the set criteria. And the satisfaction assessment results of students in the Bachelor of Education Program 1st year music program Towards the development of basic Thai music practice skills by organizing cooperative learning activities in STAD technique, it was found that the overall average score and each aspect was at the highest level.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความอนุเคราะห์และความเมตตาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์นรินทร์ภัส สุชีสนธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ผู้ที่คอยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาในการทำงานวิจัยเล่มนี้ ทั้งนี้ยังคอยตรวจสอบและคอยแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในงานวิจัยเป็นผลทำให้งานวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติ อุดมศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรินทร์ภัส สุชีสนธิ์ ดร.สุภาวดี วิสุวรรณ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสียสละเวลาตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ขอบคือนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

อนึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาที่ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานและเป็นอย่างดี หากประโยชน์อันใดที่จะเกิดขึ้นจากงานวิจัย ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจและสามารถนำไปศึกษาและพัฒนาต่อไป

สุธาสินี หาญชนะ
ผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	5
การจัดการเรียนรู้.....	7
การสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา.....	12
การปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทย.....	16
แนวคิดการจัดการเรียนรู้ดนตรี.....	20
การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	22
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

4 ผลการวิจัย.....	53
การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	53
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานสำหรับ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	61
ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD.....	67
5 สรุปผลการดำเนินงาน.....	76
สรุปผล.....	71
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	86
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	88
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	92
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	96
ภาคผนวก จ รายนามนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โปรแกรมวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยนครราชสีมา.....	100
ภาคผนวก ฉ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	102
ภาคผนวก ช โน้ตข่อยวงใหญ่เพลงสาธุการ.....	142
ภาคผนวก ซ การตั้งคำถามประกอบการเรียนการสอน.....	149
ภาคผนวก ฌ รูปกิจกรรม.....	166
ประวัตินักวิจัย.....	170

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ความแตกต่างระหว่างกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกับกลุ่มการเรียนรู้แบบดั้งเดิม.....	27
2.2 สรุปแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักการศึกษา.....	31
4.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	54
4.1.2 ตารางที่ 4.1.2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ด้านส่วนประกอบของแผนการจัดการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	58
4.1.3 สรุปการประเมินคุณภาพของของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรี พื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	59
4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	61
4.2.2 คะแนนปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	62
4.2.3 คะแนนทดสอบหลังเรียนดนตรีไทยพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	64
4.2.4 คะแนนใบงาน แบบฝึกหัด และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียนดนตรีไทยพื้นฐานของ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	65
4.2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	66
4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD.....	67

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	24
2 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	32
3 การปฏิบัติรวมวง.....	163
4 การปฏิบัติทำนองห้องรายบุคคล.....	163
5 การประเมินผลผู้เรียน.....	164
6 การปฏิบัติทำนองห้องเป็นกลุ่ม.....	164
7 การปฏิบัติหน้าท้น.....	165
8 การทดสอบหลังการปฏิบัติ.....	165

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ดนตรีเป็นศิลปะที่มีความสำคัญต่อมนุษยชาติตั้งแต่โบราณ นักการศึกษาได้เล็งเห็นคุณค่า ของดนตรีและมี ส่วนสนับสนุนให้ดนตรีเข้ามามีบทบาทในวงการศึกษา เนื่องจากดนตรีช่วยให้เด็ก เจริญเติบโตและมีพัฒนาการทาง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดนตรีเป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญยิ่งในการศึกษา มีอิทธิพลอย่างมาก ต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของบุคคลเป็นเครื่องมือชิ้นหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ ดนตรีเป็นวิชาที่มีคุณค่า และเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่แสดงออกถึงสุนทรียภาพ (สุกรี เจริญสุข, 2532: 12) อีกทั้งวิชาดนตรีมีส่วนช่วยในการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางด้านดนตรีไทยให้เป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งที่ได้สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน มีบทบาทหน้าที่สำคัญยิ่ง ในเชิงจิตตรศิลป์ มีความงดงามเฉพาะด้านที่โดดเด่น จนเกิดนำมาสู่มรดกทาง สุนทรียศาสตร์ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ บรรทัดฐาน มโนทัศน์ความรู้ ทั้งในด้านทฤษฎี และปฏิบัติที่สืบทอดเป็นมรดกของแผ่นดินตั้งแต่โบราณจนถึงยุคปัจจุบัน (สุรพล สุวรรณ, 2549: 173)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันไม่สามารถจัดการ เรียนรู้ดังเช่นรูปแบบในอดีตได้ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาบางกิจกรรมทำให้ผลการ ปฏิบัติไม่สอดคล้องกับทฤษฎี ปริมาณของเนื้อหาปริมาณมากเมื่อเทียบกับเวลาในการสอนที่จำกัด ทั้งจำนวน นักเรียน จำนวนเครื่องดนตรีที่ไม่เพียงพอ ตลอดจนความแตกต่างในพื้นฐานทางด้านการปฏิบัติ เป็นต้น จากที่ กล่าวมาทั้งหมดนี้ล้วนส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานไม่ประสบความสำเร็จตาม เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทย จากปัญหาการเรียนการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมทักษะ ด้านการปฏิบัติดนตรีไทยและเสริมสามารถในการทำงานเป็นทีม เพื่อให้สามารถสนองความต้องการของผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นอีกหนึ่งหลักสูตร ที่มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยมีจุดมุ่งหมายในรายวิชา คือ ผู้เรียนสามารถ อธิบายประวัติความเป็นมา ความหมาย หลักทฤษฎี หลักการปฏิบัติขับร้อง จังหวะหน้าทับในดนตรีไทยและ ทำนองฆ้องวงใหญ่ ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยขั้นที่ 1-2 แต่ในปัจจุบันพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถอธิบายทฤษฎี เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติ ตลอดจนผู้เรียนที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ที่ต่างกัน และ จำนวนผู้เรียนที่มีจำนวนมาก ทำให้รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนแบบตัวต่อตัวซึ่งเป็นลักษณะการสอนแบบ ดั้งเดิมซึ่งสามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและแม่นยำไม่สามารถกระทำได้ ลักษณะ

ดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับธรรมชาติการสอนวิชาปฏิบัติที่จำเป็นต้องอาศัยการทำซ้ำภายใต้การดูแลและการบอกกล่าวของผู้สอน ส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดผลแค่ในจำนวนของผู้ที่มีพื้นฐานทางดนตรีไทยมาก่อนเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานเกิดความท้อแท้และถดถอยออกไปในที่สุด

จากข้อมูลดังกล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาโครงการ “การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” เพื่อให้ผู้เรียนมีความเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยและสามารถช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วง ตลอดจนสร้างศรัทธาภาคภูมิใจ และตระหนักรู้ในคุณค่าของดนตรีไทยในฐานะวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของมวลมนุษยชาติที่ควรค่าแก่การศึกษาเพื่ออนุรักษ์และสืบทอดให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80
3. เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2561

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน

3. เนื้อหาในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นเนื้อหาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ซึ่งมีการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2560 และเริ่มดำเนินการใช้ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เป็นต้นมา ทั้งนี้ หลักสูตรได้ระบุไว้ในคำอธิบายรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน (Fundamental Practicum in Thai Music) ดังนี้

อธิบายประวัติความเป็นมา ความหมาย หลักทฤษฎี หลักการปฏิบัติขับร้อง จังหวะหน้าทับในดนตรีไทย และทำนองฆ้องวงใหญ่ ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยขั้นที่ 1-2

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 28 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานที่มีความเหมาะสมกับเหมาะสมกับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. สามารถใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน เพื่อใช้ประกอบการสอนรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน (Fundamental Practicum in Thai Music) สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในปีการศึกษาต่อไปได้
3. สามารถใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการสอนดนตรีไทยในรายวิชาอื่นๆ
4. การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสอนดนตรีไทยไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะในด้านอื่นๆ เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเชื่อมโยง และทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทย และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาทักษะการคิดในระดับต่างๆ ในระดับอุดมศึกษาต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกกลุ่มละ 4-5 คน ประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันในระดับสูง ปานกลาง และอ่อน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาสดูแลเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยที่สมาชิกแต่ละคนมีโอกาสรับผิดชอบต่อการเรียนด้วยตนเองและรับผิดชอบงานของกลุ่ม เพราะความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยมีผู้สอนเป็นที่ปรึกษาแนะนำช่วยเหลือผู้เรียน และจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง นักศึกษามีความสามารถด้านปฏิบัติ โดยการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติโดยทักษะของผู้เรียนจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถแสดงความสามารถดังกล่าวในรูปของการกระทำจริงให้ออกเป็นผลงาน ซึ่งในการวัดความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียนจะมีแบบทดสอบทักษะในการบรรเลงต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ

4. ความพึงพอใจ หมายถึง ภาวะของความพึงใจของนักศึกษาหรือภาวะที่มีอารมณ์ในทางบวกที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน โดยวัดจากแบบสอบถามและความตั้งใจในการให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัย “การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นที่ทำการศึกษาออกเป็น 9 ประเด็น ดังนี้

2.1 การจัดการเรียนรู้

2.2 การสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา

2.3 การปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทย

2.4 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ดนตรี

2.5 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.7 กรอบแนวความคิด

2.1 การจัดการเรียนรู้

2.1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ไม่ใช่เป็นเพียงการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาโดยใช้วิธีการบอกให้จดจำและนำไปท่องจำเพื่อ การสอบเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้งยิ่งกว่านั้นกว่านั้น กล่าวคือ วิธีการใดก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรียกได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ นักการศึกษาหลาย ท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ในทัศนะต่างๆ ดังนี้

สุมน อมรวิวัฒน์ (2533: 460) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้คือ สถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่

1) มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับ สิ่งแวดล้อมและผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม

2) ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่

3) ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

วิจัย ประสิทธิ์วิฑูริ์ (2542: 255) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบ ครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล

Hough & Duncan (1970: 144) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าหมายถึง กิจกรรมของบุคคล ซึ่งมีหลักและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่างๆ 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านหลักสูตร หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา และการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
- 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
- 3) ด้านการวัดผล หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้
- 4) ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

Good (1975: 588) ได้อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ การกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

Hills (1982: 266) ให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

จากความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้มีความหมายครอบคลุมทั้งด้านวิธีการกระบวนการและตัวบุคคล ดังนั้น จึงอาจสรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้ได้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน

8.1.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอนหรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดี และเหมาะสมแล้วย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน ดังนี้ คือ

- 1) มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
- 2) เกิดทักษะหรือมีความชำนาญในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้
- 3) เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
- 4) สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 5) สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

อนึ่ง การที่ผู้สอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญานั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุดก็คือ การให้การศึกษา ซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

8.1.3 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้มีลักษณะที่เด่นชัดอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1) การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้น ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2) การจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

- ด้านความรู้ความคิดหรือด้านพุทธิพิสัย
- ด้านทักษะกระบวนการหรือด้านทักษะพิสัย
- ด้านเจตคติหรือด้านจิตพิสัย

3) การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้ก็ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้หรือไม่ขึ้นต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้สอนทั้งด้านวิชาการ (ศาสตร์) ทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ (ศิลป์) เป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จะต้องมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จได้ผู้สอนจะต้องมีทั้งความรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้

8.1.3 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาจากข้อมูลหลายประการเพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของตนและการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ไม่ว่าระดับใดก็ตามขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- 1) ผู้เรียน
- 2) บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
- 3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน

ถ้าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ประการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดี จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ในการเรียนรู้ได้อย่างมาก องค์ประกอบดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้เรียน ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ความต้องการพื้นฐาน เป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงและจะละเลยไม่ได้

2) บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นส่วนที่สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นไปในรูปแบบที่ต้องการ ความเป็นประชาธิปไตย ความเคร่งเครียด ความขี้บ่นของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนด แต่ถึงกระนั้นก็ตามบรรยากาศในชั้นเรียนยังมีองค์ประกอบอื่นๆ อีก นอกเหนือไปจากตัวผู้สอน คือ ผู้เรียนเข้าชั้นเรียนโดยไม่ได้รับประทานอาหารเช้าหรืออาหารกลางวัน ผู้เรียนเริ่มเรียนชั่วโมงแรกด้วยความรู้สึกหิวหรือบางครั้งผู้เรียนได้รับสิ่งกระทบกระเทือนใจติดตามมาจากความไม่ปรองดอง ในครอบครัว เป็นต้น ส่วนทางด้านตัวผู้สอนนั้นอาจจะมีความกดดันจากฝ่ายบริหารหรือจากครอบครัว เศรษฐกิจ อาหารเข้า ก่อนมาสถานศึกษาของผู้สอนมีเพียงน้ำแก้วเดียวเท่านั้น สิ่งที่น่ามาก่อนเหล่านี้ เกิดขึ้นก่อนที่ผู้สอนและผู้เรียนจะมาพบกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะบ่งบอกได้ว่า บรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้จะปรากฏออกมาในรูปแบบใด

3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจะเป็นเครื่องชี้บ่งถึงเงื่อนไขหรือสถานการณ์ว่า ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ ผู้สอนควรจะต้องคิดถึงผู้เรียนในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง ผู้เรียนมีสิทธิที่จะได้รับความต้องการพื้นฐาน และผู้สอนจะต้องหาวิถีที่จะตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และผู้สอนควรจะต้องให้มีความรู้สึกไวต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน เพื่อความสำเร็จแห่งการเรียนรู้และการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

8.1.4 หลักพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

หลักการจัดการเรียนรู้เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้สอน ถึงแม้ว่าผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้เฉพาะของตน แต่ก็จะมีหลักการพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งหลักการพื้นฐานนี้มีหลักการศึกษาค้นคว้าแสดงทรรศนะไว้หลายท่านและมีลักษณะคล้ายคลึงกัน 4 ประการ คือ

1) หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้

2) หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ออก การผลิตสื่อ การเตรียมแบบทดสอบและข้อสอบ

3) หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรง

4) หลักการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมายและการรายงานผลการประเมิน

ทองคุณ หงส์พันธ์ (2542: 9) ได้ให้หลักการจัดการเรียนรู้โดยกล่าวไว้เป็นบัญญัติ 20 ประการของการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรให้กระจ่าง
- 2) วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างดี
- 3) มีกิจกรรม/ทำอุปกรณ์
- 4) สอนจากง่ายไปหายาก
- 5) วิธีสอนหลายหลากมากชนิด
- 6) สอนให้คิดมากกว่าจำ
- 7) สอนให้ทำมากกว่าท่อง
- 8) แคล้วคล่องเรื่องสื่อสาร
- 9) ต้องชำนาญการจูงใจ
- 10) อย่าลืมใช้จิตวิทยา
- 11) ต้องพัฒนาอารมณ์ขัน
- 12) ต้องผูกพันห่วงหาศิษย์
- 13) ฝึตามติดพฤติกรรม
- 14) อย่าทำตัวเป็นทรราช
- 15) สร้างบรรยากาศไม่น่ากลัว
- 16) ประพฤติตัวตามที่สอน
- 17) อย่าตีดรอนกำลังใจ
- 18) ใช้เทคนิคการประเมิน
- 19) ผู้เรียนเพลินมีความสุข
- 20) ผู้สอนสนุกกับการเรียน

จากหลักการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ของงานในทุกๆ ด้าน ซึ่งสามารถสรุปเป็นหลักการจัดการเรียนรู้พื้นฐานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนี้

1) สอนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวออกไปหาสิ่งที่อยู่ไกลตัว ตามปกติผู้เรียนมักจะสนใจและคุ้นเคยกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว บทเรียนที่ผู้สอนจะนำมาสอนนั้นควรเลือกสิ่งที่อยู่รอบตัวหรือใกล้ตัวก่อนแล้วค่อยสอนสิ่งที่อยู่ห่างจากตัวออกไปเรื่อยๆ

2) สอนจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก การจัดการเรียนรู้ถ้าจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกหัวข้อเรื่องจากง่ายไปหายากอยู่แล้ว เพราะสิ่งง่ายๆ นั้น ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีและเป็นพื้นฐานในการเรียนสิ่งยากต่อไป

3) สอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใดๆ ก็ตาม ผู้สอนควรให้ตัวอย่างหลายๆ ตัวอย่างหรืออาจจะให้ผู้เรียนช่วยหาตัวอย่างให้แล้วช่วยกันสรุปและตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นมา

4) สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าประสบการณ์ใหม่นั้นย่อมต้องอาศัยบทเรียนเก่าหรือประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานจึงจะเรียนบทเรียนใหม่ได้เข้าใจดี

5) สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใดๆ ก็ตาม ผู้สอนควรพยายามใช้สื่อการเรียนประกอบการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เพื่อเป็นวิธีการทำให้บทเรียนเป็นรูปธรรมซึ่งจะง่ายแก่การเข้าใจของผู้เรียน

6) สอนจากการทดลองไปหาการสรุปตั้งกฎเกณฑ์ บทเรียนใดที่สามารถให้ผู้เรียน ทดลองปฏิบัติจริงได้ ผู้สอนก็ควรให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติหรือลงมือกระทำด้วยตนเอง เมื่อทดลองเสร็จแล้ว ผู้สอนจึงซักถามและให้ผู้เรียนคิดสรุปเป็นกฎเกณฑ์ขึ้นมา

7) สอนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ธรรมชาติของผู้เรียนในวัยต่างๆ นั้น จะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสนใจ ความถนัดพิเศษและความสามารถ ผู้สอนจะต้องเข้าใจในหลักพัฒนาการของผู้เรียนในวัยต่างๆ ด้วย เพื่อที่จะได้จัดเตรียมบทเรียนและกิจกรรมไว้ หลากๆ อย่างให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนด้วย

8) สอนโดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยา หลักจิตวิทยาคือสิ่งที่ผู้สอนต้องนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้มากที่สุด คือ จิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการศึกษา เป็นต้น

9) สอนโดยยึดจุดหมายของการจัดการศึกษา จุดหมายของการจัดการศึกษาจะเป็น เป้าหมายหลักตามแนวนโยบายในการจัดดำเนินการศึกษาของชาติในระดับต่างๆ

10) สอนโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตรและบทเรียนเป็นหลัก ในการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดความมุ่งหมายหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นหลัก และอีกทั้งผู้สอนยังต้องกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเฉพาะของแต่ละสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ขึ้นด้วย และในขณะที่สอนผู้สอนต้องพยายามจัดสถานการณ์ สภาพการณ์และกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามความมุ่งหมายเฉพาะสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการเรียนที่ดี

8.1.5 ลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ดี

ผู้สอนที่ดีทุกคนย่อมมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนรู้และการอบรมผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีหลักในการยึด ดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ โดยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ สำหรับผู้เรียนในระดับต่างๆ เพื่อจะได้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลคิดเปรียบเทียบและคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ
- 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดด้วยการเรียนโดยการกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing)
- 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม (Group working) โดยมีการปรึกษาหารือกันในกลุ่มแบ่งงานกันทำด้วยความร่วมมือกันและประเมินผลรวมกัน
- 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์
- 5) มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นเกิดความยืดหยุ่น น่าสนใจ และไม่น่าเบื่อโดยการนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบต่างๆ มาดัดแปลงใช้ในการจัดการเรียนรู้
- 6) มีการเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอนจะได้ทราบว่าสอนอย่างไรบ้างตามลำดับขั้นและยังช่วยให้ผู้สอนพร้อมที่จะสอนด้วยความมั่นใจ
- 7) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและคิดหาเหตุผลความเป็นมาของสิ่งที่เรียน และมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 8) มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เน้นการประเมินตามสภาพจริง ประเมินตามความรู้ความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่เพียงใด
- 9) มีสื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจบทเรียน เช่น ของจริง รูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิดีทัศน์ ฐานข้อมูลการเรียนรู้ เว็บไซต์และสื่อดิจิทัลอื่นๆ
- 10) มีการจูงใจในระหว่างการจัดการเรียนรู้ เช่น การให้รางวัล การชมเชย การลงโทษ การติเตียน การให้คะแนน การสอบ การแข่งขัน การปรบมือให้เกียรติ ฯลฯ มาใช้เป็นสิ่งกระตุ้นและ ชี้แนวทางเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนการทํากิจกรรมาากขึ้น
- 11) มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำหลายอย่างเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียน
- 12) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา
- 13) ส่งเสริมความสัมพันธ์หรือการบูรณาการระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นๆ ในหลักสูตร เช่น สอนภาษาไทยก็สอนให้สัมพันธ์กับสังคมศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ เป็นต้น

14) มีการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะแก่การเรียนรู้ตามบทเรียนที่สอนทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ของผู้เรียน

15) สอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child center) ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เอง ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำกิจกรรม

16) สอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากที่สุด

17) สอนตามกฎแห่งการเรียนรู้โดยจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

18) สอนโดยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย โดยสามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆ และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนงานร่วมกับผู้สอน

2.2 การสอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา

ในกระบวนการถ่ายทอดดนตรีไทยนับเป็นภูมิปัญญาทางด้านดนตรีที่สั่งสมและสืบทอดกันมาช้านานของบรรพบุรุษไทยการถ่ายทอดดนตรีไทยในสมัยก่อนอยู่ในรูปแบบมุขปาฐะ คือ การสอนในรูปแบบการบอกเล่าให้จำทำให้ดูแล้วทำตาม สังเกต จำแบบ (ครูพักลักจำ) ฯลฯ ดังที่ ภาณุภาค โมกขศักดิ์ ได้กล่าวถึง กระบวนการถ่ายทอดดนตรีไทย ดังนี้

รากฐานของระบบการเรียนการศึกษาดนตรีไทยนั้น มักเป็นการบอกด้วยปากเปล่าหรือที่เรียกกันว่ามุขปาฐะ เป็นการถ่ายทอดจากครูถึงผู้รับการถ่ายทอด (ภาณุภาค โมกขศักดิ์, 2558: 185)

นอกจากนี้ ยมโดย เพ็ญพศา ได้กล่าวถึง การสอนวิชาดนตรีไทยภาคปฏิบัติ ไว้ดังนี้

ในการสอนวิชาดนตรีไทยภาคปฏิบัตินั้น สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือครูผู้ถ่ายทอดต่างยึดไว้เป็นแบบแผนในการสอนที่ประสบความสำเร็จคือผู้ถ่ายทอดต้องรู้หลักจิตวิทยาในการสอน วิธีการสอน การเป็นแบบอย่างที่ดีและถูกต้องแก่ผู้เรียน รู้ขั้นตอนการสอน เพื่อกระตุ้นไหวพริบในการรับสัมผัสผ่านโสตประสาททั้งหมดของผู้เรียนจนสามารถสร้างความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้จนเกิดความเคยชินและสามารถพัฒนาไปสู่การปฏิบัติในระดับทักษะชำนาญการและเชี่ยวชาญตามลำดับ (ยมโดย เพ็ญพศา, 2525)

ทั้งนี้ สถานที่ให้ความรู้หรือศูนย์รวมแหล่งความรู้มีอยู่ 3 แหล่งหรือ 3 สายด้วยกัน คือ สายบ้าน สายวัด และสายวัง (สมชาย เอี่ยมบางยูง. 2545: 5) มาศสุภา สีสูกอง (2531: 95-100) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพดนตรีไทยในสมัยรัตนโกสินทร์โดยได้สรุปวิธีสอนดนตรีไทยในสำนักสามัญชนและราชสำนักไว้ดังนี้

1. สอนเน้นการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎีและคุณธรรมสำหรับนักดนตรีหลักสูตรไม่ได้วางไว้ตายตัว ทำให้การสอนไม่ได้แยกรายวิชาต่างๆ ออกมาอย่างอิสระหรือเป็นเอกเทศ แต่จะสอนควบคู่กันไปทั้งการปฏิบัติ ทฤษฎีและคุณธรรมสำหรับนักดนตรีซึ่งครูผู้สอนจะเป็นผู้บอก และปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วจึงให้ศิษย์ปฏิบัติตามอย่างที่ครูสอน ส่วนด้านคุณธรรมสำหรับนักดนตรีนั้นสามารถแยกการสอนออกได้ 3 ลักษณะ คือ

1.1 ครูสอนโดยการบอกให้ฟังด้วยวาจา

1.2 ครูปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง

1.3 สภาพสังคมดนตรีกำหนดพฤติกรรมที่เหมาะสมให้สำหรับนักดนตรีเช่นเดียวกับการวางตัวระหว่างศิษย์กับครูผู้เป็นศิษย์จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไรต่อครู เป็นต้น

2. สอนโดยยึดมั่นในจารีตประเพณี คือ ทำตามที่ครูสอนในการฝึกปฏิบัตินั้นจะเริ่มฝึกปฏิบัติกันเลย ครูผู้จะสอนโดยการปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม สำหรับการต่อเพลงจะต่อกันเป็นวรรคๆ หรือเป็นจังหวะหน้าทับจนผู้เรียนทำได้จึงจะสอนต่อให้อีกและในการปฏิบัตินั้นต้องทำให้ได้ตามที่ครูสอน (ครูเลื่อน สุนทรวาทิน, สัมภาษณ์อ้างใน มาศสุภา สีสูกอง. 2531 : 97) กล่าวถึง การสอนดนตรีไทยของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ผู้เป็นบิดาว่า คุณพ่อจะปฏิบัติให้ผู้เรียนดูก่อนเป็นการสาธิตให้ดู ต่อจากนั้นผู้เรียนก็ปฏิบัติตามการสอนเริ่มปฏิบัติกันเลยโดยจะสอดแทรกทฤษฎีไว้ในขณะที่ปฏิบัติไปด้วย และศิษย์จะไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นเหมือนกับที่คุณพ่อสอน

3. สอนเฉพาะทางของเครื่องดนตรีศิษย์คนใดเลือกเรียนเครื่องดนตรีชนิดใด ครูจะสอนให้เฉพาะทางของเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นซึ่งในเพลงเดียวกันเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นจะบรรเลงเฉพาะทาง ของเครื่องนั้นๆ เพราะฉะนั้นแต่ละเครื่องจะบรรเลงตามทางของตน

4. สอนโดยอาศัยความจำเป็นหลัก คือ การต่อเพลงด้วยการฟังเสียง ไม่มีการบันทึกไว้เป็นโน้ตหรือสัญลักษณ์แทนเสียงเพื่อกันลืม ผู้ที่เรียนดนตรีไทยจะต้องมีความจำเป็นเลิศจึงสามารถเรียนได้ดีและเรียนได้เร็ว

5. สอนตามความสามารถของศิษย์ผู้เข้าศึกษาดนตรีไทยแต่ละคนจะมีความรู้ ความสามารถและสติปัญญาที่แตกต่างกัน การสอนดนตรีไทยปฏิบัติไม่ว่าปีพาทยเครื่องสายหรือขับร้องดังกล่าวมาแล้วจะต้องยึดความจำเป็นหลักในการเรียนการสอน ไม่มีอุปกรณ์ช่วยจำ ดังเช่น ในปัจจุบันนี้ ผู้เรียนได้มีความจำดีก็สามารถต่อเพลงได้มาก (เลื่อน สุนทรวาทิน, สัมภาษณ์ อ้างใน มาศสุภา สีสูกอง. 2531: 98)

6. สอนต่อจากพื้นฐานเดิมของผู้เรียน เมื่อรับศิษย์เข้าศึกษาและครูจะทดสอบ ความสามารถของศิษย์ว่ามีพื้นฐานความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีไทยมากน้อยแค่ไหน เมื่อทดสอบแล้วพื้นฐานที่มีอยู่ส่วนใดไม่ถูกต้อง ครูจะสอนให้ใหม่จนกว่าจะได้สิ่งที่ถูกต้อง

7. สอนเป็นรายบุคคล จากความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เข้าศึกษาจึงได้มีการสอนเป็นรายบุคคล คือ ต่อเพลงกันด้วยตัวต่อตัวโดยที่ครูและศิษย์นั่งหันหน้าเข้าหากัน ครูจะบอกหรือปฏิบัติเครื่องดนตรีให้ศิษย์ดูวิธีการจับเครื่องดนตรีและฟังเสียงพร้อมทั้งเทคนิคการบรรเลงต่างๆ เพื่อให้ศิษย์ปฏิบัติตาม

วิมาลา ศิริพงษ์ (2534 : 12) ได้วิจัยเกี่ยวกับการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทย โดยได้สรุปวิธีการถ่ายทอดของปราชญ์ชาวบ้าน ไว้ดังนี้ ลักษณะของการถ่ายทอดวิชาจากครูไปสู่ศิษย์ในชั้นแรกครูจะสอนเพลงแต่ละเพลงแก่ศิษย์โดยบรรเลงให้ผู้เป็นศิษย์ฟัง หลังจากนั้นศิษย์จะปฏิบัติตามโดยการบรรเลงตามแบบของครูและทบทวนเพลงจนกว่าจะจดจำทำนองนั้นได้ขึ้นใจ

ในกระบวนการถ่ายทอดวิชาการทางดนตรีไทย ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ การต่อเพลง การเรียนรู้ของศิษย์ และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์

1. การต่อเพลง ดนตรีไทย คำว่า ต่อเพลง เป็นสำนวนที่ใช้กันโดยหมายถึง การเรียนการสอนระหว่างครูกับศิษย์ การใช้คำว่า ต่อ ในความหมายของการถ่ายทอดหรือให้ความรู้จากผู้หนึ่งไปสู่ผู้หนึ่ง และมีการใช้กันในระบบการถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีบอกเล่า โดยปรากฏในวัฒนธรรมไทยแขนงอื่นๆ ด้วยอาทิ ด้านการศึกษา การเรียนหนังสือของคนไทยในอดีต ก็ใช้คำว่า ต่อหนังสือ (พระยาอนุมานราชธน อ้างใน วิมาลา ศิริพงษ์ 2534 : 12) หรือในทางละครก็มีคำว่า ต่อท่ารำ เช่นกัน การต่อเพลงที่กระทำกันตามลักษณะดั้งเดิมเช่นที่เป็นมาในอดีต คือ เป็นการต่อเพลงชนิดตัวต่อตัว (Personal instruction) โดยปกติการต่อเพลงสำหรับระดับแรกของศิษย์จะเริ่มที่ฆ้องวงใหญ่เสมอ เนื่องจากฆ้องวงใหญ่เป็นเครื่องดนตรีที่ดำเนินทำนองหลักในวงปี่พาทย์ เมื่อผู้เรียนจดจำทำนองหลักนี้ได้ก็จะสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีชิ้นอื่นได้ อาทิ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม และฆ้องวงเล็ก โดยเรียนรู้การบรรเลงเครื่องนั้นๆ เพิ่มเติมอีกเล็กน้อย

เวลาที่มีการต่อเพลง ผู้เป็นศิษย์หรือผู้มาขอต่อเพลงจะเข้านั่งประจำที่เครื่องดนตรีที่ตนเล่น ไม่ว่าจะเป็นระนาดเอก ระนาดทุ้ม หรือฆ้องก็ตาม ครูก็จะเข้านั่งประจำเครื่องดนตรีอีกเครื่องหนึ่ง ลักษณะการนั่งต่อเพลงตามการจัดวางเครื่องเช่นนี้ครูจะนั่งอยู่ตรงข้ามหรืออยู่ข้างๆ ศิษย์เสมอซึ่งจะทำให้ศิษย์สามารถมองเห็นวิธีการบรรเลงไม่ว่าจะเป็นการเล่นหรือการใช้มือกับทั้งยังฟังเสียงที่ครูตีได้อย่างถนัด

ครูหรือผู้ที่ทำหน้าที่ต่อเพลงให้จะใช้วิธีตีให้ผู้มาขอต่อเพลงฟังทีละวรรคโดยครูจะตีซ้ำๆ และชัดๆ เพื่อให้ผู้ต่อมีโอกาสสำเนียงเสียงเพลงและสังเกตการใช้มือไปพร้อมๆ กัน การตีเพลงนี้ ครูจะตีตามทางของเครื่องดนตรีที่ผู้บรรเลง เช่น หากผู้ต่อมาขอต่อฆ้องครูอาจจะต่อให้โดยใช้ระนาดเอก ผู้ต่อก็จะตีเลียนแบบตามที่ครูตีให้ดูเห็นวาทะ ครูจะตีไปพร้อมๆ กันด้วยแล้วค่อยๆ หยุดให้ผู้ต่อตีไปเอง เมื่อเห็นผู้ต่อตีไปเองสามารถบรรเลงได้

ถูกต้องแล้ว ครูก็จะขึ้นวรรคใหม่ต่อไป เมื่อเช่นนั้นไปได้สักช่วงหนึ่งอาจเป็นราว 3-4 วรรค ครูก็จะให้ผู้ตอบทวนซ้ำๆ หลายๆ เทียวเพื่อให้แน่ใจว่าแม่นยำแล้วจึงจะต่อเพิ่มเติมให้

การต่อเพลงแต่ละครั้งจะคืบหน้าไปได้มากน้อยเพียงใดอยู่ที่สติปัญญาและความสามารถของผู้ต่อแต่ละคน หากผู้ต่อสามารถบรรเลงตามครูได้อย่างรวดเร็วครูก็จะต่อให้ได้เร็ว สิ่งสำคัญของการต่อเพลงในรูปแบบดังกล่าวอาจพูดได้ว่าเป็นเงื่อนไขที่ครูจะต่อเพลงให้มากหรือน้อย คือ ต้องจำเพลงให้ได้แม่นยำ

2. การเรียนรู้ของศิษย์สำหรับผู้เรียนดนตรีไทย การต่อเพลง คือ การไปขอรับความรู้มาจากผู้เป็นครู ความรู้ที่รับมานั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความรู้ทั้งหมด แต่ความรู้อีกส่วนที่จะมาประกอบเป็นความรู้ที่สมบูรณ์นั้นต้องมาจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิถีทางของการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแบบแผนทางดนตรีไทย ได้แก่ การฝึกฝนและประสบการณ์

ทั้งนี้ จาริตเดิมในการเรียนวิชาการของตะวันตกมักนิยมใช้วิธีการแบบมุขปาฐะกันอย่างมากแพร่หลาย การถ่ายทอดวิชาการแบบนี้เป็นการถ่ายทอดจากครูไปสู่ศิษย์โดยตรงและวิธีการรักษาความรู้ลักษณะนี้ไว้ คือ วิธีการท่องจำ หากเป็นการเรียนหนังสือ เราเรียกกันว่า ท่องหนังสือ การท่องเพลงนี้ ผู้ท่องจะต้องมีสมาธิจดจ่อจะต้องมีสมาธิจดจ่อกับการบรรเลงอย่างมาก เพราะจะต้องใช้ความจำอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่คุณต้องได้รับควบคู่ไปกับการแม่นยำเพลง ก็คือ ความชำนาญทางการบรรเลงที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝนซ้ำแล้วซ้ำเล่านี้ สอดคล้องกับแนวคิดของสโนว์ มีซันหมาก (2534 : 78-79) ดังนี้ ในการฝึกหัดดนตรีไทยจำเป็นต้องฝึกหัดให้ได้ครบ 3 ประการ คือ

1) ฝึกเป็นประจำและทำอย่างต่อเนื่อง เพราะดนตรีเป็นศิลปะที่ต้องอาศัยทักษะ ความชำนาญจึงจะสามารถสร้างผลงานให้ประณีตและงดงาม ทั้งนี้ก็เป็นไปตามคติที่ว่า เจ็ดวันเว้น ฝึกซ้อมดนตรี อักขระห้าวันหนี เน้นซ้ำ

2) ฝึกฝนอย่างจริงจังและตั้งใจ เด็กควรจะได้รับเอาใจใส่จากครูผู้สอนเพื่อให้เขาตั้งใจฝึกฝนกระตุ้นให้เกิดความพยายามคอยเอาใจใส่ติดตามให้เกิดความมุ่งมั่นไม่ควรคั่นจนทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ว่าเป็นของยากเกินความพยายาม

3) ให้เวลาและหาเวทีให้แสดง การฝึกฝนดนตรีนั้นเป็นงานที่ต้องใช้เวลาเร่งรัดชั่วระยะเวลาอันสั้นจะทำให้ผลงานดนตรีขาดความงดงามประณีตและนักเรียนที่ถูกเร่งรัดอาจเกิดความท้อแท้และถดถอยออกไปในที่สุดกลายเป็นการสอนให้เด็กเกลียดดนตรีไทยไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การเปิดเวทีให้เด็กได้แสดงผลงานเป็นการเสริมแรงที่จำเป็นจะต้องทำให้ได้ เพราะนอกจากจะเป็นการประเมินผลการฝึกฝนแล้วยังเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถและในขณะเดียวกันก็สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มใหม่ซึ่งหมายถึงผู้ต่อกอีกด้วย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ ลักษณะของการเรียน การสอนที่ปรากฏ คือ การใช้วิธีการแบบดั้งเดิมของดนตรีไทย คือ สอนแบบตัวต่อตัว

ประการที่ 1 คือ เรื่องของการเลือกครูในประเพณีการเลือกครูของดนตรีไทย ผู้ที่ประสงค์จะเล่าเรียนวิชาจะต้องใช้วิธีการเข้าไปฝากตัวเป็นศิษย์กับครูดนตรีหรือนักดนตรีที่ตนมีความเคารพนับถือหรือพอใจในฝีมือเพื่อขอรับถ่ายทอดวิชาไว้

ประการที่ 2 คือ เรื่องของสถานภาพและอำนาจของผู้เป็นครู การถ่ายทอดวิชาการในลักษณะดั้งเดิมของดนตรีไทยที่อาศัยความจำเป็นหลัก ไม่มีการบันทึกโน้ตและไม่มีตำราใดๆ นั้น ครูผู้สอนจะได้รับความเคารพนับถือจากศิษย์เป็นอย่างสูงด้วย ในฐานะที่เป็นผู้ที่เก็บสั่งสมเอาวิชาความรู้และเพลงการต่างๆ เข้าไว้ ครูจึงเป็นผู้มีสถานภาพที่สำคัญยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นเสมือนคลังแห่งวิชาการทั้งหมดแล้วยังเป็นผู้กำหนดการถ่ายทอดหรือการรับความรู้ ด้วย ครูจะให้วิชาแก่ศิษย์มากน้อยเพียงใดหรือจะให้แก่ศิษย์ผู้ใดเป็นอำนาจของครูที่จะทำได้ครูจึงเป็นบุคคลที่มีอำนาจและใช้อำนาจของตนในทางรักษาและสืบทอดวิชาความรู้การดนตรี

ประการที่ 3 คือ ลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับศิษย์ที่เกิดจากการสอนในวิธีการเดิม คือ การสอนแบบตัวต่อตัวนั้น ครูและศิษย์มีการติดต่อสัมพันธ์กันโดยตรงอย่างใกล้ชิดตลอดระยะเวลาที่ทำการเรียนการสอน

ในวิธีการสอนดนตรีไทยแบบเดิม คือ แบบตัวต่อตัว ความสัมพันธ์ระหว่างครูศิษย์จะเกิดการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ขึ้นโดยอัตโนมัติอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่การสอนดนตรีไทยแบบกลุ่มหรือชั้นเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ด้วย อาทิ การมีสมาธิจดจ่อกับการเรียนการสอนนั้นหรือการเลือกที่นั่งในจุดที่จะมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้สอนได้ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ได้เปลี่ยนแปลงเมื่อเกิดการถ่ายทอดโดยการใช้สื่อที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้แทนตัวบุคคล

2.3 การปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทย

การส่งเสริมดนตรีไทย มีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและส่งเสริมวัฒนธรรมได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาดนตรีไทยอย่างต่อเนื่องโดย ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ตระหนักในความสำคัญของดนตรีไทย ได้จัดทำโครงการส่งเสริมดนตรีไทยตามความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรมที่ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีไทยร่วมกันสร้างเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา 2538 : 22-212) โดยมีรายละเอียดสรุปเป็นสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ขั้นเกณฑ์ของมาตรฐานดนตรีไทยกำหนดมาตรฐานความสามารถการบรรเลงดนตรีไทยออกเป็น 12 ขั้นดังต่อไปนี้

ขั้นเตรียม เทียบเท่าการศึกษาระดับก่อนภาคบังคับ (การศึกษาเด็กเล็ก หรือ การศึกษาระดับ อนุบาล หรือผู้ที่เริ่มฝึกหัดดนตรีไทย)

ขั้น 1 ขั้น 2 ขั้น 3 ระดับประโยคประถมบริบูรณ์ของการศึกษาดนตรีไทย

ขั้น 4 ขั้น 5 ขั้น 6 ระดับประโยคมัธยมบริบูรณ์ของการศึกษาดนตรีไทย

ชั้น 7 ชั้น 8 ระดับอุดมศึกษา ชั้นอนุปริญา ชั้น 9 ระดับอุดมศึกษา ชั้นปริญาตรี ชั้น 10 ระดับอุดมศึกษา ชั้นปริญาโท (ผู้มีความชำนาญ)

ชั้น 11 ระดับอุดมศึกษา ชั้นปริญาเอก (ผู้มีความเชี่ยวชาญ)

รายละเอียดของแต่ละชั้นตั้งชั้นที่ 1-7 เป็นขั้นตอนของการฝึกในระดับก่อนการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งในระดับอุดมศึกษา เริ่มตั้งแต่ชั้นที่ 8 มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ชั้น 8 และ 9

ด้านปี่พาทย์

เน้นความรู้การบรรเลงพื้นฐานตามแนวกว้างในกรอบและขีดความสามารถเพียงระดับที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในสังคมด้านพิธีกรรม นาฏกรรม บันเทิงและอื่นๆ ซึ่งจะเป็นฐานส่งผลเพื่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การเรียนรู้ในขั้นนี้ ส่วนหนึ่งเป็นการขัดเกลา และเพิ่มทักษะการบรรเลงเพลงที่เคยผ่านการฝึกฝนมาแล้วในระดับต่ำกว่า รวมทั้งสามารถบรรเลงรวมวงต่างๆ ได้ การทดสอบเป็นการประเมินด้านความรู้และความสามารถในการบรรเลงเพลงที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มเพลงได้อย่างถูกต้องตามหลักสูตรดุริยางคศิลป์ไทย และความสามารถในการบรรเลงเพลงที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มเพลงได้อย่างถูกต้องตามหลักดุริยางคศิลป์ ดังนี้

- 1) กลุ่มเพลงหน้าพาทย์และเพลงพิธีกรรมอย่างน้อย 4 เพลง
- 2) กลุ่มเพลงเรื่องอย่างน้อย 3 เรื่อง
- 3) กลุ่มเพลงชุดโหมโรงเช้า โหมโรงเย็น
- 4) กลุ่มเพลงอัตราสามชั้นและเพลงเถา จำนวนอย่างน้อย 10 เพลง
- 5) กลุ่มเพลงดับอย่างน้อย 3 ดับ
- 6) กลุ่มชนิดเพลงลาอย่างน้อย 2 เพลง

ด้านการขับร้องเพลงไทย

เน้นความรู้และทักษะการขับร้องเพลงไทยตามแนวกว้างในกรอบและขีดความสามารถเพียงระดับที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในสังคมด้านพิธีกรรม นาฏกรรม บันเทิงและด้านอื่นๆ ซึ่งจะเป็นฐานส่งผลเพื่อการศึกษาในขั้นที่สูงขึ้น การเรียนรู้ในขั้นนี้ส่วนหนึ่งเป็นการขัดเกลาและเพิ่มทักษะการขับร้องเพลงที่เคยฝึกฝนมาแล้วในขั้นต่ำกว่า และการขับร้องเพลงในอัตราสองชั้นและชั้นเดียวด้วยบทร้องใหม่ รวมทั้งสามารถขับร้องรวมวงได้ การทดสอบเป็นการประเมินด้านความรู้และความสามารถในการขับร้องเพลงที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มเพลงได้อย่างถูกต้องตามหลักคีตศิลป์ไทย สามารถขับร้องเพลงต่างๆ ดังนี้

- 1) กลุ่มเพลงหน้าพาทย์ เพลงพิธีกรรม และเพลงที่ใช้ในการแสดงอย่างน้อย 6 เพลง
- 2) กลุ่มเพลงอัตราสามชั้นและเพลงเถา จำนวนอย่างน้อย 15 เพลง
- 3) กลุ่มเพลงดับอย่างน้อย 4 ดับ

4) กลุ่มเพลงอย่างน้อย 2 เพลง

ด้านเครื่องหนัง

เน้นการรอบรู้ทักษะจังหวะหน้าทับต่างๆ ในแนวกว้าง เพียงขีดความสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในสังคมด้านพิธีกรรม นาฏกรรม บันเทิงและอื่นๆ ซึ่งจะส่งผลเพื่อการศึกษาในชั้นที่สูงขึ้น การเรียนรู้ในชั้นนี้ส่วนหนึ่งเป็นการขัดเกลาและเพิ่มทักษะในการตีหน้าทับของเครื่องหนังประเภทต่างๆ ที่เคยฝึกฝนมาแล้วในชั้นที่ต่ำกว่า สามารถตีหน้าทับตามแบบฉบับหน้าทับของเครื่องหนังแต่ละประเภทตามกลุ่มของเพลงที่กำหนดไว้ในด้านปีพาทย์เครื่องสายไทยและการขับร้องเพลงไทย ดังนี้

1. ตะโพนและกลองทัด

1.1 กลุ่มเพลงหน้าพาทย์

1.2 กลุ่มเพลงเรื่อง

1.3 กลุ่มเพลงดับ

2. กลองสองหน้า

2.1 กลุ่มเพลงโหมโรงประเภทเสภา

2.2 กลุ่มเพลงอัตรา 3 ชั้นหรือเพลงเถา

2.3 กลุ่มเพลงดับ

3. กลองแขก

3.1 กลุ่มเพลงโหมโรงสำหรับปีพาทย์เสภา

3.2 กลุ่มเพลงสามชั้นหรือเพลงเถา

3.3 กลุ่มเพลงดับ

4. โทน-รำมะนา

4.1 กลุ่มเพลงโหมโรงสำหรับปีพาทย์เสภา

4.2 กลุ่มเพลงสามชั้นหรือเพลงเถา

4.3 กลุ่มเพลงดับ

ชั้น 8

ในชั้นนี้เน้นการประเมินความชำนาญ การใส่อารมณ์ ความถูกต้อง ความแม่นยำ สมาธิ ปฏิภาณ ความมีไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าขณะบรรเลง

ด้านปี่พาทย์

สามารถบรรเลงเพลงต่างๆ ดังนี้ แต่เนื่องจากจะใช้เทียบความรู้ความสามารถในการบรรเลงเพลงไทยในชั้นอนุปริญา จึงขอแจ้งรายละเอียดบทเพลงซึ่งมีบางส่วนซ้ำซ้อนกับของระดับ 7

- 1) กลุ่มเพลงหน้าพาทย์ เพลงพิธีกรรม และเพลงที่ใช้ในการแสดงอย่างน้อย 4 เพลง
- 2) กลุ่มเพลงเรื่องอย่างน้อย 4 เพลง
- 3) กลุ่มเพลงโหมโรง โหมโรงเสภาอย่างน้อย 3 ชุด
- 4) กลุ่มเพลงอัตราสามชั้นและเพลงเถา อย่างน้อย 22 เพลง
- 5) กลุ่มเพลงดับอย่างน้อย 9 ดับ
- 6) กลุ่มเพลงเดี่ยวอย่างน้อย 1 เพลง
- 7) กลุ่มเพลงลาอย่างน้อย 3 เพลง

ด้านการขับร้องเพลงไทย

สามารถขับร้องเพลงต่างๆ ดังนี้

เนื่องจากจะใช้เทียบความรู้ความสามารถในการขับร้องเพลงไทยชั้นอนุปริญา จึงขอแจ้งรายละเอียดซึ่งมีบางส่วนซ้ำซ้อนกับเกณฑ์ชั้น 7

- 1) กลุ่มเพลงหน้าพาทย์ เพลงพิธีกรรมและเพลงที่ใช้ในการแสดงอย่างน้อย 14 เพลง
- 2) กลุ่มเพลงอัตราสามชั้นและเพลงเถาอย่างน้อย 29 เพลง
- 3) กลุ่มเพลงดับอย่างน้อย 9 ดับ
- 4) กลุ่มเพลงเดี่ยวอย่างน้อย 1 เพลง

5) กลุ่มเพลงลาอย่างน้อย 3 เพลง สามารถตีหน้าทับต่างๆ ตามแบบฉบับที่ใช้ตีเครื่องหนังประเภทต่างๆ ซึ่งเพิ่มมาจากชั้น 7 โดยเน้นหน้าทับกลองแขกที่ใช้บรรเลงกับวงเครื่องสายปี่ชวา อาทิ หน้าทับสระระหม่าหรือหน้าทับที่ใช้ตีกับเพลงภาษาต่างๆ ระดับนี้เป็นเกณฑ์เทียบระดับอุดมศึกษาชั้นอนุปริญา

ชั้น 9

ในชั้นนี้เน้นการประเมินความชำนาญ การใส่อารมณ์ ความถูกต้อง ความแม่นยำ สมาธิ ปฏิภาณ ความมีไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าขณะบรรเลง

ปี่พาทย์

เป็นเกณฑ์ที่ต้องบรรลุลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาดนตรีไทยระดับปริญญาตรี ด้านการบรรเลงปี่พาทย์ ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาดนตรีไทยระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ด้านปี่พาทย์จะต้องมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

- 1) อธิบายทฤษฎีและแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องดนตรีไทย วงดนตรีและบทเพลงไทยตามเกณฑ์
- 2) บรรเลงงานพิธีกรรมและประเพณี
- 3) บรรเลงและขับกล่อมเพื่อการบันเทิง
- 4) บรรเลงเพื่อการแสดงเบื้องต้น เป็นชุด เป็นตอน เช่น กลุ่มเพลงโหมโรง/โหมโรงเสภาอย่างน้อย 13 เพลง หรือชุด 2) กลุ่มเพลงอัตราสามชั้น และเพลงเถาอย่างน้อย 43 เพลง 3) กลุ่มเพลงดับอย่างน้อย 8 ดับ 4) กลุ่มเพลงเดี่ยวอย่างน้อย 2 เพลง 5) กลุ่มเพลงลาอย่างน้อย 5 เพลง

ด้านการขับร้องเพลงไทย

เป็นเกณฑ์ที่ต้องบรรลุลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาดนตรีไทยระดับปริญญาตรีด้านการขับร้องเพลงไทย ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาดนตรีไทยระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ด้านการขับร้องจะต้องมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

1. อธิบายทฤษฎีและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับบทเพลง วิธีการขับร้องเพลงไทย ทฤษฎีและรายละเอียดของเพลง การผสมวงตามเกณฑ์ในชั้นต่างๆ
2. ขับร้องเพื่อการบันเทิง
3. ขับร้องเพื่อการแสดง
4. ขับร้องเพลงพิธีกรรมและประเพณีที่เหมาะสม

สำหรับปริญญาตรีด้านการขับร้องเพลงไทยสายอื่น จะต้องมีความรู้ความสามารถพื้นฐานอย่างน้อยตามเกณฑ์ชั้น 8 รวมกับหน่วยกิตที่กำหนดไว้เฉพาะสาขารายซึ่งมีละเอียดยัง ดังนี้

- 1) กลุ่มเพลงหน้าพาทย์ เพลงพิธีกรรมและเพลงที่ใช้ในการแสดงต่างๆ อย่างน้อย 24 เพลง
- 2) กลุ่มเพลงอัตราสามชั้นและเถา อย่างน้อย 43 เพลง
- 3) กลุ่มเพลงดับ อย่างน้อย 11 ดับ
- 4) กลุ่มเพลงเดี่ยวเลือกศึกษาที่เหมาะสม 2 เพลง จากเพลงเดี่ยวเครื่องมโหรี
- 5) กลุ่มเพลงลา อย่างน้อย 5 เพลง

ด้านเครื่องหนัง

เป็นเกณฑ์ที่ต้องบรรลุตามวัตถุประสงค์ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านการบรรเลงเครื่องหนัง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ด้านเครื่องหนังจะต้องมีความรู้ความสามารถ

1. อธิบายทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติเครื่องหนังชนิดต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ตีเครื่องหนังชนิดต่างๆ ที่ร่วมบรรเลงในวงดนตรีแต่ละประเภทในงานพิธีกรรมและงานประเพณีต่างๆ

ได้

3. ตีเครื่องหนังชนิดต่างๆ ที่บรรเลงร่วมในวงดนตรีแต่ละประเภทในงานขับกล่อม เพื่อความบันเทิง
4. ตีเครื่องหนังชนิดต่างๆ ที่ร่วมบรรเลงในวงดนตรีแต่ละประเภทในการบรรเลงร่วมกับการแสดงระบำ

รำ ฟ้อน และการแสดงที่เป็นชุดเป็น สามารถตีหน้าทับต่างๆ ตามแบบฉบับที่ใช้เครื่องหนังประเภทต่างๆ ตามเพลงที่กำหนดไว้เพิ่มขึ้นจากขั้น 8

ในด้านปี่พาทย์ เครื่องสายไทยและด้านการขับร้องเพลงไทยสำหรับปริญญาตรีด้านเครื่องหนัง สายอื่นจะต้องมีความรู้ความสามารถพื้นฐานอย่างน้อยตามเกณฑ์ขั้น 8 รวมกับหน่วยกิตที่กำหนดไว้เฉพาะสาขา

2.4 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ดนตรี

วิธีการจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวของนักวิชาการซึ่งมีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับกันในระดับสากล ทั้ง 4 ท่าน (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2555) มีดังนี้

8.4.1 โซลตัน โคดาย (Zoltan Kodaly, 1882-1967)

โคดาย เป็นนักการศึกษาดนตรีและผู้ประพันธ์เพลงคนสำคัญของฮังการี ซึ่งมีหลักการสอนดนตรี โดยการจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก เน้นการสอนร้องเพลงเป็นหลัก การร้องเพลงเป็นการใช้เสียงที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติซึ่งเด็กคุ้นเคยอยู่แล้ว ฝึกควบคู่กับการอ่านโน้ตจนสามารถอ่านและเขียนโน้ตดนตรีได้ โคดายมีความคิดว่า ดนตรีสำหรับเด็กมีความสำคัญและต้องพัฒนาเช่นเดียวกับภาษา เด็กควรฟังดนตรีก่อนแสดงออกทางการร้องหรือการเล่น และเมื่อเขามีประสบการณ์เพียงพอก็สามารถฝึกการอ่านและเขียนภาษาดนตรีได้ โคดายมีวิธีการใช้สัญลักษณ์มือ ในกิจกรรมการสอนและใช้การอ่านโน้ตด้วยระบบโซลเฟจ ซึ่งมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก ซึ่งสามารถฝึกสอดประสานทางดนตรีนักเรียนได้ทั้งเรื่องจังหวะ ระดับเสียง ทำนอง และการประสานเสียง โดยการร้องเพลงตามแบบฝึกหัดของโคดายซึ่งมีการแบ่งเป็นระดับขั้นต่างๆ ให้เหมาะสมกับนักเรียน

8.4.2 เอมีล ซาคส์ ดาลโครซ (Emile Jaques Dalcroze, 1865-1950)

ดาลโครซ เป็นนักประพันธ์เพลงและนักดนตรีศึกษาชาวสวิส ดาลโครซมีหลักการสอนดนตรี โดยใช้การเคลื่อนไหวจังหวะเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรีใช้ชื่อว่า “ยูริธึมมิก” (Eurhythmics) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตั้งใจฟังเสียงอย่างมีสมาธิและตอบสนองต่อองค์ประกอบของดนตรีง่ายๆ ในเรื่องจังหวะระดับเสียง ความดังเบา ความยาวสั้น นอกจากนั้น ดาลโครซยังใช้หลักการสอนโซลเฟจซึ่งเป็นการฝึกการอ่านและการฟังเพื่อจดจำระดับเสียงต่างๆ บนบรรทัดห้าเส้นรวมถึงกิจกรรมอิมโพรไวเซชัน ซึ่งเป็นการปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรีในทันทีทันใด โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเอง ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามพัฒนาการของเด็ก วิธีสอนตามแนวทางของดาลโครซนี้ได้ชี้เด่นชัดว่า มีการให้ความสำคัญของการฝึกโสตประสาททางด้านต่างๆ เช่น จังหวะ ระดับเสียง ความแตกต่างของเสียงใช้กิจกรรมการสอนยูริธึมมิก การสอนโซลเฟจ และการอิมโพรไวเซชันเป็นสื่อ โดยมีลำดับขั้นตอนจากง่ายมาหายากตามพัฒนาการของเด็ก

8.4.3 คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff, 1895 – 1982)

ออร์ฟ เป็นนักประพันธ์เพลงและนักดนตรีศึกษาชาวเยอรมันผู้คิดค้นวิธีการสอนดนตรีผ่านสื่อการสอนที่เป็นเครื่องดนตรีระนาด แต่หลักการสำคัญไม่ได้อยู่ที่การที่เด็กเล่นดนตรีระนาดเป็นอย่างเดียวแต่เป็นการจัดกิจกรรมและเนื้อหาที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ออร์ฟมีความเชื่อว่าดนตรีเบื้องต้นสำหรับเด็กนั้น ควรเป็นดนตรีที่สามารถแสดงออกได้โดยง่าย การสอนของเขารวมเอาดนตรี การเคลื่อนไหวและการพูดเข้าด้วยกัน ในการปฏิบัติเขาได้เน้นเรื่องจังหวะในการฝึกเบื้องต้น และกิจกรรมสร้างสรรค์อิสระโดยเป็นการร้องเพลง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรีระนาดที่มีระดับเสียงต่างๆ ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้จังหวะ ระดับเสียง การอ่านโน้ต การประสานเสียง รูปแบบ บทเพลง สีเสียง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์ดนตรีไปพร้อมกัน ซึ่งเป็นการฝึกโสตประสาททางดนตรีด้านต่างๆ ด้วยการฟัง การร้องและการบรรเลงเครื่องดนตรีโดยตรง

8.4.4 ชินอิจิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki, 1898 – 1998)

ซูซูกิ เป็นนักการศึกษาและครูไวโอลินชาวญี่ปุ่น เป็นเวลากว่า 50 ปีมาแล้วที่ซูซูกิพบความจริงเกี่ยวกับการเรียนภาษาแม่ของเด็กทั่วโลกและได้นำมาพัฒนาให้เข้ากับการเรียนดนตรี ซูซูกิได้สังเกตว่า เด็กสามารถพูดภาษาของตนเองได้ก่อนที่จะเรียนการอ่านและการเขียนเป็นเพราะการฟังและการเลียนแบบนั่นเอง ดังนั้น การฟังดนตรีต้นฉบับ การเลียนแบบครู และการทำซ้ำบ่อยๆ เด็กย่อมสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีได้อย่างดี ซูซูกิได้คัดเลือกบทเพลงในระดับต่างๆ ตามความยากง่าย ในวิธีการเรียนของซูซูกิเด็กจะเรียนรู้สาระดนตรีต่างๆ และการปฏิบัติดนตรีมากกว่าเทคนิคต่างๆ การคัดเลือกบทเพลงในแบบฝึกหัดของซูซูกิได้นำเสนออย่างเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการพัฒนา คือ ต้องปฏิบัติด้วยความสม่ำเสมอ มาตรฐานของบทเพลงฝึกมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนดนตรี ขั้นสูงขึ้น แม้ซูซูกิจะไม่ได้เน้นการฝึกโสตประสาทในด้านต่างๆ เช่นเดียวกับวิธีของโคตยา ออร์ฟ และดาลโครซ แต่เมื่อพิจารณาถึงวิธีการของเขาแล้วจะพบว่า มีการเน้นขั้นตอนของการฟังเป็นพื้นฐานแรก จากนั้นจึง

เป็นขั้นตอนของทักษะปฏิบัติตนตรี ซึ่งนับว่าเป็นการฝึกสอดประสานและนำมาฝึกฝนทักษะปฏิบัติตนตรีได้โดยตรง อีกทั้งยังสามารถประเมินผลได้จากการปฏิบัติทักษะตนตรีได้อีกด้วย

2.5 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนับว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการกลุ่มให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือมิใช่เป็นเพียงจัดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ทำรายงาน ทำกิจกรรมประดิษฐ์หรือสร้างชิ้นงาน อภิปราย ตลอดจนปฏิบัติการทดลองแล้วครูทำหน้าที่สรุปความรู้ด้วยตนเองเท่านั้น แต่ครูจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์วิธีให้นักเรียนเรียนได้ใช้กระบวนการประมวลสิ่งที่มาจากการทำกิจกรรมต่างๆ จัดระบบความรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหลักการสำคัญ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544: 15)

8.5.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ ดังนี้

Slavin (1987: 7-13) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยทั่วไปมีสมาชิกกลุ่มละ 4-6 คน สมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการเรียนต่างกัน สมาชิกในกลุ่มจะรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับการสอนและช่วยเพื่อนสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ด้วย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน คือ เป้าหมายของกลุ่ม

วรรณทิพา รอดแรงคำ (2541: 135) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันและทำให้นักเรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้สูงสุด

ไสว พักขาว (2544: 193) กล่าวถึง การเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอน ที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมาย ที่กำหนด

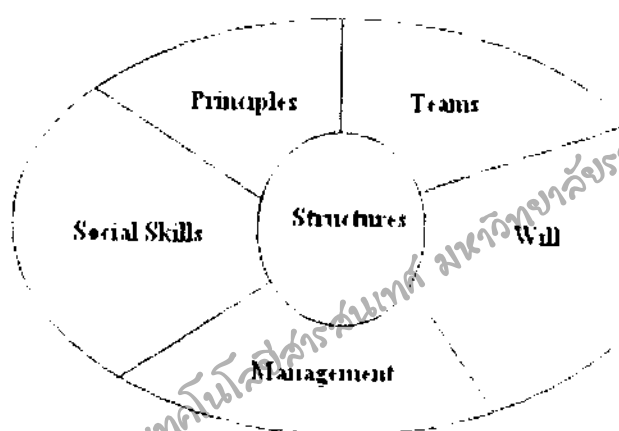
วัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2545: 174) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากร การเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการให้กำลังใจแก่กัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้นหากจะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่มอีกด้วย

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 121) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือการเรียนแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความรู้ความสามารถต่างกันได้ร่วมมือกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจ

และเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน ทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้ สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ครูจัดให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้โดยการทำงานร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันและร่วมกันรับผิดชอบงานในกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดความสำเร็จของกลุ่มและสมาชิกในกลุ่มทุกคน

8.5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Spenser Kagan (1994) นักการศึกษาชาวสหรัฐ ได้ทำการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 และได้เผยแพร่ผลงานอย่างกว้างขวางในสหรัฐอเมริกา รวมถึงหลายประเทศในทวีปเอเชีย มีแนวคิดหลักที่จะนำไปสู่การเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 6 ประการ (Kagan : Cooperative Learning, 1994. อ้างถึงใน สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการวิทยาการแก่นำการจัดการเรียนรู้วิชา วิทยาศาสตร์. 2543) แสดงดัง ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

จากภาพประกอบแสดงแนวคิดหลักของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Kagan: Cooperative Learning, 1994 อ้างถึงในสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: เอกสาร ประกอบการประชุมปฏิบัติการวิทยาการ แก่นำการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์. 2543) ได้ดังนี้

1) การจัดกลุ่ม (Teams) หมายถึง การจัดกลุ่มของนักเรียนที่จะทำงานร่วมกัน กลุ่มที่จะเรียนรู้ด้วยกัน อย่างมีประสิทธิภาพควรมีลักษณะ ดังนี้

- กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ปานกลาง ค่อนข้างต่ำและหญิงชาย เท่าๆ กันในบางกรณีการจัดกลุ่มโดยวิธีอื่น เช่น ในการศึกษาเรื่องลิกเฉพาะ เช่น ทำโครงงานวิทยาศาสตร์ ควรจัด

กลุ่มเด็กที่มีความสนใจเหมือนกัน หรือจัดกลุ่มโดยวิธีสุ่มเมื่อต้องการ ทบทวนความรู้หรือจัดให้เด็กอยู่ในกลุ่มเดียวกันประมาณ 6 สัปดาห์แล้วเปลี่ยนจัดกลุ่มใหม่

2) ความมุ่งมั่น (Will) หมายถึง ความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ของเด็กที่จะร่วมงานกัน เด็กจะต้องมีความมุ่งมั่น ที่จะเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้ต้องสร้างให้เกิดขึ้นและให้คงไว้โดยให้ทำกิจกรรมหลากหลายและมีวิธีการ ดังนี้

- การสร้างความมุ่งมั่นของทีมที่จะทำงานร่วมกัน
- การสร้างความมุ่งมั่นของชั้นเรียนที่จะช่วยกัน

3) การจัดการ (Management) หมายถึง การจัดการเพื่อให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดการของครูและการจัดการของนักเรียนภายในกลุ่มครูจะต้องมีการจัดการที่ดี เพื่อให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ เช่น การควบคุมเวลา การกำหนดสัญญาณให้นักเรียนหยุดกิจกรรม ฯลฯ

4) ทักษะสังคม (Social Skills) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้ความช่วยเหลือกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

5) หลักพื้นฐานสี่ประการ (Four Basic Principles PIES) เป็นหลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ได้แก่

- P = มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Interdependence) นักเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีแนวคิดที่ว่าเมื่อเราได้รับประโยชน์จากเพื่อน เพื่อนก็จะได้รับประโยชน์จากเรา ความสำเร็จของกลุ่ม คือ ความสำเร็จของแต่ละคน

- I = การรับผิดชอบรายบุคคล (Individual Accountability) ยอมรับว่าแต่ละคนในกลุ่มต่างมีความสามารถและความสำคัญต่อกลุ่ม แต่ละคนมีส่วนให้การทำงานในกลุ่มสำเร็จ

- E = การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Equal Participation) ทุกคนในกลุ่มต้องให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในงานของกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

- S = มีปฏิสัมพันธ์กัน (Simultaneous Interaction) ทุกคนในกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลาที่ทำงานในกลุ่ม

6) รูปแบบกิจกรรมกลุ่ม (Structures) หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมในการทำงานกลุ่มซึ่งมีหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาหรือสถานการณ์ที่จะศึกษา เคแกนได้วิจัยและเสนอไว้หลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น

- กิจกรรมจับคู่สลับกันพูดในหัวข้อและในเวลาที่กำหนด เช่น คนละ 1 นาที เมื่อคนหนึ่งพูดอีกคนหนึ่งฟังแล้วสลับกัน

- นักเรียนในกลุ่มทั้ง 4 คน ผลัดกันพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนครบทุกคน

- นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเขียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในกระดาษแผ่นเดียวกันแล้ววนไปเรื่อยๆ จนนักเรียนทุกคนเขียนทั้งหมดแล้วนำมาสรุป

- ให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มคิดแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งก่อน จากนั้นเปลี่ยนเป็นร่วมกันคิดเป็นคู่ ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนแต่ละคนเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาในที่สุดแต่ละคนสามารถแก้ปัญหาทำนองเดียวกันได้

7) องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้ กิจกรรมกลุ่มจะทำให้เด็กได้แสวงหาโอกาสที่จะได้เล่นหรือทำกิจกรรมกับเพื่อนอย่างสนุกสนาน JohnSon, D. W. and JohnSon, R. T. (1987: 13-14) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่างๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาทหน้าที่และ ประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกว่าตนประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย สมาชิกทุกคนจะได้รับผลประโยชน์หรือรางวัล ผลงานกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนช่วยกันทำให้กลุ่มได้คะแนน 90% แล้ว สมาชิกแต่ละคนจะได้คะแนนพิเศษเพิ่มอีก 5 คะแนนเป็นรางวัล เป็นต้น

2) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face To Face Promotive Interaction) เป็นการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนใน กลุ่มฟัง เป็นลักษณะสำคัญของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนั้น จึงควรมีการแลกเปลี่ยนให้ข้อมูลย้อนกลับ เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อเลือกในสิ่งที่เหมาะสมที่สุด

3) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล เป็นความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละบุคคล โดยมีการช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่มโดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4) การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Group Skills) ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ นักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะในการสื่อสาร การเป็นผู้ฟัง การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ครูควรจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมนักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ สมาชิกทุกคนต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในอันที่จะช่วยให้การเรียนรู้แบบร่วมมือดำเนินไปด้วยดีและบรรลุตามเป้าหมายที่กลุ่มกำหนด โดยเฉพาะทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่มย่อยและ

กระบวนการกลุ่มซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกฝน ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

อากรณ์ ใจเที่ยง (2550: 122) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการให้นักเรียนทำงานกลุ่ม ดังนี้

- 1) มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Interdependence) หมายถึง สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน มีส่วนรับความสำเร็จร่วมกัน ใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ทุกคนทั่วกัน ทุกคนมีความรู้สึกว่าจะสำเร็จได้ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 2) มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ (Face to Face Promotive Interaction) หมายถึง สมาชิกกลุ่มได้ทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เช่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อธิบายความรู้แก่กัน ถามคำถาม ตอบคำถาม กันและกันด้วยความรู้สึกที่ติดต่อกัน
- 3) มีการตรวจสอบความรับผิดชอบสมาชิกในแต่ละคน (Individual Accountability) เป็นหน้าที่ของครู ที่จะต้องตรวจสอบว่า สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด เช่น การสุ่มถามสมาชิก ในกลุ่มสังเกตและบันทึกการทำงานกลุ่มให้นักเรียนอธิบายสิ่งที่ตนเรียนรู้ให้เพื่อนฟังหรือการทดสอบรายบุคคล เป็นต้น
- 4) มีการฝึกทักษะการช่วยเหลือกันและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Groups Skills) นักเรียนควรได้ฝึกทักษะที่จะช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น ทักษะการสื่อสาร การยอมรับและช่วยเหลือกัน การวิจารณ์ความคิดเห็น โดยไม่วิจารณ์บุคคล การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การให้ความช่วยเหลือและการเอาใจใส่ต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น เป็นต้น
- 5) มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม (Group Process) สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของกลุ่ม ต้องสามารถประเมินการทำงานของกลุ่มได้ว่า ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใดต้องแก้ไขปัญหานั้นใด และอย่างไรเพื่อให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม เป็นการฝึกกระบวนการกลุ่มอย่างเป็นกระบวนการ

ไสว พิกขาว (2544:195) ได้กล่าวว่า จากองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งได้แก่ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวกการปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันและกัน ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล การใช้ทักษะระหว่างบุคคล การทำงานกลุ่มย่อยและกระบวนการกลุ่ม องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้การเรียนรู้แบบร่วมมือแตกต่าง ออกจากการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบดั้งเดิม (Traditional Learning) กล่าวคือ การเรียนเป็นกลุ่มแบบดั้งเดิมนั้น เป็นเพียงการแบ่งกลุ่มการเรียนเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติงานร่วมกัน แบ่งงานกันทำสมาชิกในกลุ่มต่างทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ เน้นที่ผลงานมากกว่ากระบวนการในการทำงาน ดังนั้น สมาชิกบางคนอาจมีความรับผิดชอบในตนเองสูง แต่สมาชิกบางคนอาจไม่มีความรับผิดชอบ ขอเพียงมีชื่อในกลุ่มมีผลงานออกมาเพื่อส่งครูเท่านั้น ซึ่งต่างจากการเรียนเป็นกลุ่มแบบร่วมมือที่สมาชิกแต่ละคนต้องมีความ

รับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วย สรุปความแตกต่างระหว่างกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกับกลุ่มการเรียนรู้แบบดั้งเดิม แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ความแตกต่างระหว่างกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกับกลุ่มการเรียนรู้แบบดั้งเดิม

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)	การเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบดั้งเดิม (Traditional Learning)
1. มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างสมาชิก	1. ขาดการพึ่งพากันระหว่างสมาชิก
2. สมาชิกเอาใจใส่รับผิดชอบต่อตนเอง	2. สมาชิกขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง
3. สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน	3. สมาชิกมีความสามารถเท่าเทียมกัน
4. สมาชิกผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ	4. มีผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งเพียงคนเดียว
5. รับผิดชอบร่วมกับสมาชิกด้วยกัน	5. รับผิดชอบเฉพาะตนเอง
6. เน้นผลงานและการคงอยู่ซึ่งความเป็นกลุ่ม	6. เน้นที่ผลงานเพียงอย่างเดียว

ตารางที่ 1 ความแตกต่างระหว่างกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกับกลุ่มการเรียนรู้แบบดั้งเดิม (ต่อ)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)	การเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบดั้งเดิม (Traditional Learning)
7. สอนทักษะทางสังคมโดยตรง	7. ทักษะทางสังคมถูกสละเลย
8. ครูคอยสังเกตและหาโอกาสแนะนำ	8. ครูขาดความสนใจในหน้าที่ของกลุ่ม
9. สมาชิกกลุ่มมีกระบวนการทำงานเพื่อ ประสิทธิภาพ กลุ่ม	9. ขาดกระบวนการในการทำงานกลุ่ม

ที่มา : คลีย์ (Kley).1991. อ้างถึงใน วรรณทิพา รอดแรงคำ. 2540. การสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้น กระบวนการ: 101.

จากองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นมีองค์ประกอบ 5 ประการด้วยกัน คือ

1) มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยสมาชิกแต่ละคนมีเป้าหมายในการทำงานกลุ่มร่วมกันซึ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของการทำงานกลุ่ม

2) มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ เป็นการให้สมาชิกได้ร่วมกันทำงานกลุ่มกันอย่างใกล้ชิด โดยการเสนอและแสดงความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่มด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน

3) มีความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน หมายความว่า สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคน จะต้องมีความรับผิดชอบในการทำงาน โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจและพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4) มีการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มย่อย ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ เพื่อให้นักเรียนจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) มีการใช้กระบวนการกลุ่มซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการวางแผนปฏิบัติงานและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยจะต้องดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

8.5.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักการศึกษาหลายท่านออกแบบขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้ อารอนสันและคณะ (Aronson and Ohters. 1978: 22-25) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1: ครู แบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ถ้ากลุ่มขนาด 3 คน ให้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน

ขั้นที่ 2: จัดกลุ่มนักเรียนให้มีสมาชิกที่มีความสามารถคล่องกันเป็นกลุ่มพื้นฐาน (Home Groups) จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาจเป็น 3 หรือ 4 คนก็ได้ จากนั้นแจกเอกสารหรืออุปกรณ์ การสอนให้กลุ่มละ 1 ชุด หรือให้คนละชุดก็ได้กำหนดให้สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบอ่านเอกสาร เพียง 1 ส่วนที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น หากแต่ละกลุ่มได้รับเอกสารเพียงชุดเดียว ให้นักเรียนแยกเอกสารออกเป็นส่วน ๆ ตามหัวข้อย่อยดังนี้ในแต่ละกลุ่ม นักเรียนคนที่ 1 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 1 นักเรียนคนที่ 2 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 2 นักเรียนคนที่ 3 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 3

ขั้นที่ 3: เป็นการศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) นักเรียนจะแยกย้ายจากกลุ่มพื้นฐานไปจับกลุ่มใหม่เพื่อทำการศึกษาเอกสารส่วนที่ได้รับมอบหมาย โดยคนที่ได้รับ มอบหมายให้ศึกษาเอกสารหัวข้อย่อยเดียวกัน จะไปนั่งเป็นกลุ่มด้วยกัน กลุ่มละ 3 หรือ 4 คน แล้วแต่จำนวนสมาชิกของกลุ่มที่ครูกำหนดในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สมาชิกจะอ่านเอกสาร สรุปเนื้อหาสาระ จัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอเพื่อเตรียมทุกคนให้พร้อมที่จะไปสอนหัวข้อนั้นที่กลุ่มเดิมของตนเอง

ขั้นที่ 4: นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับกลุ่มเดิมของตนแล้วผลัดเปลี่ยนเวียนกันอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟังทีละหัวข้อ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวนให้เข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 5: นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาทั้งหมดทุกหัวข้อ แล้วนำคะแนนของสมาชิก แต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

ขั้นที่ 6: กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัล

Slavin (1987) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1: ขั้นสอน ครูดำเนินการสอนเนื้อหาทักษะหรือวิธีการเกี่ยวกับบทเรียนนั้นๆ อาจเป็นกิจกรรมที่ครูบรรยาย สาธิต ใช้สื่อประกอบการสอนหรือให้นักเรียนทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2: ขั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4-5 คน ที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน สมาชิกในกลุ่มต้องมีความเข้าใจกัน สมาชิกทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือกันและกันในการศึกษาเอกสารและทบทวนความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการสอบย่อย

ขั้นที่ 3: ขั้นทดสอบย่อย ครูจัดให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย หลังจากนักเรียนเรียน และทบทวนเป็นกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องที่กำหนด นักเรียนทำแบบทดสอบคนเดียว

ขั้นที่ 4: ขั้นหาคะแนนพัฒนาการ คะแนนพัฒนาการเป็นคะแนนที่ได้จากการพิจารณาความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบครั้งก่อนๆ กับคะแนนการทดสอบครั้งปัจจุบันซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนกำหนดไว้

ขั้นที่ 5: ขั้นให้รางวัลกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนพัฒนาการตามเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับคำชมเชยหรือติดประกาศที่บอร์ดในห้องเรียน

เดวิด จอห์นสัน และรอเจอร์ จอห์นสัน (Johnson, D. W. and Johnson, R. T. 1987) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1: ครูและนักเรียนทบทวนเนื้อหาเดิมหรือความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2: ครูแจกแบบฝึกหัดหรืองานให้ทุกกลุ่ม กลุ่มละ 1 ชุดเหมือนเดิม นักเรียนช่วยทำงานโดยแบ่งหน้าที่แต่ละคน เช่น นักเรียนคนที่ 1 อ่านคำแนะนำ คำสั่งหรือโจทย์ในการดำเนินงาน นักเรียนคนที่ 2 ฟังขั้นตอนและรวบรวมข้อมูล นักเรียนคนที่ 3 อ่านสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบแล้วหาคำตอบ นักเรียนคนที่ 4 ตรวจสอบคำตอบเมื่อนักเรียนทำแต่ละข้อหรือแต่ละส่วนเสร็จแล้ว ให้นักเรียนหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กันในการทำโจทย์ข้อถัดไปทุกครึ่งจนเสร็จแบบฝึกทั้งหมด

ขั้นที่ 3: แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบหรือผลงานเพียงชุดเดียว ถือว่าเป็นผลงานที่สมาชิกทุกคนยอมรับและเข้าใจแบบฝึกหรือการทำงานชิ้นนี้แล้ว

ขั้นที่ 4: ตรวจสอบคำตอบหรือผลงานให้คะแนนด้วยกลุ่มเองหรือครูก็ได้ กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัลหรือติดประกาศไว้ในบอร์ด

เปรมจิตร์ ขจรภัย ลาร์เซน (2536: 8-9) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1: ขั้นเตรียม ครูสอนทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจัดกลุ่มนักเรียนบอกวัตถุประสงค์ของบทเรียนและบอกวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน

ขั้นที่ 2: ขั้นสอน ครูสอนเนื้อหาหรือบทเรียนใหม่ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมแล้วให้งาน

ขั้นที่ 3: ขั้นทำงานกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้กันเป็นกลุ่มย่อย แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ของตน ช่วยกันแก้ปัญหา อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดมากกว่าดูค่าเฉลี่ยหรือรอค่าเฉลี่ยจากครู

ขั้นที่ 4: ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ครูตรวจสอบผลงานของนักเรียนเป็นราย กลุ่มและรายบุคคลและทดสอบความรู้ความสามารถ

ขั้นที่ 5: ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2546: 158-160) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1: ขั้นเตรียม ครูเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ จัดขนาดของกลุ่มและจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม

ขั้นที่ 2: ขั้นเริ่มบทเรียน จัดกิจกรรมภายในเนื้อหา และอธิบายงานให้นักเรียนทุกกลุ่มฟัง

ขั้นที่ 3: ขั้นดูแลกำกับการเรียนรู้ ดูแลให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างผลงานภายในกลุ่มเพื่อร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้

ขั้นที่ 4: ขั้นการประเมินกระบวนการทำงานและผลงาน ครู และนักเรียนร่วมกัน ประเมินการทำงานและผลงานทั้ง 2 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ และ 2) ด้านสังคม

สรุปว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักการศึกษาแต่ละท่าน ล้วนมีแนว ปฏิบัติในเรื่องของกระบวนการกลุ่ม เน้นการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม โดยครูมีหน้าที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงสรุปแนวความคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักการศึกษาไว้ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางสรุปแนวความคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักการศึกษา

แนวความคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ						
ขั้นตอนการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือ	Aronson and Ohters, 1978	Slavin and other, 1987	Johnson and Johnson, 1994	เปรมจิตร์ ขจรภักย์ ลาร์เซน (2536)	สุวิทย์และ อรทัย มูลคำ (2546)	สรุปแนวคิด
ขั้นที่ 1	ขั้นแบ่งงาน	ขั้นสอน	ขั้นทบทวน	ขั้นเตรียม	ขั้นเตรียม	ขั้น นำ เข้า สู่ บทเรียน
ขั้นที่ 2	ขั้นจัดกลุ่มบ้าน (Home Groups)	ขั้น ท บ ท ว น ความ รู้ เป็น กลุ่ม	ขั้นแบ่งภาระงาน	ขั้นสอน	ขั้นเริ่มบทเรียน	ขั้นแบ่งกลุ่มและระดมความคิด
ขั้นที่ 3	ขั้นการศึกษาของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert	ขั้นทดสอบย่อย	ขั้นส่งผลงาน	ขั้นทำงานกลุ่ม	ขั้นดูแลกำกับ การเรียนรู้	ขั้นนำเสนอ

	Groups)					
ขั้นที่ 4	ขั้น อธิบาย ภายในกลุ่มบ้าน	ขั้น ทาคะแนน พัฒนาการ	ขั้น ตรวจสอบ ผลงาน	ขั้น ตรวจสอบ ผลงาน และ ทดสอบ	ขั้น การประเมิน การทำงานและ ผลงาน	ขั้น สรุป และ ประเมิน
ขั้นที่ 5	ขั้น ทดสอบ	ขั้น ให้รางวัล กลุ่ม		ขั้น สรุป และ ประเมินผล		
ขั้นที่ 6	ขั้น ให้รางวัล กลุ่ม					

จากตารางที่ 2 ผู้วิจัยสรุปแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้ เป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ เข้าสู่บทเรียน เป็นการกระตุ้นและเร้าความสนใจเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าสู่เนื้อหาและกิจกรรมของบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นแบ่งกลุ่มและระดมความคิด เป็นการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มแบบละความสามารรถ เพื่อให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันและสรุปเป็นผลงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอ เป็นการให้นักเรียนนำผลงานของกลุ่ม นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมิน เป็นการที่ครูและนักเรียนสรุปและประเมินผลงานนักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล ทั้งนี้สามารถสรุปได้เป็นแผนผัง ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8.6.1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลที่เกิดในแต่ละบุคคลที่ได้จากประสบการณ์จากครู สำหรับความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 13) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จหรือ ความสามารถในการกระทำใดๆ ที่จะต้องอาศัยทักษะ หรือมีฉะนั้นก็ต้องอาศัยความรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2548: 125) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน

ปราณี กองจินดา (2549: 42) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

พัฒน์พงษ์ สีภา (2551: 32) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการกระทำของบุคคลซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเนื่องจากการได้รับประสบการณ์ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสามารถประเมินหรือวัดประมาณค่าได้จากการทดสอบหรือสังเกตพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดทักษะที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสามารถวัดได้โดยการแสดงออกมาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

8.6.2 การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม เบนจามิน

บลูม (Bloom อ้างถึงใน วิวัฒน์ ชตติยะมานและฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2548) ได้พัฒนาจุดมุ่งหมายทางการศึกษาขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 6 ของศตวรรษที่ 20 (1950 – 1959) เพื่อช่วยครู นักเรียนและผู้บริหารทางการศึกษาในการจำแนกจุดมุ่งหมายของการศึกษาอย่างเป็นระบบ จุดมุ่งหมายดังกล่าวประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สำหรับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ได้มีการปรับปรุงนั้น คือ ด้านพุทธิพิสัย ซึ่งจะมีลักษณะเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เป็นลำดับขั้นและจะค่อยๆ เพิ่มความซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงขั้นสุดท้ายทั้งหมด 6 ขั้น ดังนี้

- 1) ความรู้ ความจำ (Knowledge)
- 2) ความเข้าใจ (Comprehension)
- 3) การนำไปใช้ (Application)

- 4) การวิเคราะห์ (Analysis)
- 5) การสังเคราะห์ (Synthesis)
- 6) การประเมินค่า (Evaluation)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา จุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของบลูมได้รับการยอมรับและมีการนำไปใช้อย่างกว้างขวาง เช่น การนำไปใช้ในชั้นเรียนในฐานะเครื่องมือสำหรับวางแผนการเรียนการสอน การตรวจสอบความสอดคล้องของจุดประสงค์การสอน กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลหรือการนำไปจำแนกความแตกต่างระหว่างความคิดระดับสูงกับความคิดระดับต่ำ เป็นต้น

จุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม ถือได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุดรูปแบบหนึ่งที่มีการนำมาประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในทุกระดับของระบบการศึกษาในโรงเรียนและในทุกสาขาวิชา จุดอ่อนและข้อจำกัดของจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูมที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้นำจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูมไปใช้ในระยะเวลาที่ผ่านมาได้พบจุดอ่อนและข้อจำกัดของจุดมุ่งหมายดังกล่าวหลายๆ ประการ

การปรับปรุงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของบลูมในช่วงระหว่างปี 1990 – 1999 เดวิด แครทวูล (David Krathwohl) ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะที่ร่วมสร้างจุดมุ่งหมายการศึกษาเดิมและ โลริน แอนเดอร์สัน (Lorin Anderson) ลูกศิษย์คนหนึ่งของบลูมได้รวบรวมนักจิตวิทยา นักทฤษฎีหลักสูตร นักวิจัยทางการเรียนการสอนและผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดและประเมินผล เพื่อปรับปรุงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของบลูมส่วนตัวของบลูมเองนั้นไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเนื่องจากป่วยและได้เสียชีวิตไปก่อนที่จะมีการตีพิมพ์จุดมุ่งหมายการศึกษาฉบับปรับปรุง ไม่นานนักในปี 2001 ผลของการปรับปรุงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยใหม่นี้ได้เกิดการปรับเปลี่ยนที่สำคัญทั้งในส่วนโครงสร้างและคำศัพท์ที่ใช้เป็นชื่อของกระบวนการทางปัญญา ซึ่งสามารถเปรียบเทียบกับจุดมุ่งหมายฉบับเดิมได้

ลำดับขั้นของกระบวนการทางปัญญาในจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของบลูมที่ปรับปรุงใหม่นี้ยังคงมีลำดับขั้น 6 ขั้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

- 1) จำ (Remembering) หมายถึง ความสามารถในการระลึกได้ แสดงรายการได้ระบุ บอกชื่อได้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถบอกความหมายของทฤษฎีได้
- 2) เข้าใจ (Understanding) หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมาย ยกตัวอย่าง สรุป อ้างอิง ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถอธิบายแนวคิดของทฤษฎีได้
- 3) การประยุกต์ใช้ (Applying) หมายถึง ความสามารถในการนำไปใช้ประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหา ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาได้
- 4) วิเคราะห์ (Analyzing) หมายถึง ความสามารถในการเปรียบเทียบอธิบายลักษณะการจัดการ ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างระหว่าง 2 ทฤษฎีได้

5) ประเมินค่า (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบ วิเคราะห์ตัดสิน ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถตัดสินคุณค่าของทฤษฎีได้

6) คิดสร้างสรรค์ (Creating) หมายถึง ความสามารถในการออกแบบ (Design) วางแผน ผลิต ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถนำเสนอทฤษฎีใหม่ที่แตกต่างไปจากทฤษฎีเดิมได้

สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย 3 ด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย 2) ด้านจิตพิสัย 3) ด้านทักษะพิสัย และมี 6 ขั้น คือ 1) จำ 2) เข้าใจ 3) การประยุกต์ 4) วิเคราะห์ 5) ประเมินค่า 6) คิดสร้างสรรค์

8.6.3 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้หลายแนวคิดด้วยกันซึ่งแต่ละแนวคิดมีรายละเอียด ดังนี้

เพรสคอตต์ (Prescott, 1961 อ้างถึงใน พริทไประย สำโรงทอง, 2554: 20-21) ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน สรุปผลการศึกษาว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้

1) องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพ ข้อบกพร่องทางกาย และบุคลิกภาพท่าทาง

2) องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดากับลูก มารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

3) องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ชนบทธรรมเนียมประเพณีความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้าน และฐานะทางบ้าน

4) องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจเจตคติของนักเรียนต่อการเรียน

5) องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ องค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนำเอาครู นักเรียนและ หลักสูตรมาเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเชื่อว่า เวลาและคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลโดยตรงต่อ ปริมาณความรู้ที่นักเรียนได้รู้

การ์เย (Gagne, 1970 อ้างถึงใน น้ำเพชร สีนทอง, 2541: 17) ได้กล่าวว่า อิทธิพลที่มีผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตามที่ยอมรับกันว่า สติปัญญาของคนได้รับการถ่ายทอดมาทางพันธุกรรม แต่ยังมีองค์ประกอบอย่างอื่นแทรกเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ประสบการณ์การเรียนรู้ ความสนใจ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เป็นบุคคลที่ได้รับจากการเรียนรู้ สังคม และเศรษฐกิจ

บลูม (Bloom อ้างถึงใน มานพ หับทิมเมือง, 2550: 46) ได้กล่าวถึง ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่

1) พฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด หมายถึง ความสามารถทั้งหลายของนักเรียนซึ่งประกอบด้วย ความถนัดและพื้นฐานความรู้ดั้งเดิม

2) คุณลักษณะทางจิตใจ หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้แก่ ความสนใจในวิชาที่เรียน เจตคติต่อเนื้อหาวิชาและสถาบัน ระบบการเรียนการสอน การยอมรับความสามารถของตนเอง และลักษณะบุคลิกภาพ

3) คุณภาพการสอน หมายถึง ประสิทธิภาพที่นักเรียนจะได้รับผลสำเร็จในการเรียนรู้ ได้แก่ การได้รับความแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไข ข้อบกพร่องและรู้ผลสะท้อนกลับถึง การกระทำของตนเองว่าถูกต้องหรือไม่

ปนัดดา บุญพาวัฒนา (2549: 11) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้น ประกอบด้วย

1) ลักษณะของตัวนักเรียนเอง อันได้แก่ ความสนใจ ทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ สุขภาพ เป็นต้น

2) ลักษณะสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน เช่น ที่อยู่อาศัย โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง เพื่อน ญาติพี่น้อง เป็นต้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วย สติปัญญาที่มาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เพราะสติปัญญาไม่ใช่มาจากกรรมพันธุ์ทั้งหมด คุณภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน การฝึกฝน สามารถเพิ่มสติปัญญาได้

8.6.4 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบที่ดี (เพชรัชญ์ แก้วสุวรรณ. 2553: 46-50) ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1) ความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นความคงเส้นคงวาของคะแนนที่ได้จากการทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบนั้นหลายๆ ครั้งกับผู้เข้าสอบกลุ่มเดียวกัน ความเชื่อมั่นเป็นคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ 0 – 1 โดยมีแนวทางในการพิจารณาดังนี้ ถ้าความเชื่อมั่นน้อยกว่า 0.70 หมายความว่า ความน่าเชื่อถือค่อนข้างต่ำ (ควรปรับปรุง) ถ้าความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 หมายความว่า ความน่าเชื่อถือยอมรับได้ (สังคม/มนุษยศาสตร์) ถ้าความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.80 หมายความว่า ความน่าเชื่อถือยอมรับได้ (วิทยาศาสตร์/คณิตศาสตร์) ถ้าความเชื่อมั่น มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 หมายความว่าความน่าเชื่อถือได้มาตรฐานระดับสากล

2) ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นความสอดคล้องของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ในการวัด คือ วัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด ความเที่ยงตรงแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

- ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบ ที่สามารถวัดเนื้อหาวิชาได้ตรงตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

- ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ (Criterion-Related Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถนำคะแนนจากการทดสอบนั้นมาใช้ในการพยากรณ์ผลการเรียนได้

- ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดสมรรถภาพของสมองด้านต่างๆ ได้

3) ความเป็นปรนัย (Objectivity) เป็นคุณสมบัติของแบบทดสอบ 3 ประการ คือ

- อ่านแล้วเข้าใจตรงกัน
- การตรวจให้คะแนนตรงกัน
- การแปลความหมายของคะแนนตรงกัน

4) ความยาก (Difficulty) หมายถึง สัดส่วนของจำนวนผู้ทำข้อสอบถูกกับจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด ความยากมีค่าตั้งแต่ 0-1 ใช้สัญลักษณ์ p แทนความยาก โดยมีความหมายดังนี้ ถ้า $p > 0.80$ ข้อสอบง่ายมาก

5) อำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นประสิทธิภาพของข้อสอบในการจำแนกเด็กเก่ง ออกจากเด็กอ่อน อำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 ใช้สัญลักษณ์ r แทนอำนาจจำแนก โดยมี ความหมายดังนี้ ถ้า $r > 0.60$ ข้อสอบมีอำนาจจำแนกดีมาก ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีขั้นตอนการสร้างแบ่งได้ 3 ขั้นตอนใหญ่ๆ (เพชรรัชต์ แก้วสุวรรณ, 2553: 43) คือ

- ขั้นที่ 1 เป็นการวางแผนผังการสร้างข้อสอบ ทำให้ผู้สร้างข้อสอบรู้ว่าในแต่ละเนื้อหา จะต้องสร้างข้อสอบในพฤติกรรมใดบ้าง พฤติกรรมละกี่ข้อกำหนดส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบ เช่น คะแนน ระยะเวลา การสอบ

- ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการสร้างแบบทดสอบ เป็นการเขียนข้อสอบตามเนื้อหาพฤติกรรม และรูปแบบของแบบทดสอบที่กำหนดไว้โดยจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับร่าง

- ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบคุณภาพข้อสอบก่อนนำไปใช้ เมื่อสร้างแบบทดสอบแล้วจึงนำ แบบทดสอบไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งคุณภาพของแบบทดสอบอาจพิจารณาทั้งคุณภาพของแบบทดสอบรายข้อ ได้แก่ ความยาก (Difficulty) และอำนาจจำแนก (Discrimination) และคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ ได้แก่ ความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) การตรวจสอบสามารถทำได้ทั้งตรวจสอบเองและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการตรวจสอบเอง เป็นการตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม-คำตอบตาม

หลักการสร้างข้อสอบที่ดีสำหรับการตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญจะเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเพื่อดูว่าข้อคำถามแต่ละข้อสัมพันธ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดหรือไม่ ครอบคลุมเนื้อหาและเป็นตัวแทนของเนื้อหาที่กำหนดหรือไม่ สรุปได้ว่า ข้อสอบที่ดีและหลักในการวางแผนการออกแบบสามารถเป็นแนวทางให้ครูได้นำไปใช้ในการสร้างข้อสอบในวิชาที่สอนได้และครูต้องเข้าใจหลักการและวิธีการในการออกข้อสอบแบบต่างๆ โดยจะต้องออกแบบทดสอบให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ระดับชั้น และความสามารถของนักเรียน

8.6.5 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2545: 96) ได้สรุปถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มเติมไว้ดังนี้

1) แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง คือ แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและใช้ทั่วไปในสถานศึกษาลักษณะ เป็นแบบทดสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งได้ 2 ชนิด คือ

- แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาแล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

- แบบทดสอบปรนัยหรือแบบให้ตอบสั้นๆ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้เขียนตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดข้อผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบนี้แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ แบบถูก-ผิด แบบเติมคำแบบจับคู่และแบบเลือกตอบ

2) แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั่วไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพมาตรฐาน

ชวาล แพร่ตกุล (2552: 112) ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอดคล้องไว้ว่า เป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอ (Paper and Pencil Test) แบบทดสอบนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- แบบทดสอบของครู (Teacher made test) หมายถึง ชุดข้อคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น เพื่อวัดความเจริญงอกงามในการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนในห้องเรียนว่า นักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บทพร้อมที่ตรงไหนจะได้สอนซ่อมเสริม หรือวัดดูความพร้อมที่จะขึ้นบทเรียนใหม่ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

- แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test) แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูที่สอนวิชานั้นแต่ผ่านการทดลองหาคุณภาพหลายครั้ง จนกระทั่งมีคุณภาพดีพอจึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น เพื่อใช้เป็นหลักและเปรียบเทียบ ผลสำหรับประเมินค่าของการเรียนการสอนแบบทดสอบมาตรฐาน จะมีคู่มือประกอบการสอบและมีมาตรฐานในการแปลคะแนนสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาการศึกษา

สมนึก ภัททิยธนี (2553: 73-97) ได้กล่าวถึง แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้นที่นิยมใช้กัน มี 6 แบบ ดังนี้

1) ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะ คำถามแล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรีเขียนบรรยายตามความรู้และข้อคิดเห็นของแต่ละคน

2) ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด (True-false Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด, ใช่-ไม่ใช่, จริง-ไม่จริง, เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น

3) ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์และถูกต้องแล้วให้เติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้นั้น เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

4) ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) ข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ มีการเขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบที่ต้องการ โดยการตอบอย่างสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5) ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่า แต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะจับคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ย่อออกข้อสอบกำหนดไว้

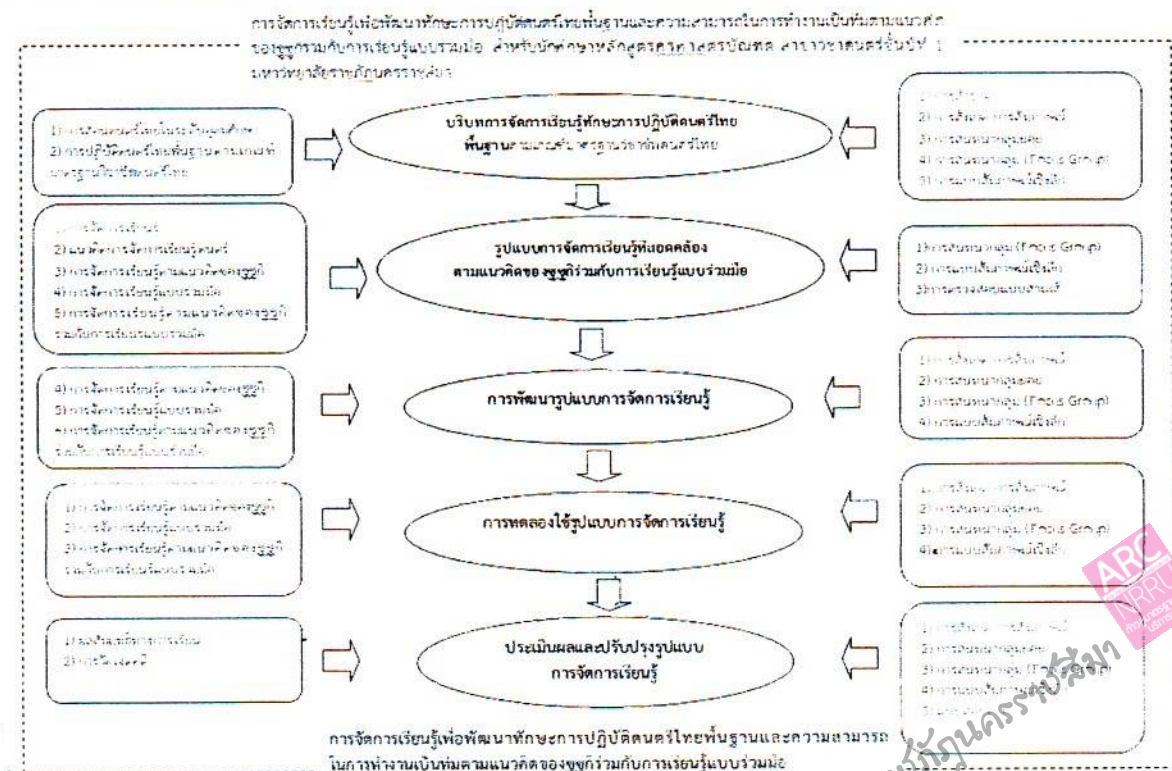
6) ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) คำถามแบบเลือกตอบโดยทั่วไป จะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในส่วนของตอนเลือกนี้ จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง มีคำถามให้นักเรียนพิจารณาแล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่นๆ

จากการศึกษาเอกสารที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีวิธีการวัดผลการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ ได้แก่ ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียงข้อสอบ แบบกาถูก-ผิด ข้อสอบแบบเติมคำ ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ ข้อสอบแบบจับคู่ ข้อสอบแบบ เลือกตอบ ทั้งนี้ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคล ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test)

8.7 กรอบแนวความคิด

ในการวิจัย “ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทย สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ” ดังนี้

ในการวิจัยการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติตนของครูไทยพื้นฐานและความสำเร็จในการทำงานเป็นทีมตามแนวคิดของซุซูกิร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาโดยมีการออกแบบความคืบหน้าในการวิจัย ดังนี้

9. การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (information) ที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) ในวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยตรงนั้นยังไม่มีปรากฏ แต่พบงานวิจัยในด้านการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นๆ ซึ่งพอประมวลได้ดังนี้

สำราญ แก้วเกิด (2550) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานกลุ่มวิชาดนตรีไทย 1 (ศ 31101) โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางแพปฐมพิทยาสำนักรงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาดนตรีไทย 1 (ศ 31101) โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก

สมสวาท โพธิ์กัญ (2552) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะปัญหาที่พบ คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะอยู่ในระดับต่ำและมีทักษะกระบวนการกลุ่มร่วมมือน้อยมากจากปัญหาดังกล่าว หากใช้ความพยายามพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านการ

เรียนรู้และทักษะกระบวนการกลุ่มร่วมมือในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ให้หลากหลายและเหมาะสม คงจะช่วยในการแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ดังนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 75/75 เพื่อศึกษาดูผลประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้นาฏศิลป์และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนกุดชุมวิทย์วิทยา จำนวน 36 คนซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 5 ชนิด ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรมแผนละ 2 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าจำแนกตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.75 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 แบบเติมคำตอบจำนวน 9 ข้อ มีค่าจำแนกตั้งแต่ 0.22 ถึง 0.55 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.77 แบบวัดทักษะการปฏิบัติจำนวน 7 ข้อ 1 ฉบับแบบวัดเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้นาฏศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 1 ฉบับ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีค่าจำแนกตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.56 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 1 ฉบับจำนวน 15 ข้อซึ่งมีค่าจำแนกตั้งแต่ 0.29 ถึง 0.54 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test (Dependent Samples)

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.52 ถึง 77.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ 2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.6501 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 65.01 3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 5. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสรุปแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเหมาะสมทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีทักษะการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือและให้ความร่วมมือในการเรียนดีขึ้นสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำแผนนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป

ศุภกร วิเศษไชย, จุมพล ราชาจิตร, สำเร็จ ยุธัย (2557) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้สาระดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการบรรเลงดนตรีพื้นเมือง โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่าการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบรรเลงดนตรีพื้นเมือง วิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป 2) เพื่อศึกษาทักษะทางการเรียนวิชาดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบ การสอนแบบร่วมมือ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบขั้นต้น (One – Shot Case Study) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการบรรเลงดนตรีพื้นเมือง โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง 2) แบบประเมินทักษะทางการเรียนวิชาดนตรี เรื่องการบรรเลงดนตรีพื้นเมือง 3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระดนตรี เรื่องการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งกำลังศึกษา ในภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านเหล่าภูมิคำธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 จำนวน 43 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบรรเลงดนตรีพื้นเมือง วิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งหมดคิดเป็น ร้อยละ 81.86 ของคะแนนเต็ม มีนักเรียน ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 83.35 2) ผลศึกษาทักษะทางการเรียนวิชาดนตรี เรื่องการบรรเลงดนตรีพื้นเมือง วิชาดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอน แบบร่วมมือ พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบทางด้านทักษะวิชาดนตรี คิดเป็นร้อยละ 88.86 ของคะแนนเต็ม มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 ขึ้นไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 97.67

ทัศนัย เพ็ญสิทธิ์, มนัส วัฒนไชยยศ, บรรจง ชลวิโรจน์ (2557) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการสอนแบบ Backward Design เรื่อง ประเภทของเครื่องดนตรีสากลชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สายสามัญ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน พบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการสอนแบบ Backward Design เรื่อง ประเภทของเครื่องดนตรีสากล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สายสามัญ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 เรียนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/6 จำนวน 30 คน กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design เครื่องมือที่ใช้ในการในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 3 แผน 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design จำนวน 3 แผน และ 3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t -test independent ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นพชัย อุปชิต (2558) ศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของซูซูกิ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงไล่ขลุ่ยเพียงออ พบว่า ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของซูซูกิ เรื่อง เสียงไล่ขลุ่ยเพียงออ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์กำหนดซึ่งเท่ากับ 85.61/84.50 และนักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตาม แนวคิดของซูซูกิ มีค่าเท่ากับ 0.7837 อีกทั้งความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดฝึก D

ธิปไตย สุนทร (2559) ศึกษาเรื่อง การสอนทฤษฎีดนตรีสากลผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสาร ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาดนตรีศึกษาหลังการเรียนทฤษฎีดนตรีสากลผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการสอนทฤษฎีดนตรีสากล ผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสาร โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือของ นักศึกษาดนตรีศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) มคอ.3 ที่บูรณาการเนื้อหาทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยึดเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือในรายวิชาทฤษฎีดนตรี เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านการสื่อสาร 2) แบบสังเกตทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสาร 3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลที่บูรณาการเนื้อหาทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (t -test Dependent) ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสาร ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาดนตรีศึกษาหลังการเรียนทฤษฎีดนตรีสากลผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักศึกษามีทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสารสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลที่บูรณาการเนื้อหาทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 โปรแกรมวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 22 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 22 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบไปด้วย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 6 แผน จำนวน 64 ชั่วโมง โดยมีลำดับดังนี้

2.1.1 โครงสร้างรายวิชา ประกอบไปด้วยเนื้อหาการศึกษาออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

- 1) บทนำ จำนวน 4 ชั่วโมง
- 2) ทฤษฎีดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน 8 ชั่วโมง
- 3) หลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 12 ชั่วโมง
- 4) การปฏิบัติหน้าทับตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 12 ชั่วโมง
- 5) การปฏิบัติซอด้วงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 12 ชั่วโมง
- 6) การปฏิบัติซออู้ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 16 ชั่วโมง

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน แบ่งการประเมินทักษะออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.2.1 การประเมินผลการปฏิบัติ โดยอาศัยการสังเกตการปฏิบัติ การเรียนรู้ บุคลิกและพฤติกรรมของผู้เรียนประกอบการให้คะแนนจำนวน 30 คะแนน

2.2.2 การประเมินผลการปฏิบัติ โดยอาศัยการสังเกตการปฏิบัติ การเรียนรู้ บุคลิกและพฤติกรรมของผู้เรียนประกอบการให้คะแนนจำนวน 30 คะแนน

2.2.3 การประเมินผลจากพฤติกรรมระหว่างเรียน ใบงาน และแบบฝึกปฏิบัติ โดยอาศัยการสังเกต บุคลิกและพฤติกรรม ความตรงต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียน การส่งงานตามกำหนดระยะเวลาที่มอบหมายและการร่วมกิจกรรมของผู้เรียนประกอบการให้คะแนนจำนวน 40 คะแนน

2.3 แบบประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พ.ศ. 2560 เป็นหลักสูตรที่โปรแกรมวิชาดนตรีได้พัฒนาขึ้นเพื่อให้เกิดการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้บัณฑิตมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชื่นชมความงาม สุนทรียภาพ ความมีคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยและสากลซึ่งมีผลต่อคุณภาพของชีวิตมนุษย์ ดังนั้นกิจกรรมในการเรียนการสอนวิชาดนตรีจะต้องเป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้พัฒนาบัณฑิตโดยตรง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและเพื่อการพัฒนากระบวนการผลิตบัณฑิตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นศึกษารายวิชา 205131 ปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน (Fundamental Practicum in Thai Music) ซึ่งถือว่าเป็นรายวิชาดนตรีไทยพื้นฐานที่เน้นการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ในรายวิชานี้จะเน้นการฝึกปฏิบัติ 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมิน ขั้นที่ 1-2 ในการวัดและประเมินผล

3.2 ศึกษาเนื้อหา ทฤษฎี หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา ความคิดรวบยอด และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของวิชาปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน

3.4 ดำเนินการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิด ได้แก่

3.4.1 แผนการจัดการเรียนรู้

3.4.1.1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยยึดเนื้อหาวัตถุประสงค์ของการเรียนและเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย พุทธศักราช 2553

3.4.1.2 ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และสร้างสื่อประกอบแผน จำนวน 6 แผน 64 ชั่วโมง โดยมีลำดับ ดังนี้

2.1.1 โครงสร้างรายวิชา ประกอบไปด้วยเนื้อหาการศึกษาออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

- 1) บทนำ จำนวน 4 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - (1) ประวัติความเป็นมาของดนตรีไทย
 - (2) บทบาทและความสำคัญของดนตรีไทยที่มีต่อสังคมไทย
 - (3) ประเภทของเครื่องดนตรีไทย
 - (4) การประสมวงดนตรีไทย
- 2) ทฤษฎีดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน 8 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - (1) ความหมายทฤษฎีดนตรีไทย
 - (2) องค์ประกอบของดนตรีไทย
 - (3) ศัพท์สังคีต
 - (4) การอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทย
- 3) หลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 12 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - (1) ความเป็นมาของการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย พุทธศักราช 2553
 - (2) หลักการปฏิบัติหน้าทับ
 - (3) หลักการปฏิบัติขับร้องเพลงไทย
 - (4) หลักการปฏิบัติฆ้องวงใหญ่
- 4) การปฏิบัติหน้าทับตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 12 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - (1) ประวัติความเป็นมาของหน้าทับ
 - (2) ประเภทของหน้าทับ
 - (3) หลักและวิธีการบรรเลงหน้าทับประเภทต่างๆ
 - (4) การฝึกปฏิบัติหน้าทับดนตรีไทย
- 5) การปฏิบัติขับร้องตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 12 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - (1) ประวัติความเป็นมาของหน้าทับ
 - (2) ประเภทของการขับร้อง
 - (3) หลักและวิธีการขับร้องประเภทต่างๆ
 - (4) การฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงไทย
- 6) การปฏิบัติฆ้องวงใหญ่ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 16 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - (1) ประวัติความเป็นมาของฆ้องวงใหญ่
 - (2) ประเภทของฆ้อง
 - (3) หลักและวิธีการบรรเลงฆ้องวงใหญ่

(4) การฝึกปฏิบัติยังวงใหญ่

3.4.1.3 สร้างแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงของแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

3.4.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุง เรื่องความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

3.4.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากข้อ 3.4.1.4 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินพิจารณา ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา ความเหมาะสมระหว่างกิจกรรม สื่อ การวัดและการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้

- (1) ด้านตัวชี้วัด
- (2) ด้านสาระการเรียนรู้
- (3) ด้านกระบวนการเรียนรู้
- (4) ด้านสื่อการเรียนรู้
- (5) ด้านการวัดและการประเมินผล

ทั้งนี้ ดร. สุภาวดี วิสุววรรณ ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ไว้ดังนี้

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติโดยศึกษาจากวิธีการสร้างแบบสอบถาม (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, หน้า 161-167) โดยเลือกแบบสอบถามในลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (สุภาวดี วิสุววรรณ. สัมภาษณ์. 2562)

การประเมินใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับ ความคิดเห็นแต่ละช่วงคะแนนมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมน้อยที่สุด

การให้ความหมาย ใช้การแปลความหมายของคะแนนจากช่วงของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาดและบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, 23-24)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่องทางด้านการใช้ภาษาการสื่อความหมายและเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

3.4.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วในครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

3.4.1.9 นำผลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูล

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสารเรื่องเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) เอกสารการสร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าเอกสารประเมินผลการเรียน จากนั้นกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัดให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย พุทธศักราช 2553

4.2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งการประเมินทักษะออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.2.2.1 การประเมินผลการปฏิบัติ โดยอาศัยการสังเกตการปฏิบัติ การเรียนรู้ บุคลิกและพฤติกรรมของผู้เรียนประกอบการให้คะแนนจำนวน 30 คะแนน เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติระหว่างเรียนแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 บุคลิกภาพและทักษะเบื้องต้น 10 คะแนน

- ทำนั้งในการบรรเลง

- การเตรียมพร้อมของนักดนตรีก่อนการบรรเลง 10 คะแนน

ส่วนที่ 2 ทักษะการบรรเลง

- ความถูกต้องของจังหวะเพลง
- ความถูกต้องของทำนองเพลง
- ความถูกต้องและความแม่นยำ
- คุณภาพของเสียง

ส่วนที่ 3 ทักษะการบรรเลงเฉพาะเครื่องดนตรี 10 คะแนน

- เทคนิคในการบรรเลง
- การถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลง

4.2.2.2 การประเมินผลการปฏิบัติ โดยอาศัยการสังเกตการปฏิบัติ การเรียนรู้ บุคลิกและพฤติกรรมของผู้เรียนประกอบการให้คะแนนจำนวน 30 คะแนน เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติระหว่างเรียนแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 บุคลิกภาพและทักษะเบื้องต้น 10 คะแนน

- ทำนองในการบรรเลง
- การเตรียมพร้อมของนักดนตรีก่อนการบรรเลง 10 คะแนน

ส่วนที่ 2 ทักษะการบรรเลง

- ความถูกต้องของจังหวะเพลง
- ความถูกต้องของทำนองเพลง
- ความถูกต้องและความแม่นยำ
- คุณภาพของเสียง

ส่วนที่ 3 ทักษะการบรรเลงเฉพาะเครื่องดนตรี 10 คะแนน

- เทคนิคในการบรรเลง
- การถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลง

4.2.2.3 การประเมินผลจากพฤติกรรมระหว่างเรียน ใบงาน และแบบฝึกปฏิบัติ โดยอาศัยการสังเกต บุคลิกและพฤติกรรม ความตรงต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียน การส่งงานตามกำหนดระยะเวลาที่มอบหมาย และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียนประกอบการให้คะแนนจำนวน 40 คะแนน เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติระหว่างเรียนแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

- ใบงาน 10 คะแนน
- แบบฝึกหัด 10 คะแนน
- แบบฝึกปฏิบัติ 10 คะแนน
- บุคลิกและพฤติกรรมระหว่างเรียน 10 คะแนน

4.2.2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบโดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมและผลการเรียนรู้ที่ต้องการวัด

4.2.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเพื่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

(1) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทางมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือ

(2) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบสอบก่อน-สอบหลัง (ลวัน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538, 249 -250)

(3) ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

(4) ดำเนินการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

(5) นำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

(6) เมื่อได้ผลการทดลอง จึงให้นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 ทำแบบทดสอบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โปรแกรมวิชาดนตรี

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและหาค่าเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินคุณภาพของชุดการสอน โดยใช้สูตรในการคำนวณหา ดังนี้

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ	X	=	ค่าเฉลี่ยของผลคะแนน
เมื่อ	fx	=	ผลคูณของคะแนนกับความถี่ของคะแนนนั้น
เมื่อ	N	=	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินชุดการสอน

2) การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 ใช้สูตรในการคำนวณหา ดังนี้

$$E1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E1	=	ประสิทธิภาพของชุดการสอนตัวแรก
เมื่อ	$\sum x$	=	ผลรวมของคะแนนแบบฝึกหัดของนักศึกษาทุกคน
เมื่อ	N	=	จำนวนนักศึกษา
เมื่อ	A	=	คะแนนเต็มของแบบทดสอบก่อนเรียน

$$\text{สูตร } \frac{\sum x}{N}$$

$$E2 = \frac{\quad}{B} \times 100$$

เมื่อ E2 = ประสิทธิภาพของชุดการสอนตัวหลัง

เมื่อ $\sum x$ = ผลรวมของคะแนนแบบฝึกหัดของนักศึกษาทุกคน

เมื่อ N = จำนวนนักศึกษา

เมื่อ A = คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

3) ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ

4) การประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทที่ 4

สรุปผล

โครงการวิจัย การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” ได้ศึกษาวิจัยโดยมีผลการวิจัยแบ่งตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

4.1 การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

4.3 เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

4.1 การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

จากการศึกษาบริบทการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทย ในระดับอุดมศึกษาและโครงสร้างหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี (5 ปี หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ผู้วิจัยจึงได้มีการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีความเหมาะสมกับเหมาะสมกับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ปรากฏดังตารางที่ 4.1.1

ตารางที่ 4.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาประจำบท	วัตถุประสงค์ของการเรียน	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน	หน่วย/เวลา	การวัดและประเมินผล	หัวข้อเนื้อหาประจำบท
บทที่ 1 บทนำ	1. ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายทฤษฎีดนตรีไทยได้ 2. ผู้เรียนอธิบายความหมายขององค์ประกอบของดนตรีไทยได้	1. ศึกษาเอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับความหมายและประวัติความเป็นมาของดนตรีไทย พร้อมอภิปรายและสรุป	1. เอกสารประกอบการสอน 2. เครื่องดนตรีประเภทต่างๆ 3. คอมพิวเตอร์ 4. อุปกรณ์เครื่องฉายภาพและจอภาพ	4	1. การตอบคำถาม 2. การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและสรุปเนื้อหา 3. การทำแบบฝึกหัดท้ายบท	บทที่ 1 บทนำ

ตารางที่ 4.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาประจำ บท	วัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียน การสอน	สื่อการเรียนการ สอน	หน่วย/เวลา	การวัดและ ประเมินผล	หัวข้อเนื้อหาประจำ บท
	3. ผู้เรียนอธิบาย ความหมายของ ศัพท์สิ่งคิดที่ใช้ใน การฝึกปฏิบัติ ดนตรีไทยได้ 4. ผู้เรียนสามารถ อ่านและบันทึก โน้ตเพลงไทยได้	ร่วมกัน 2. ผู้สอนอธิบาย อธิบายเชื่อมโยง เพื่อให้ผู้เรียน ตระหนักถึง บทบาทและ ความสำคัญของ ดนตรีไทยที่มีต่อ สังคมไทยตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน 3. ผู้สอนตั้ง คำถามเกี่ยวกับ บทบาทและ ความสำคัญของ ดนตรีไทย โดยให้ ผู้เรียนอภิปราย และสรุปร่วมกัน 4. ผู้สอนอธิบาย เกี่ยวกับประเภท ของเครื่องดนตรี ไทย โดยการ ยกตัวอย่างและ สาธิตวิธีการ บรรเลงเครื่อง ดนตรีแต่ละ ประเภท จากนั้น จึงให้ผู้เรียน จำแนกประเภท ของเครื่องดนตรี ไทยที่ปรากฏอยู่ ในห้องเรียน โดย บันทึกข้อมูลและ				

ตารางที่ 4.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาประจำ บท	วัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียน การสอน	สื่อการเรียนการ สอน	หน่วย/เวลา	การวัดและ ประเมินผล	หัวข้อเนื้อหาประจำ บท
		ทำ การ ส รุป ร่วมกัน 5. ผู้สอนอธิบาย รูปแบบของการ ประสมวงแต่ละ ประเภท บทเพลง ที่ ใช้ ใน การ บรรเลง และ โอกาสที่ใช้พร้อม อภิปรายและสรุป ร่วมกัน 6. ทำแบบฝึกหัด ท้ายบท				
บทที่ 2 ทฤษฎี ดนตรีไทยชั้น พื้นฐาน	1. ผู้เรียนสามารถ อธิบาย ความหมายทฤษฎี ดนตรีไทยได้ 2. ผู้เรียนอธิบาย ความหมายของ องค์ประกอบของ ดนตรีไทยได้ 3. ผู้เรียนอธิบาย ความหมายของ ศัพท์สัณคีตที่ใช้ใน การฝึกปฏิบัติ ดนตรีไทยได้	1. ศึกษาเอกสาร ประกอบการสอน เกี่ ย ว กั บ ความหมายทฤษฎี ดนตรีไทยพร้อม อภิปรายและสรุป ร่วมกัน 2. ผู้สอนอธิบาย เกี่ ย ว กั บ องค์ประกอบของ ด น ต รี ไ ท ย จ า ก นั้ น จึ ง แบ่งกลุ่มผู้เรียน แล้วให้แต่ละกลุ่ม	1. เอก ส า ร ประกอบการสอน 2. เครื่องดนตรี ประเภทต่างๆ 3. คอมพิวเตอร์ 4. อุปกรณ์เครื่อง ฉายภาพ และ จอภาพ	8	1. การตอบ คำถาม 2. การมีส่วนร่วม ในการอภิปราย และสรุปเนื้อหา 3. การทำ แบบฝึกหัดท้าย บท	บทที่ 2 ทฤษฎี ดนตรีไทยชั้น พื้นฐาน

ตารางที่ 4.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาประจำ บท	วัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียน การสอน	สื่อการเรียนการ สอน	หน่วย/เวลา	การวัดและ ประเมินผล	หัวข้อเนื้อหาประจำ บท
	4. ผู้เรียนสามารถ อ่านและบันทึก โน้ตเพลงไทยได้	ศึกษาความรู้ตาม หัวข้อที่กำหนด 3. ผู้สอน ตั้ง คำถามเกี่ยวกับ องค์ประกอบของ ดนตรีไทยและให้ ผู้เรียนสรุปความรู้ ร่วมกัน 4. ผู้สอนอธิบาย เกี่ยวกับศัพท์ สังคีตดนตรีไทย โดยกำหนดให้ ผู้เรียนทำการ สืบค้นศัพท์สังคีต ที่ใช้ในการฝึก ปฏิบัติดนตรีไทย พร้อมอภิปราย และสรุปร่วมกัน 5. ผู้สอนอธิบาย เกี่ยวกับหลักการ อ่านและบันทึก โน้ตเพลงไทย พร้อมสาธิต วิธีการบันทึก โน้ตเพลงไทย 6. ทำแบบฝึกหัด ท้ายบท				

ตารางที่ 4.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาประจำ บท	วัตถุประสงค์ของ การเรียน	กิจกรรมการเรียน การสอน	สื่อการเรียนการ สอน	หน่วย/เวลา	การวัดและ ประเมินผล	หัวข้อเนื้อหาประจำ บท
บทที่ 3 หลักการ ปฏิบัติเครื่อง ดนตรีไทยตาม เกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทย พุทธศักราช 2553	1. ผู้เรียนสามารถ อธิบายความ เป็นมาของการ จัดทำเกณฑ์ มาตรฐานดนตรี ไทย พุทธศักราช 2553 2. ผู้เรียนสามารถ อธิบาย ความหมายและ ขอบเขตของ เกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทยได้ 3. ผู้เรียนอธิบาย หลักและวิธีการ เฉพาะในการ ปฏิบัติหน้าทับได้ 4. ผู้เรียนอธิบาย หลักและวิธีการ เฉพาะในการ ปฏิบัติซอด้วงได้ 5. ผู้เรียนอธิบาย หลักและวิธีการ เฉพาะในการ ปฏิบัติซอวงใหญ่ ได้	1. ศึกษาเอกสาร ประกอบการสอน เกี่ยวกับหลักการ ปฏิบัติเครื่อง ดนตรีไทยตาม เกณฑ์มาตรฐาน 2. ผู้สอนอธิบาย เกี่ยวกับความ เป็นมาของการ จัดทำเกณฑ์ มาตรฐานดนตรี ไทย พุทธศักราช 2553 3. ผู้สอนอธิบาย เกี่ยวกับ ความหมายและ ขอบเขตของ เกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทยแต่ละ ชิ้น พร้อมกัน อภิปรายและสรุป ร่วมกัน 4. ผู้สอน ตั้ง คำถามเกี่ยวกับ ขอบเขตของ เกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทยแต่ละ ชิ้น และให้ผู้เรียน สรุป ความรู้ ร่วมกัน 5. ผู้สอนอธิบาย เกี่ยวกับ ศัพท์ สังคีตดนตรีไทย	1. เอกสาร ประกอบการสอน 2. เครื่องดนตรี ประเภทต่างๆ 3. คอมพิวเตอร์ 4. อุปกรณ์เครื่อง ฉายภาพ และ จอภาพ	12	1. การปฏิบัติ 2. การตอบ คำถาม 3. การมีส่วนร่วม ในการอภิปราย และสรุปเนื้อหา 4. การทำ แบบฝึกหัดท้าย บท	บทที่ 3 หลักการ ปฏิบัติเครื่อง ดนตรีไทยตาม เกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทย พุทธศักราช 2553

ตารางที่ 4.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

หัวข้อเนื้อประจำ บท	วัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียน การสอน	สื่อการเรียนการ สอน	หน่วย/เวลา	การวัดและ ประเมินผล	หัวข้อเนื้อประจำ บท
		โดยกำหนดให้ ผู้เรียนทำการ สืบค้นศัพท์สังคม ที่ใช้ในการฝึก ปฏิบัติดนตรีไทย หรือมอภิปราย และสรุปร่วมกัน 6. ผู้สอนอธิบาย และสาธิตวิธีการ ปฏิบัติหน้าทับ ตาม เกณฑ์ มาตรฐานดนตรี ไทย 7. ผู้สอนอธิบาย และสาธิตวิธีการ ปฏิบัติขั้บร้องตาม เกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทย 8. ผู้สอนอธิบาย และสาธิตวิธีการ ปฏิบัติฆ้องวงใหญ่ ตาม เกณฑ์ มาตรฐานดนตรี ไทย 9. ทำแบบฝึกหัด ท้ายบท				
บทที่ 4 การ ปฏิบัติหน้าทับ ตาม เกณฑ์ มาตรฐานดนตรี ไทย	1. ผู้เรียนสามารถ บอกความหมาย และความเป็นมา ของหน้าทับได้ 2. ผู้เรียนสามารถ อธิบายหน้าทับ	1. ศึกษาเอกสาร ประกอบการสอน เกี่ยวกับประเภท และหน้าที่มาของ หน้าทับอภิปราย และสรุปร่วมกัน	1. เอก ส า ร ประกอบการสอน 2. เครื่องดนตรี ประเภทเครื่อง หนัง เช่น กลอง แขก โทนร่ำมะนา	12	1. การปฏิบัติหน้า ทับ 2. การมีส่วนร่วม ในการอภิปราย และสรุปเนื้อหา 3. การทำ	บทที่ 4 การ ปฏิบัติหน้าทับ ตาม เกณฑ์ มาตรฐานดนตรี ไทย

ตารางที่ 4.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาประจำ บท	วัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	สื่อการเรียนการ สอน	หน่วย/เวลา	การวัดและ ประเมินผล	หัวข้อเนื้อหาประจำ บท
	ประเภทต่างๆ ท รื อ ม หั ง ยกด้อย่างได้ 3. ผู้เรียนสามารถ อธิบายหลักและ วิธีการบรรเลง หน้าทับประเภท ต่างๆ ได้ 4. ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติหน้าทับ สามัญและหน้า ทับพิเศษบางหน้า ทับได้	2. ผู้สอนอธิบาย เกี่ยวกับหน้าทับ ประเภทต่างๆ เพิ่มเติม 3. ผู้สอนสาธิต หรือ ฟัง เท ป บันทึกเสียงการ บรรเลงหน้าทับ ต่างๆ 4. ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติหน้าทับ สามัญ หน้าทับ ภาษา และหน้า ทับพิเศษ 5. ผู้สอนบรรเลง ทำนองเพลงให้ ผู้เรียนปฏิบัติหน้า ทับเข้ากับบท เพลง 6. ศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับ หลักเกณฑ์การ เลือกใช้หน้าทับ ประเภทบทเพลง 7. ทำแบบฝึกหัด ท้ายบท	เป็นต้น 3. เครื่องดนตรี ดำเนินทำนอง เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ข้องวง ใหญ่ ข้องวงเล็ก เป็นต้น 3. อิง 4. คอมพิวเตอร์		แบบฝึกหัดท้าย บท	
บทที่ 5 การ ปฏิบัติขับร้องตาม เกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทย	1.1 ผู้เรียน สามารถบอก ความหมายและ ความเป็นมาของ การขับร้องได้ 1.2 ผู้เรียน	1.ศึกษาเอกสาร ประกอบการสอน เกี่ ย ว กั บ ความหมายและ ความเป็นมาของ การขับร้อง	1. เอก ส า ร ประกอบการสอน 2. เครื่องดนตรี ประเภทเครื่อง หนัง เช่น กลอง แขก โทนรำมะนา	12	1. การปฏิบัติขับ ร้อง 2. การมีส่วนร่วม ในการอภิปราย และสรุปเนื้อหา 3. การทำ	บทที่ 5 การ ปฏิบัติขับร้องตาม เกณฑ์มาตรฐาน ดนตรีไทย

ตารางที่ 4.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาประจำ บท	วัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	สื่อการเรียนการ สอน	หน่วย/เวลา	การวัดและ ประเมินผล	หัวข้อเนื้อหาประจำ บท
	สามารถอธิบาย ประเภทของ การขับร้อง พร้อมทั้ง ยกตัวอย่างได้ 1.3 ผู้เรียน สามารถอธิบาย หลักและ วิธีการขับร้อง เพลงไทยได้ 1.4 ผู้เรียน สามารถขับร้อง เพลงไทย ประเภทสอง ชั้นได้	อภิปรายและสรุป ร่วมกัน 2. ผู้สอนอธิบาย เกี่ยวกับประเภท ของการขับร้อง 3. ผู้สอนสาธิต หรือฟังเทป บันทึกเสียงการ ขับร้องเพลงไทย ประเภทต่างๆ 4. ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติการขับร้อง เพลงไทยประเภท สองชั้น 5. ผู้สอนบรรเลง ทำนองให้ผู้เรียน ขับร้องเพลงไทย ประเภทสองชั้น 6. ศึกษาเอกสาร หลักและวิธีการ ขับร้องเพลงไทย 7. ทำแบบฝึกหัด ท้ายบท	เป็นต้น 3. เครื่องดนตรี ดำเนินทำนอง เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซออว ใหญ่ ซออวเล็ก เป็นต้น 3. จิ้ง 4. คอมพิวเตอร์ 5. ลำโพงและ ไมโครโฟน		แบบฝึกหัดท้าย บท	
บทที่ 6 การ ปฏิบัติทำนองฆ้อง ตามเกณฑ์ มาตรฐานดนตรี ไทย	1.ผู้เรียนสามารถ บอกความหมาย และความเป็นมา ของฆ้องวงใหญ่ได้ 2. ผู้เรียนสามารถ อธิบายประเภท ของฆ้องได้ 3. ผู้เรียนสามารถ อธิบายหลักและ	1.ศึกษาเอกสาร ประกอบการสอน เกี่ยวกับ ความหมายและ ความเป็นมาของ ฆ้องวงใหญ่ อภิปรายและสรุป ร่วมกัน 2. ผู้สอนอธิบาย	1. เอกสาร ประกอบการสอน 2. เครื่องดนตรี ประเภทเครื่อง หนัง เช่น กลอง แขก โทน รำมะนา เป็นต้น 3. เครื่องดนตรี ดำเนินทำนอง	16	1. การปฏิบัติฆ้อง วงใหญ่ 2. การมีส่วนร่วม ในการอภิปราย และสรุปเนื้อหา 3. การทำ แบบฝึกหัดท้าย บท	บทที่ 6 การ ปฏิบัติทำนองฆ้อง ตามเกณฑ์ มาตรฐานดนตรี ไทย

ตารางที่ 4.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาประจำ บท	วัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียน การสอน	สื่อการเรียนการ สอน	หน่วย/เวลา	การวัดและ ประเมินผล	หัวข้อเนื้อหาประจำ บท
	วิธีการบรรเลง ฆ้องวงใหญ่ได้ 4. ผู้เรียนสามารถ บรรเลงฆ้องวง ใหญ่ได้	เกี่ยวกับประเภท ของฆ้อง 3. ผู้สอนสาธิต ทำนองฆ้องวง ใหญ่ ประเภท ต่างๆ 4. ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติทำนองฆ้อง วงใหญ่ 5. ผู้สอนบรรเลง เครื่องดนตรี ประกอบจังหวะ และให้ผู้เรียน บรรเลงฆ้องวง ใหญ่ 6. ศึกษาเอกสาร หลักและวิธีการ บรรเลงฆ้องวง ใหญ่ 7. ทำแบบฝึกหัด ท้ายบท	เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฆ้องวง ใหญ่ ฆ้องวงเล็ก เป็นต้น 3. อิง 4. คอมพิวเตอร์			

เมื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา ความเหมาะสมระหว่างกิจกรรม สื่อ การวัดและการ ประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประเมินใน ด้านต่างๆ ดังนี้ (1) ด้านตัวชี้วัด (2) ด้านสาระการ เรียนรู้ (3) ด้าน กระบวนการ เรียนรู้ (4) ด้านสื่อ/แหล่งการ เรียนรู้ (5) ด้านการวัดและ การประเมินผล พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 4.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด ดังปรากฏในตารางที่ 4.1.2- 4.1.3

ตารางที่ 4.1.2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ด้านส่วนประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ข้อ	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	การแปลผล
		1	2	3		
1.	ความสอดคล้องของส่วนประกอบ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้การ วัดและการประเมินผล	+1	+1	0	0.67	ผ่าน
2.	ความสอดคล้องของส่วน ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สู่ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้การ วัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1	ผ่าน
3.	ความสอดคล้องของส่วน ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดสาระสำคัญจุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้การวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1	ผ่าน
4.	ความสอดคล้องของแบบ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเนื้อหาที่สอน มีความสอดคล้องกัน	+1	+1	+1	1	ผ่าน

ตารางที่ 4.1.3 สรุปการประเมินคุณภาพของของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ
ดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร
บัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ข้อ	เรื่องที่ประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
		1	2	3		
1.	ด้านตัวชี้วัด					
	1.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการ จัดการเรียนรู้	4	5	5	4.66	มากที่สุด
	1.2 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์	5	5	5	5	มากที่สุด
	รวม	9	10	5	4.83	มากที่สุด
2.	ด้านสาระการเรียนรู้					
	2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การ เรียนรู้	4	4	5	4.33	มาก
	2.2 สอดคล้องกับสาระสำคัญ	5	4	4	4.33	มาก
	2.3 เหมาะสมกับระดับผู้เรียน	5	5	4	4.66	มากที่สุด
	รวม	14	13	13	4.44	มาก
3.	ด้านกระบวนการเรียนรู้					
	3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การ เรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
	3.2 สอดคล้องกับวัยและ ความสามารถของ ผู้เรียน	4	5	5	4.66	มากที่สุด
	3.3 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	5	5	5	มากที่สุด
	3.4 มีความหลากหลาย	4	4	4	4	มาก
	3.5 เหมาะสมกับเวลา	5	5	5	5	มากที่สุด
	3.6 สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุ จุดประสงค์ของ แผนการจัดการเรียนรู้					
	รวม	28	29	29	4.77	มากที่สุด

ตารางที่ 4.1.3 สรุปการประเมินคุณภาพของของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ
ดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร
บัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อ	เรื่องที่ประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล		
		1	2	3				
4.	ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้							
	4.1 เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	4.66	มากที่สุด		
	4.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้	5	5	4	4.66	มากที่สุด		
	4.3 เหมาะสมกับวัยและความ สนใจของผู้เรียน	5	5	5	5	มากที่สุด		
	รวม	15	14	14	4.77	มากที่สุด		
5.	ด้านการวัดและประเมินผล							
	5.1 สอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำ หนดในจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	4.66	มากที่สุด		
	5.2 ใช้วิธีการวัดและประเมินที่ ถูกต้องและน่าเชื่อถือ	5	4	4	4.33	มาก		
	รวม	10	8	9	4.49	มาก		
	รวมทั้ง 5 ด้าน	4.83	4.44	4.77	4.77	4.49	4.66	มากที่สุด

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับ
นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลสัมฤทธิ์ตาม
เกณฑ์มาตรฐาน 70/70 โดยคำนวณจากคะแนนปฏิบัติ ทดสอบหลังเรียน ใบงาน แบบฝึกหัด และการประเมิน
พฤติกรรมระหว่างเรียน ปรากฏดังตารางที่ 4.2.1

ตาราง 4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติคนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)	
คิดเป็นร้อยละ	80.14
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ	80.14

จากตารางที่ 4.2.1 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียน ใบงาน คะแนนจากการปฏิบัติคนตรีไทย พื้นฐาน และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยค่าคะแนนน้อยสุดอยู่ที่ 73.5 และค่าคะแนนมากสุดอยู่ที่ 88.5 เมื่อนำผลคะแนนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.14 คิดเป็น ร้อยละ 80.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.27 ในด้านประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 80.14

ตาราง 4.2.2 คะแนนปฏิบัติคนตรีไทยพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ลำดับ	คะแนนปฏิบัติ (30)			คะแนนรวม (30)	ร้อยละ
	10	10	10		
1.	9	8	8	26	26
2.	8	9	8	29	29
3.	9	10	10	23	23
4.	8	10	9	30	30
5.	10	9	10	27	27
6.	9	9	7	25	25
7.	9	8	8	26.5	26.5
8.	9	9	10	29	29
9.	8	9	9	24	24
10.	9	10	10	29	29
11.	8	8	7	23	23
12.	10	10	10	30	30
13.	9	9	9	27	27
14.	8	9	8	25	25

ตาราง 4.2.2 คะแนนปฏิบัติคนไทยพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับ	คะแนนปฏิบัติ (30)			คะแนนรวม (30)	ร้อยละ
	10	10	10		
15.	8.5	9	9	26.5	26.5
16.	10	9	10	29	29
17.	9	8	7	24	24
18.	10	8	8	26	26
19.	10	10	10	30	30
20.	9	8	10	27	27
21.	8	10	10	28	28
22.	9	9	9	27	27
รวม					591
เฉลี่ย					26.86
S.D.					2.23
คิดเป็นร้อยละ					26.86
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E2) เท่ากับ					26.86

จากตารางที่ 4.2.2 พบว่า คะแนนจากการปฏิบัติคนไทยพื้นฐานมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยค่าคะแนนน้อยสุดอยู่ที่ 23 และค่าคะแนนมากสุดอยู่ที่ 30 เมื่อนำผลคะแนนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.86 คิดเป็นร้อยละ 26.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.23 ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 26.86

ตาราง 4.2.3 คะแนนทดสอบหลังเรียนดนตรีไทยพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ลำดับ	คะแนนปฏิบัติ (30)			คะแนนรวม (30)	ร้อยละ
	10	10	10		
1.	8.5	8	7	23.5	23.5
2.	7	7.5	7	21.5	21.5
3.	8.5	10	8	26.5	26.5
4.	8	8	8	24	24
5.	7	7.5	7	21.5	21.5
6.	7.5	7	7	21.5	21.5
7.	7.5	6.5	7	21	21
8.	7.5	7.5	7	22	22
9.	9	7.5	7	23.5	23.5
10.	7	8	8	23	23
11.	6.5	7.5	8	22	22
12.	9	8	7.5	24.5	24.5
13.	8	7	7.5	22.5	22.5
14.	7	7	7	21	21
15.	8	7	7	22	22
16.	7	7	7	21	21
17.	6.5	7	7	20.5	20.5
18.	6.5	7	7.5	21	21
19.	9	7	8	24	24
20.	8	8	7	23	23
21.	7.5	7.5	7	22	22
22.	7.5	5	6.5	19	19
รวม					490.5
เฉลี่ย					22.30

ตาราง 4.2.3 คะแนนทดสอบหลังเรียนดนตรีไทยพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

S.D.	1.62
คิดเป็นร้อยละ	22.30
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E3) เท่ากับ	22.30

จากตารางที่ 4.2.3 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนดนตรีไทยพื้นฐาน มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยค่าคะแนนน้อยสุดอยู่ที่ 19 และค่าคะแนนมากสุดอยู่ที่ 26.5 เมื่อนำผลคะแนนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.30 คิดเป็นร้อยละ 22.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.62 ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E3) เท่ากับ 22.30

ตาราง 4.2.4 คะแนนใบงาน แบบฝึกหัด และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียนดนตรีไทยพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ลำดับ	คะแนนใบงาน แบบฝึกหัด และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน (40)				คะแนนรวม (40)	ร้อยละ
	10	10	10	10		
1.	7	9	5.5	8.5	30	30
2.	7	8	5.5	8.5	29	29
3.	7	9	8	9	33	33
4.	8	9	8	9	34	34
5.	8	9	5.5	8.5	31	31
6.	7	8	8.5	7	30.5	30.5
7.	6	8	8	8	30	30
8.	6	9	5.5	8.5	29	29
9.	6	8	8.5	7	29.5	29.5
10.	5	9	8	9	31	31
11.	7.5	8	7.5	8.5	31.5	31.5
12.	8	8	7.5	8.5	32	32
13.	7	8	8.5	7	30.5	30.5

ตาราง 4.2.4 คะแนนใบงาน แบบฝึกหัด และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียนคณิตไทยพื้นฐานของ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตฯ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ต่อ)

ลำดับ	คะแนนใบงาน แบบฝึกหัด และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน (40)				คะแนนรวม (40)	ร้อยละ
	10	10	10	10		
14.	7	9	5.5	8.5	30	30
15.	8	8	8.5	7	31.5	31.5
16.	8	9	5.5	8.5	31	31
17.	5	8	7.5	8.5	29	29
18.	8	8	7.5	8.5	32	32
19.	8	9	8	9	34	34
20.	7	8	7.5	8.5	31	31
21.	8	9	8	9	34	34
22.	5	8	8.5	7	28.5	28.5
รวม						682
เฉลี่ย						31
S.D.						1.65
คิดเป็นร้อยละ						31
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E4) เท่ากับ						31

จากตารางที่ 4.2.4 พบว่า คะแนนใบงาน แบบฝึกหัด และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียนคณิตไทยพื้นฐาน มีคะแนนเต็ม 40 คะแนน โดยค่าคะแนนน้อยสุดอยู่ที่ 28.5 และค่าคะแนนมากที่สุดอยู่ที่ 34 เมื่อนำผลคะแนนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31 คิดเป็นร้อยละ 31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.65 ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E4) เท่ากับ 31

ตาราง 4.2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

การประเมิน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน (E1)	1763	80.14	4.27	80.14
คะแนนปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน (E2)	591	26.86	2.23	26.86
คะแนนทดสอบหลังเรียนดนตรีไทยพื้นฐาน (E3)	490.5	22.30	1.62	22.30
คะแนนใบงาน แบบฝึกหัด และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน (E4)	682	31	1.65	31
ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E1/E2/E3/E4) เท่ากับ 80.14/26.86/22.30/31				

จากตาราง 4.2.5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน (E1) มีผลคะแนนรวมทั้งหมด 1763 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 80.14 คะแนน คะแนนจากการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน (E2) มีผลคะแนนรวมทั้งหมด 591 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.86 คะแนน คะแนนทดสอบหลังเรียนดนตรีไทยพื้นฐาน (E3) มีผลคะแนนรวมทั้งหมด 490.5 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.30 และ คะแนนใบงาน แบบฝึกหัด และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน (E4) มีผลคะแนนรวมทั้งหมด 682 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31

ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จึงมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.14

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ลำดับ	เนื้อหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	SD
1.	ด้านเนื้อหาการสอน						4.68	0.51
	มีการชี้แจงแนวการสอนอย่างชัดเจน	77.27%	22.73%	0.00%	0.00%	0.00%	4.77	0.43

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (ต่อ)

ลำดับ	เนื้อหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	SD
	มีเอกสารและแนะนำแหล่งศึกษาค้นคว้าที่เหมาะสม	63.64%	31.82%	4.55%	0.00%	0.00%	4.59	63.64%
	จัดทำคำสอนเป็นขั้นตอนเข้าใจง่ายและเหมาะสมกับเวลา	68.18%	31.82%	0.00%	0.00%	0.00%	4.68	0.48
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน							4.61	0.53
	การเรียนรู้ด้วยความเข้าใจอย่างมีความสุข	68.18%	31.82%	0.00%	0.00%	0.00%	4.68	0.48
	มีความสุขกับการเรียนด้วยกิจกรรมแบบ STAD	59.09%	36.36%	4.55%	0.00%	0.00%	4.55	0.60
	รู้สึกภูมิใจสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง	54.55%	40.91%	4.55%	0.00%	0.00%	4.50	0.60
	ได้ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	63.64%	36.36%	0.00%	0.00%	0.00%	4.64	0.49
	การเรียงลำดับกิจกรรมจากง่ายไปหายากได้เหมาะสม	68.18%	31.82%	0.00%	0.00%	0.00%	4.68	0.48
3. ด้านการบูรณาการ							4.68	0.47
	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น หรือเรียนรู้ด้วยตัวเอง	63.64%	36.36%	0.00%	0.00%	0.00%	4.64	0.49
	การจัดประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับรายวิชาอื่นๆ หรือไปใช้ในชีวิตประจำวัน	77.27%	22.73%	0.00%	0.00%	0.00%	4.77	0.43

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (ต่อ)

ลำดับ	เนื้อหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	SD
	มีสถานการณ์ปัจจุบัน และ/หรือ ผลการวิจัยมาประกอบการสอน	8.18%	31.82%	0.00%	0.00%	0.00%	4.68	0.48
	การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษา	63.64%	36.36%	0.00%	0.00%	0.00%	4.64	0.49
4. ด้านสื่อและอุปกรณ์ในการเรียน							4.68	0.49
	สื่อที่นำมาประกอบการเรียนรู้	72.73%	27.27%	0.00%	0.00%	0.00%	4.73	0.46
	เครื่องดนตรีที่นำมาฝึกปฏิบัติ	68.18%	27.27%	4.55%	0.00%	0.00%	4.64	0.58
	จำนวนของเครื่องดนตรีที่นำมาให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ	72.73%	27.27%	0.00%	0.00%	0.00%	4.73	0.46
	สื่อและอุปกรณ์เหมาะสมกับบุคลิกภาพของนักเรียน	63.64%	36.36%	0.00%	0.00%	0.00%	4.64	0.49
5. ด้านการวัดและประเมินผล							4.64	0.54
	มีวิธีการประเมินการปฏิบัติที่เหมาะสมกับผู้เรียน	63.64%	22.73%	13.64%	0.00%	0.00%	4.50	0.74
	แบบฝึกปฏิบัติมีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	68.18%	31.82%	0.00%	0.00%	0.00%	4.68	0.48
	นักเรียนมีโอกาสทราบผลการฝึกปฏิบัติ	68.18%	31.82%	0.00%	0.00%	0.00%	4.68	0.48
	การฝึกปฏิบัติสามารถสะท้อนความก้าวหน้าของตนเอง	72.73%	27.27%	0.00%	0.00%	0.00%	4.73	0.46

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (ต่อ)		
โดยภาพรวมนักศึกษาประเมินอาจารย์ผู้สอนท่านนี้อยู่ในระดับ มากที่สุด	4.65	0.50

จากตาราง 4.3 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ในด้านเนื้อหา พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 จากระดับคะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.51 ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการชี้แจงแนวการสอนอย่างชัดเจนของผู้สอนมีคะแนนลดหลั่นลงมา แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับคะแนนมากที่สุดถึงมากที่สุด

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน มีความพึงพอใจต่อวิธีการถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.61 จากระดับคะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.53 ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการเรียงลำดับกิจกรรมจากง่ายไปหายากได้เหมาะสมและการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจอย่างมีความสุข นอกจากนี้ก็จะมีผลคะแนนลดหลั่นลงมา แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับคะแนนมากที่สุดถึงมากที่สุด

ในการบูรณาการ พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน มีความพึงพอใจต่อวิธีการบูรณาการเรียนสอนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 จากระดับคะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.47 ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการจัดประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับรายวิชาอื่นๆ หรือไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ก็จะมีผลคะแนนลดหลั่นลงมา แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับคะแนนมากที่สุดถึงมากที่สุด

ในด้านสื่อและอุปกรณ์ในการเรียน พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน มีความพึงพอใจต่อวิธีการบูรณาการเรียนสอนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 จากระดับคะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.49 ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดต่อสื่อที่นำมาประกอบการเรียนรู้และจำนวนของเครื่องดนตรีที่นำมาให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้ก็จะมีผลคะแนนลดหลั่นลงมา แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับคะแนนมากที่สุดถึงมากที่สุด

ในการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน มีความพึงพอใจต่อการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.64 จากระดับคะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.54 ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการฝึกปฏิบัติ

สามารถสะท้อนความก้าวหน้าของตนเอง นอกจากนี้ ก็จะมีผลคะแนนลดทอนลงมา แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับคะแนนมากที่สุดถึงมากที่สุด

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินงาน

โครงการวิจัย การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้ศึกษาวิจัยโดยมีผลการวิจัยแบ่งตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

5.1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

5.3 เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีมตามแนวคิดของซูซูกิร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงทดลองกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 24 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 6 แผน เป็นระยะเวลา 64 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน 3. แบบประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

5.1 สรุปผล

5.1.1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้พัฒนารูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ขึ้นเป็นจำนวน 6 แผน 64 ชั่วโมง โดยมีโครงสร้างรายวิชาประกอบไปด้วยเนื้อหาการเรียนการสอนออกเป็น 6 ส่วน คือ บทนำ จำนวน 4 ชั่วโมง ทฤษฎีดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน 8 ชั่วโมง หลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 12 ชั่วโมง การปฏิบัติหน้าทับตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 12 ชั่วโมง การปฏิบัติขั้วร้องตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 12 ชั่วโมง การปฏิบัติฆ้องวงใหญ่ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย 16 ชั่วโมง

เมื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาความเหมาะสมระหว่างกิจกรรม สื่อ การวัดและการ ประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประเมินใน ด้านต่างๆ ดังนี้ (1) ด้านตัวชี้วัด (2) ด้านสาระการเรียนรู้

(3) ด้านกระบวนการเรียนรู้ (4) ด้านสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ (5) ด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 4.66 อยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.14 สูงกว่าเกณฑ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

5.1.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า คะแนนเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ย 4.68 จากระดับคะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.51 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 อภิปรายผล

โครงการวิจัย การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” มีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

5.2.1 การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

5.2.1.1 ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งมีองค์ประกอบสอดคล้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยมี 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

(1) แนวคิดของรูปแบบการสอน

(2) รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1) ขั้นตอนการจัดการกิจกรรม โดยนำเสนอเป็น 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย

- ขั้นที่ 1 นำเสนอ
- ขั้นที่ 2 พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย
- ขั้นที่ 3 พิจารณาปัญหาขึ้นจากการปฏิบัติ
- ขั้นที่ 4 สนทนา แลกเปลี่ยน ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ STAD ในการจัดการเรียนรู้แบบ STAD
- ขั้นที่ 5 เรียนรู้การปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยและสามารถช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลง
- ขั้นที่ 6 สรุปร่วมกัน

5.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน (E1) มีผลคะแนนรวมทั้งหมด 1763 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 80.14 คะแนน คะแนนจากการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน (E2) มีผลคะแนนรวมทั้งหมด 591 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.86 คะแนน คะแนนทดสอบหลังเรียนดนตรีไทยพื้นฐาน (E3) มีผลคะแนนรวมทั้งหมด 490.5 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.30 และคะแนนใบงาน แบบฝึกหัด และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน (E4) มีผลคะแนนรวมทั้งหมด 682 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31 ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จึงมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.14 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัลลิกา พุ่มพฤษ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีไทย (ฆ้องวงใหญ่) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติมีประสิทธิภาพเท่ากับ 92.22/93.50 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ เพ็ญสิทธิ์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการสอนแบบ Backward Design เรื่อง ประเภทของเครื่องดนตรีสากล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สายสามัญ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน พบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.3 การประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า คะแนนเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมีความพึงพอใจ มากที่สุด ทั้งนี้ การประเมินแยกรายด้าน พบว่า

ในด้านเนื้อหา พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 จากระดับคะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.51 ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการชี้แจงแนวการสอนอย่างชัดเจนของผู้สอนมีคะแนนลดหลั่นลงมา แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับคะแนนมากที่สุดถึงมากที่สุด

ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน มีความพึงพอใจต่อวิธีการถ่ายทอดความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.61 จากระดับ

คะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.53 ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการเรียงลำดับกิจกรรมจากง่ายไปหายากได้เหมาะสมและการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจอย่างมีความสุข นอกจากนี้ก็จะมีผลคะแนนลดหลั่นลงมา แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับคะแนนมากที่สุดถึงมากที่สุด

ในด้านการบูรณาการ พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน มีความพึงพอใจต่อวิธีการบูรณาการเรียนสอนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 จากระดับคะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.47 ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการจัดประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับรายวิชาอื่นๆ หรือไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ก็จะมีผลคะแนนลดหลั่นลงมา แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับคะแนนมากที่สุดถึงมากที่สุด

ในด้านสื่อและอุปกรณ์ในการเรียน พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน มีความพึงพอใจต่อวิธีการบูรณาการเรียนสอนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 จากระดับคะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.49 ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดต่อสื่อที่นำมาประกอบการเรียนรู้และจำนวนของเครื่องดนตรีที่นำมาให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้ก็จะมีผลคะแนนลดหลั่นลงมา แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับคะแนนมากที่สุดถึงมากที่สุด

ในด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน มีความพึงพอใจต่อการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.64 จากระดับคะแนนเต็ม 5 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.54 ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการฝึกปฏิบัติสามารถสะท้อนความก้าวหน้าของตนเอง นอกจากนี้ ก็จะมีผลคะแนนลดหลั่นลงมา แต่ยังคงอยู่ในช่วงระดับคะแนนมากที่สุดถึงมากที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะก่อนการนำไปใช้

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” พบว่ามีข้อเสนอแนะที่ควรนำมาพิจารณาเพิ่มเติม ดังนี้

5.3.1 ผู้สอนควรจะมีการศึกษาและทำความเข้าใจในเนื้อหาการสอนให้เข้าใจก่อนนำไปใช้ ตลอดจนควรจะมีการชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้เรียนในเบื้องต้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

5.3.2 ในการทำกิจกรรมที่มีการแบ่งกลุ่มการเรียนรู้ หากมีกลุ่มเรียนใดที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ผู้สอนควรเข้าไปให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแก่กลุ่มนั้น ตลอดจนการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจและมั่นใจในการปฏิบัติดนตรีไทย

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” พบว่ามีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป ดังนี้

5.4.1 ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในรายวิชาปฏิบัติดนตรีกลุ่มเรียนอื่นๆ ต่อไป

5.4.2 ควรมีการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น เช่น แบบ JIGSAW หรือ TGT ทั้งนี้ เพื่อให้ได้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทยได้อย่างเหมาะสมที่สุด

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2545). *การเรียนรู้แบบร่วมมือ*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- ชาวล แพรัตกุล. (2552). *เทคนิคการวัดผล*. กรุงเทพมหานคร: พัทธอักษร.
- ทัศนัย เพ็ญสิทธิ์, มนัส วัฒนไชยยศ, บรรจง ชลวิโรจน์. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD กับการสอนแบบ Backward Design เรื่องประเภทของเครื่องดนตรีสากลชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สายสามัญ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ปีที่ 8(1), 79-89.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. (2542). *สอนดีต้องมีหลัก: ปัญญัติ 20 ประการของการสอน*. กรุงเทพฯ: แสงสว่างการพิมพ์.
- จิปไตย สุนทร. (2559). การสอนทฤษฎีดนตรีสากลผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารนเรศวรวิจัย ครั้งที่ 12 วิจัยและนวัตกรรมกับการพัฒนาประเทศ, 1753-1759. สืบค้นจาก <http://conference.nu.ac.th/nrc12/dFiles/proceeding/NRC12v3.pdf>
- น้ำเพชร สันทอง. (2541). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความวิตกกังวล ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู แบบเข้มงวดกวดขัน แบบมีเหตุผล และแบบปล่อยปละละเลย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี ปีการศึกษา 2541*. กรุงเทพมหานคร : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- ปนัดดา บุญพาวัฒนา และคณะ. (2549). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และคุณภาพการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2555). *การสอนดนตรีของซูซูกิ (ระบบออนไลน์)*. ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2562 จาก http://www.playmusic.co.th/images/filestorage/2555_06_1/_Suzuki.pdf
- เปรมจิตต์ ขจรภัยลาร์เซ็น. (2536). *วิธีการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน ในเอกสารหมายเลข 6*. เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาการณ.
- ปราณี กองจินดา. (2549). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบซิปปาโดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครูวิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน)*. พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- นพชัย อุปชิต. (2558). *ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของซูซูกิ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องเสียงส่ายเพียงออ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ : เอัสออฟ เคอร์มิสท์.

- เพชรรัชต์ แก้วสุวรรณ. (2553). *วารสารการวัดผลการศึกษา*: กรุงเทพมหานคร. กองบรรณาธิการวารสารการวัดผลการศึกษาสำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา.
- พัฒน์พงษ์ สีกา. (2551). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นผลจากการทดสอบคุณภาพการศึกษาระดับชาติปีการศึกษา 2548 ของจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข. (2548). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการ. สอน1*. กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- พิรุณไพบร์ สำโรงทอง. (2554). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาณุภาค โมกษศักดิ์. (2558). *การสืบทอดภูมิปัญญาด้านการขับร้องเพลงไทยของ สำนักดนตรีหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)*. วารสารคณะมนุษยศาสตร์ - คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปีที่22 (1) , 181-206. สืบค้นจาก <https://so04.tcithaijo.org/index.php/abc/article/view/52023/43103>
- มานพ หับทิมเมือง. (2550). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิธีเรียน การปรับตัว สภาพปัญหา และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์: นครปฐม*.
- มัลลิกา พุ่มพฤษ. (2553). *การพัฒนาความสามารถด้านดนตรีไทย (ฆ้องวงใหญ่) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มาศสุภา สีสุทอง. (2531) *พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพดนตรีไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ (รายงานผลงานวิจัย)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: กรุงเทพมหานคร.
- ยมโดย เพ็งพงศา. (2525). *การขับร้องเพลงไทย*. ใน การประกวดดนตรีไทยระดับนักเรียน ภาคตะวันออก ครั้งที่ 3 ถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.ชลบุรี: กรมศิลปากรพิมพ์.
- วิชัย ประสิทธิ์ภูมิเวช. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น: สานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรีจำกัด.
- วัฒนาพร กระจับทุกซ์. (2545). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: แอล ที เพรส.
- วิวัฒน์ ชัดติยะมาน และฉัตรศิริ ปิยะพิมพ์สิทธิ์. (2548). *การปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมาย ทางการศึกษาของบลูม : Revised Bloom's Taxonomy*. วารสารปาริชาติ. มหาวิทยาลัยทักษิณ

- วิมาลา ศิริพงษ์ . (2534). การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2541). ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism). สสวท 26 (101) : 7-12.
- สุกรี เจริญสุข. (2532). ทำไมจะต้องส่งเสริมเพลงไทยและการเล่นดนตรีไทย. ในคู่มือการจัดการกิจกรรมส่งเสริมดนตรีไทย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2543). เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการวิทยากรแกนนำ การจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์. สืบค้นจาก http://suradetsritha.weebly.com/uploads/1/1/7/3/11736385/_pdf.
- สนั่น มีชั้นหมาก. (2534). ศึกษาดนตรีเป็นศาสตร์ฝึกหัดดนตรีเป็นศิลป์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุพจน์ ยุคลธรวงศ์, (2540) การพัฒนาชุดการสอนไวโอลินตามแนวการสอนของซูชาติ พิทักษากร สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ไม่ได้ศึกษาไวโอลินเป็นวิชาเอก. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย เอี่ยมบางยุ้ง. (2545). กระบวนการถ่ายทอดซึมของชมรมดนตรีไทย มุลินีหิลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง). วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำราญ แก้วเกิด. (2550). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานกลุ่มวิชาดนตรีไทย 1 (ศ 31101) โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางแพปฐมวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). การวัดผลการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม: ประสานการพิมพ์.
- สมน อมรวิวัฒน์. (2533). สมบัติพิภพของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล สุวรรณ. (2549). ดนตรีไทยในวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมสวาท โพธิ์แก้ว. (2552). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ครุศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2538). เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย. คณะอนุกรรมการโครงการส่งเสริมการดนตรีไทย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2546). 19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- ไสว พิกขาว. (2544). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: เอ็มพันธ์

ศุภกร วิเศษไชย, จุมพล ราชวิจิตร, สำเร็จ ยุธชัย. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้สาระดนตรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการบรรเลงดนตรีพื้นเมือง โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, ปีที่ 7 (4), 48-55. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDGKKUJ/article/view/50892>

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

Aronson, E. & other. (1978). *The Jigsaw Classroom*. Beverly Hills, CA : Sage.

Good, C.V. (1974). *Dictionary of Education*. New York: McGraw- Hill Book.

Hills, P.J. A. (1982). *Dictionary of Education*. London: Routledge & Kegan Payi.

Hough, J.B. and Duncan, K. (1970). *Teaching description and analysis*. Addison-Westlu.

JohnVon, D. W. and JohnVon, R. T. (1987). *LeaUning TogeWheU and Alone : CooseUaWiYe, ComSeWiWiYe and IndiYidXaliVWic LeaUning*. 2 nd ed. NeZ JeUVe\ : PUenWice-Hall.

Kagan, S. (1994). *Cooperative Learning*. San Juan Capistrano: Resources for Teach.

Slavin, R. E. (1987). *Cooperative learning and cooperative school*. Educational Leadership, 45, 7-13.

บุคลากรนุกรม

สุภาวดี วิสุวรรณ. สัมภาษณ์. 20 พฤศจิกายน. 2562

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ฐานวิจัยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผศ.สันติ อุดมศรี ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผศ.นรินทร์ภัส สุชีสนธิ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
3. ดร. สุภาวดี วิสุวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำโปรแกรมการศึกษาพิเศษอาจารย์ศูนย์ การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ...หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โทร. 1214

ที่.....วันที่ 30 มกราคม 2562

เรื่อง...ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....

เรียน ผศ. สันติ อุดมศรี

สิ่งที่แนบ รายงานการวิจัยบทที่ 1-4

ด้วยข้าพเจ้า อาจารย์สุธาสินี หาญชนะ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่จะได้ดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ.....

(นางสุธาสินี หาญชนะ)

อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ...หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โทร. 1214

ที่.....วันที่ 30 มกราคม 2562

เรื่อง...ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....

เรียน ผศ.นรินทร์ภัส สุขสันธิ์

สิ่งที่แนบ รายงานการวิจัยบทที่ 1-4

ด้วยข้าพเจ้า อาจารย์สุธาสินี หาญชนะ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่จะได้ดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ.....

(นางสุธาสินี หาญชนะ)

อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ...หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โทร. 1214

ที่..... วันที่ 30 มกราคม 2562

เรื่อง ขออนุญาตครูเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.สุภาวดี วิสุวรรณ

สิ่งที่แนบ รายงานการวิจัยบทที่ 1-4

ด้วยข้าพเจ้า อาจารย์สุธาสินี หาญชนะ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ได้
 ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 เทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 นครราชสีมา ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์
 จึงใคร่ขออนุญาตครูจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้
 เพื่อที่จะได้ดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
 และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ.....

(นางสุธาสินี หาญชนะ)

อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรี

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ตารางที่ 1 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ด้านส่วนประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ข้อ	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ			IOC	การแปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3		
1.	ความสอดคล้องของส่วนประกอบ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ได้แก่ มา ต ร ร ฐ า น ก า ร เ ร ย น ร ู้ ตั ว ชี้ วิ ต สาระส าคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สู่ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล	+1	+1	0	0.67	ผ่าน
2.	ความสอดคล้องของส่วน ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ได้แก่มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สู่ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1	ผ่าน
3.	ความสอดคล้องของส่วน ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ได้แก่ มา ต ร ร ฐ า น ก า ร เ ร ย น ร ู้ ตั ว ชี้ วิ ต สาระส าคัญจุดประสงค์การเรียนรู้ สู่ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้การวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1	ผ่าน

4.	ความสอดคล้องของแบบ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนกับเนื้อหาที่สอนมีความสอดคล้องกัน	+1	+1	+1	1	ผ่าน
----	---	----	----	----	---	------

ตารางที่ 2 สรุปการประเมินคุณภาพของของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติคนตรีไทยพื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ข้อ	เรื่องที่ประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
		1	2	3		
1.	ด้านตัวชี้วัด					
	1.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการเรียนรู้	4	5	5	4.66	มากที่สุด
	1.2 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์	5	5	5	5	มากที่สุด
	รวม	9	10	5	4.83	มากที่สุด
2.	ด้านสาระการเรียนรู้					
	2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4.33	มาก
	2.2 สอดคล้องกับสาระสำคัญ	5	4	4	4.33	มาก
	2.3 เหมาะสมกับระดับผู้เรียน	5	5	4	4.66	มากที่สุด
	รวม	14	13	13	4.44	มาก
3.	ด้านกระบวนการเรียนรู้					
	3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
	3.2 สอดคล้องกับวัยและความสามารถของ	4	5	5	4.66	มากที่สุด

ผู้เรียน							
3.3	เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	5	5	5		มากที่สุด
3.4	มีความหลากหลาย	5	5	5	5		มากที่สุด
3.5	เหมาะสมกับเวลา	4	4	4	4		มาก
3.6	สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5		มากที่สุด
รวม		28	29	29	4.77		มากที่สุด
4.	ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้						
4.1	เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	4.66		มากที่สุด
4.2	สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	4.66		มากที่สุด
4.3	เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5		มากที่สุด
รวม		15	14	14	4.77		มากที่สุด
5.	ด้านการวัดและประเมินผล						
5.1	สอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดในจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	4.66		มากที่สุด
5.2	ใช้วิธีการวัดและประเมินที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ	5	4	4	4.33		มาก
รวม		10	8	9	4.49		มาก
รวมทั้ง 5 ด้าน		4.83	4.44	4.77	4.77	4.49	มากที่สุด

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย พื้นฐานโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ลำดับ	เนื้อหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านเนื้อหาการสอน						
	มีการชี้แจงแนวการสอนอย่างชัดเจน					
	มีเอกสารและแนะนำแหล่งศึกษาค้นคว้าที่เหมาะสม					
	จัดทำดับการสอนเป็นขั้นตอนเข้าใจง่ายและเหมาะสมกับเวลา					
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
	การเรียนรู้ด้วยความเข้าใจอย่างมีความสุข					
	มีความสุขกับการเรียนด้วยกิจกรรมแบบ STAD					
	รู้สึกภูมิใจสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง					
	ได้ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
	การเรียงลำดับกิจกรรมจากง่ายไปหายากได้เหมาะสม					

3. ด้านการบูรณาการ						
	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น หรือเรียนรู้ด้วยตัวเอง					
	การจัดประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับรายวิชาอื่นๆ หรือไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือการปฏิบัติงาน					
	มีสถานการณ์ปัจจุบัน และ/หรือ ผลการวิจัยมาประกอบการสอน					
	การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษา					
4. ด้านสื่อและอุปกรณ์ในการเรียน						
	สื่อที่นำมาประกอบการเรียนรู้					
	เครื่องดนตรีที่นำมาให้ฝึกปฏิบัติ					
	จำนวนของเครื่องดนตรีที่นำมาให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ					
	สื่อและอุปกรณ์เหมาะสมกับบุคลิกภาพของนักเรียน					

5. ด้านการวัดและประเมินผล						
	มีวิธีการประเมินการปฏิบัติที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
	แบบฝึกปฏิบัติมีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด					
	นักเรียนมีโอกาสราบผลการฝึกปฏิบัติ					
	การฝึกปฏิบัติสามารถสะท้อนความก้าวหน้าของตนเอง					

ภาคผนวก จ

รายนามนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โปรแกรมวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รายนามนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โปรแกรมวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

1. นางสาวอัมพร เสานั่น
2. นางสาวภาวรินทร์ อินทนา
3. นายกมล ศรีจันทร์
4. นายกิตติพงษ์ อินทร์ประเสริฐ
5. นายจักรี แดวมะเรียง
6. นายจารุเดช ภูกาสอน
7. นายฉัตรดนัย นวลละออง
8. นายชวรินทร์ ฮ่องนอก
9. นายเดชา ทองดอนบม
10. นายนันทพงศ์ แปลกจิ้งหรีด
11. นายนันทพงศ์ พาจันทิก
12. นายปกรณ์ อุทัยรัมย์
13. นายเพชร โชคพิศาล
14. นายภัทรพล จารุนิตย์
15. นายวุฒิชัย ขำหินตั้ง
16. นายศุภวัฒน์ คอยสันเทียะ
17. นายสรวิชัย ศรีกุดตุ้ม
18. นายสราวุธ คำกอง
19. นายสทธีร์ เตชารัมย์ ลาพักการศึกษา
20. นายสิทธิโชค ยิ่งยง
21. นายสทธีศักดิ์ ปรีโปร
22. นายสรยุทธ จันทนนคร
23. นายภคคินัย ไชยพูน
24. นายอนุสรณ์ มาระศรี

การวิจัยและพัฒนาระบบงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ฉ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร
บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

แผนบริหารการสอนบทที่ 1

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

บทนำ ประวัติความเป็นมา ความหมาย คุณค่าและความสำคัญของดนตรีไทย

1.1 ความหมายและความสำคัญ

1.2 ประเภทเครื่อง

1.3 การประสมวง

1.4 บทบาทของดนตรีไทย

คุณค่าและความสำคัญของดนตรี

1.1 ความหมายและความสำคัญของดนตรีไทย ดนตรีเป็นงานศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอดออกมาเป็นลีลา ทำนอง อารมณ์ของเพลงดำเนินไปตามจินตนาการของนักประพันธ์เพลง ดนตรินับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตให้มีความสุข ผ่อนคลายความเครียด เป็นสื่อเสริมแต่งให้กิจกรรมทางประเพณีและพิธีกรรมที่มนุษย์ประกอบขึ้นนั้นเกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมไทย ดนตรีไทยเป็นงานศิลปะที่บ่งบอกให้รู้ถึงความเป็นชาติ คุณค่าของดนตรีไทยพิจารณาได้จากบทเพลงที่นักประพันธ์เพลงประพันธ์ขึ้น มีท่วงทำนองตามโครงสร้างของระบบเสียง มีเครื่องที่แต่งด้วยร้อยกรองอย่างสละสลวยมีนักดนตรีทำหน้าที่ถ่ายทอดบทเพลงโดยใช้ระเบียบวิธีบรรเลงเครื่องดนตรีซึ่งมีลักษณะหลากหลาย มีวิธีการขับร้องที่กลมกลืนกันและมีเครื่องดนตรีซึ่งมีรูปแบบเฉพาะสวยงามได้สัดส่วน

ดนตรีไทยมีความสำคัญและมีความหมายต่อบุคคลในการพัฒนาคุณภาพจิตใจเป็นสื่อกลางของกิจกรรมทางประเพณี ศาสนา ศิลปะการแสดงและเป็นสื่อทางสังคมที่ช่วยให้เกิดการรวมกลุ่มของคนในชาติ สร้างพลังทางสังคม รวมทั้งมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันต่างๆ ของประเทศด้วย เช่น สถาบันทางการเมือง การปกครอง การทหาร เป็นต้น

ดนตรีไทย เป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของคนไทยที่ได้สร้างสรรค์ทั้งรูปแบบของบทเพลง เครื่องดนตรี วิธีบรรเลง วิธีขับร้องและการนำมาใช้ในโอกาสต่างๆ อย่างเหมาะสม นอกจากดนตรีไทย จะมีความสำคัญในด้านการปรุงแต่งอารมณ์ ความรู้สึก การประกอบกิจกรรมตามความเชื่อและพิธีกรรมโดยการเข้าไปปรุงแต่งให้งานหรือพิธีกรรมนั้นเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นแล้ว ดนตรีไทยยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของร่างกายและจิตใจด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ มีส่วนทำให้คนไทยเกิดความรู้สึกรักมรดกวัฒนธรรมดนตรีเกิดความตระหนักรู้และเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทยร่วมกัน

1.2 ประเภทของเครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีไทย คือ สิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับทำเสียงให้เป็นทำนองหรือจังหวะ วิธีที่ทำให้มีเสียงดังขึ้นนั้นมี อยู่ 4 วิธี คือ

1.2.1 ใช้มือหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งตีที่สาย แล้วเกิดเสียงดังขึ้น สิ่งที่มีสายสำหรับตี เรียกว่า "เครื่องตี"

1.2.2 ใช้เส้นทางม้าหลายๆ เส้นรวมกันสืไปมาที่สาย แล้วเกิดเสียงดังขึ้น สิ่งที่มีสายแล้วใช้เส้นทางม้าให้เกิด เสียงเรียกว่า "เครื่องสี"

1.2.3 ใช้มือหรือไม้ตีที่สิ่งนั้น แล้วเกิดเสียงดังขึ้น สิ่งที่ใช้ไม้หรือมือตี เรียกว่า "เครื่องตี"

1.2.4 ใช้ปากเป่าลมเข้าไปในสิ่งนั้น แล้วเกิดเสียงดังขึ้น สิ่งที่เป่าลมเข้าไปแล้วเกิดเสียงเรียกว่า "เครื่องเป่า" โดยทั้งหมดแล้ว เครื่องทุกอย่างที่กล่าวแล้วรวมเรียกว่า เครื่องตี สี ตี เป่า

1.3 การประสมวงดนตรีไทย บรรพบุรุษของเรามีความสามารถอย่างยอดเยี่ยมทางศิลปดนตรี กล่าวคือ ได้นำเครื่องดนตรีมาประกอบขึ้นเป็นวง เรียกว่า การเล่นผสมวง ซึ่งหมายถึงการเล่นร่วมกันหลายคนและหลายเครื่อง มีข้อสำคัญอยู่ที่การปรับเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นให้เสียงประสานกลมกลืนเข้ากันเกิดเป็นเสียงของเครื่องดนตรีที่ไพเราะ การประสมวง คือ การนำเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ ทั้งฝ่ายดำเนินทำนองและกำกับจังหวะมาบรรเลงร่วมกันอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยคำนึงถึงหลักความเหมาะสมเพื่อให้เครื่องดนตรีทุกชนิดได้ทำหน้าที่ของตนอย่างสมภาคภูมิ(ไม่ก้าวก่ายซึ่งกันและกัน) ตลอดจนคำนึงถึงผลอันจะก่อให้เกิดความพวยพุ่งแห่งอารมณ์ ซึ่งได้แก่ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเสียงที่ดำเนินร่วมกันไปอย่างสนิทสนมกลมกลืนเป็นสำคัญ เพราะเสียงดนตรีนับเป็นอาหารชนิดหนึ่งซึ่งผ่านทวารหูเข้าสู่ใจ น้อมนำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ชื่นชม รื่นเริง สงบ เศร้าโศก หรือหัวเราะหาวุญตึกคักไปตามความหมายของเพลง

1.4 บทบาทของดนตรีไทย หมายถึง ดนตรีที่มีแบบแผน และมีรูปแบบเป็นดนตรีที่เป็นตัวแทนของดนตรีประจำชาติ เช่น วงปี่พาทย์ วงเครื่องสายไทย วงมโหรี วงกลองชนะ วงบัลลอย เป็นต้น โดยดนตรีไทยที่ปรากฏอยู่ในงาน และกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.4.1 บทบาทของดนตรีไทยต่อพระราชพิธีของราชสำนัก

1.4.2 บทบาทของดนตรีไทยต่องานพิธีของราษฎร และในกิจกรรมอื่นๆ

1.4.3 บทบาทของดนตรีไทยต่อที่ใช้ประกอบการแสดง

1.4.4 บทบาทของดนตรีไทยต่อที่ใช้ประกอบการแสดงภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์

1.4.5 บทบาทของดนตรีไทยต่อที่ใช้ประกอบการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากศึกษาบทที่ 1 เรื่อง "การปฏิบัติหน้าที่ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย" แล้ว ผู้เรียนสามารถ

1. ผู้เรียนสามารถบอกความหมายและความสำคัญของดนตรีไทยได้
2. ผู้เรียนสามารถอธิบายประเภทเครื่องดนตรีไทยได้
3. ผู้เรียนสามารถอธิบายการประสมวงดนตรีไทยได้

4. ผู้เรียนสามารถอธิบายบทบาทของดนตรีไทยได้

กิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1.1 ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของดนตรีไทย จากนั้นจึงให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกัน

1.2 ผู้สอนอธิบายประเภทเครื่องดนตรีไทย เพิ่มเติม พร้อมทั้งยกตัวอย่างหน้าทับที่ใช้ในเพลงต่างๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

2.1 ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหลักการประสมวงดนตรีไทยจากเอกสารประกอบการสอน

2.2 ผู้สอนอธิบายบทบาทของดนตรีไทย

ขั้นที่ 3 การศึกษากลุ่มย่อย

3.1 ผู้เรียนเข้ากลุ่มตามที่ได้จัดไว้ในชั่วโมงปฐมบท

3.2 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับสมัครการทำกิจกรรม และของบัตรกิจกรรม โดยแบ่งตามเนื้อหาการประสมวงดนตรีไทยดังนี้

3.2.1 วงปี่พาทย์

3.2.2 วงเครื่องสาย

3.2.3 วงมโหรี

3.3 สมาชิกทุกคนของกลุ่มร่วมกันศึกษาบัตรกิจกรรม และใบความรู้ จนสมาชิกของกลุ่มสามารถอธิบายหลักการประสมวงดนตรีไทยได้

3.4 ผู้สอนประเมินผลจากการปฏิบัติเป็นรายบุคคลเพื่อทดสอบความสามารถของผู้เรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

3.1 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปการปฏิบัติหน้าทับตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง ความหมายและความสำคัญของดนตรีไทย
3. ใบงานที่ 2 ประเภทเครื่องดนตรีไทย
4. ใบงานที่ 3 หลักการประสมวงดนตรีไทย

5. ใบงานที่ 4 บทบาทของดนตรีไทย

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินจากการเรียนการสอน
2. สังเกตพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม
3. ผลของการอภิปรายและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
4. ความตั้งใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การตรวจงาน

แผนบริหารการสอนบทที่ 2

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

ทฤษฎีดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน

- 1.1 ความหมายทฤษฎีดนตรีไทย
- 1.2 องค์ประกอบของดนตรีไทย
- 1.3 ศัพท์สังคีตดนตรีไทย
- 1.4 การอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทย

คุณค่าและความสำคัญของดนตรี

1.1 ทฤษฎีดนตรีไทย หมายถึง การศึกษาหลักของทฤษฎีดนตรีไทย ที่มาของเครื่องดนตรี มาตราเสียง เครื่องดนตรี วิธีการบรรเลง และหน้าที่ในการบรรเลง วงดนตรีและความสำคัญของวงต่างๆ บทเพลงประเภทของการขับร้อง

1.2 องค์ประกอบของดนตรีไทย หมายถึง ส่วนสำคัญพื้นฐานที่ทำให้ดนตรีเป็นรูปร่างขึ้นมาได้ ดนตรีของทุกชาติ ทุกภาษา จะมีองค์ประกอบของดนตรีที่เป็นหลักอยู่เหมือน ๆ กันหรือคล้ายคลึงกัน แต่จะมีความแตกต่างกันในส่วนรายละเอียดและการปรุงแต่งเพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามสภาพวัฒนธรรมของตน ซึ่งองค์ประกอบของดนตรีไทย ประกอบไปด้วย

- 1.2.1 เสียง
- 1.2.2 จังหวะ
- 1.2.3 ทำนอง
- 1.2.4 พื้นผิวและการประสานเสียง
- 1.2.5 คีตลักษณ์

1.3 ศัพท์สังคีตดนตรีไทย หมายถึง ศัพท์เฉพาะที่ใช้พูดกันในการดนตรีไทยซึ่งเป็นที่รู้กันว่าหมายถึงอะไรหรือให้ปฏิบัติอย่างไร เนื้อหาของศัพท์สังคีต สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.3.1 กลุ่มที่ใช้สื่อความหมายในทางปฏิบัติ หมายถึง คำศัพท์ที่ใช้บอกเป็นวิธีการปฏิบัติของเครื่องดนตรีทุกประเภทรวมทั้งวิธีการขับร้อง เครื่องดนตรีแต่ละประเภทจะมีการปฏิบัติแตกต่างกัน ดังนั้น ศัพท์สังคีตบางคำจึงมีไว้เพื่อใช้กับเครื่องดนตรีนั้นๆ เช่น ใช้กับเครื่องดี เครื่องเป่า เครื่องสี และเครื่องตี หรือบังคับใช้เฉพาะเครื่องดนตรีแต่ละอย่าง เช่น ใช้กับระนาดเอก ข้องวงใหญ่ หรือซอด้วง เป็นต้น ทั้งนี้ ศัพท์สังคีตใช้สื่อความหมายในทางปฏิบัติ มีดังนี้

นอกจากโน้ตที่บันทึกในช่องแล้ว ยังมีเครื่องหมายขีด (-) แทนตัวโน้ต ซึ่ง 1 ขีด จะแทนตัว 1 ตัวโน้ต แสดงถึงการเพิ่มเสียงตัวโน้ตที่อยู่ข้างหน้าเครื่องหมายให้เสียงยาวขึ้น ทั้งนี้ ความยาวของเสียงจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับจำนวนขีด ดังนี้

- ค ค ค ถ้าโน้ต 1 จังหวะ มี - ค่าความยาวของเสียงจะเท่ากับ $\frac{1}{4}$ จังหวะ

- - ค ค ถ้าโน้ต 1 จังหวะ มี - - ค่าความยาวของเสียงจะเท่ากับ $\frac{2}{4}$ จังหวะ

- - - ค ถ้าโน้ต 1 จังหวะ มี - - - ค่าความยาวของเสียงจะเท่ากับ $\frac{3}{4}$ จังหวะ

- - - ค ถ้าโน้ต 1 จังหวะ มี - - - ค่าความยาวของเสียงจะเท่ากับ $\frac{4}{4}$ หรือ 1 จังหวะ

การอ่านโน้ตเพลงไทยจะใช้การเคาะจังหวะที่โน้ตท้ายห้องแทนเสียงฉิ่งฉับ ทั้งนี้ อัตราจังหวะสองชั้น จะมีโน้ตตัวสุดท้ายเป็นเสียงตกจังหวะเสมอ กำหนดให้ 1 บรรทัดเท่ากับ 1 หน้าทับปรบไค่ ดังนั้น เมื่ออ่านโน้ต อัตราสองชั้นควรเคาะจังหวะที่โน้ตห้องสุดท้ายแทนเสียงฉิ่งเสียงฉับ จะทำให้เข้าใจที่การบันทึกโน้ตได้ง่ายขึ้น สำหรับการบันทึกโน้ตไทยโดยทั่วไปจะมีการบันทึกไว้ 6 แบบ ซึ่งเป็นแบบที่พบบ่อยมากที่สุด ดังนี้

1. โน้ตแบบ 4 ตัวต่อ 1 ห้อง

- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
ด ด ด ด	ร ร ร ร	ม ม ม ม	พ พ พ พ	ช ช ช ช	ล ล ล ล	ท ท ท ท	ด ด ด ด

2. โน้ตแบบ 3 ตัวต่อ 1 ห้อง

- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
- ค ค ค	- ร ร ร	- ม ม ม	- พ พ พ	- ช ช ช	- ล ล ล	- ท ท ท	- ด ด ด

3. โน้ตแบบ 2 ตัวต่อ 1 ห้อง (ตัวที่ 2 และ ตัวที่ 4)

- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
- ค - ค	- ร - ร	- ม - ม	- พ - พ	- ช - ช	- ล - ล	- ท - ท	- ด - ด

4. โน้ตแบบ 2 ตัวต่อ 1 ห้อง (ตัวที่ 3 และ ตัวที่ 4)

- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
- - ด ด	- - ร ร	- - ม ม	- - ฟ ฟ	- - ช ช	- - ล ล	- - ท ท	- - ด ด

5. โน้ตแบบ 1 ตัวต่อ 1 ห้อง (ตัวที่ 4)

- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
- - - ด	- - - ร	- - - ม	- - - ฟ	- - - ช	- - - ล	- - - ท	- - - ด

6. โน้ตแบบ 1 ตัวต่อ 1 ห้อง (จำนวนขีดที่มากแทนเสียงที่ยาวห่างๆ)

- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ม	- - - -	- - - ฟ

จากวิธีการบันทึกโน้ตไทยทั้ง 6 แบบ ถือเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเริ่มอ่านโน้ตเพลงอัตรา 2 ชั้น ที่จะนำมาศึกษาและสามารถครอบคลุมวิธีการอ่านโน้ตได้ทั้งหมด

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากศึกษาบทที่ 2 เรื่อง “ทฤษฎีดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน” แล้ว ผู้เรียนสามารถ

1. ผู้เรียนสามารถบอกความหมายทฤษฎีดนตรีไทยได้
2. ผู้เรียนสามารถอธิบายองค์ประกอบของดนตรีไทยได้
3. ผู้เรียนสามารถอธิบายศัพท์สัณฐานดนตรีไทยได้
4. ผู้เรียนสามารถอธิบายการอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทยได้

กิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

- 1.1 ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับความหมายทฤษฎีดนตรีไทย จากนั้นจึงให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกัน
- 1.2 ผู้สอนอธิบายองค์ประกอบของดนตรีไทยเพิ่มเติม พร้อมทั้งยกตัวอย่างหน้าทับที่ใช้ในเพลง

ต่างๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

- 2.1 ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาศัพท์สังคิตดนตรีไทยจากเอกสารประกอบการสอน
- 2.2 ผู้สอนอธิบายหลักการอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทย

ขั้นที่ 3 การศึกษากลุ่มย่อย

- 3.1 ผู้เรียนเข้ากลุ่มตามที่ได้จัดไว้ในชั่วโมงปฐมบท
- 3.2 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับสมุดการทำกิจกรรม และของบัตรกิจกรรม โดยแบ่งตามเนื้อหาหลักการอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทย ดังนี้
 - 3.2.1 หลักการอ่านโน้ตเพลงไทย
 - 3.2.2 การบันทึกโน้ตเพลงไทย
- 3.3 สมาชิกทุกคนของกลุ่มร่วมกันศึกษาบัตรกิจกรรม และใบความรู้ จนสมาชิกของกลุ่มสามารถอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทย ได้
- 3.4 ผู้สอนประเมินผลจากการอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทยเป็นรายบุคคลเพื่อทดสอบความสามารถของผู้เรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

- 3.1 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปทฤษฎีดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง ความหมายและความสำคัญของดนตรีไทย
3. ใบงานที่ 2 ประเภทเครื่องดนตรีไทย
4. ใบงานที่ 3 หลักการประสมวงดนตรีไทย
5. ใบงานที่ 4 บทบาทของดนตรีไทย

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินจากการเรียนการสอน
2. สังเกตพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม
3. ผลของการอภิปรายและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
4. ความตั้งใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การตรวจงาน

แผนบริหารการสอนบทที่ 3

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

หลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

- 1.1 ประวัติเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย
- 1.2 หลักการปฏิบัติหน้าทับดนตรีไทย
- 1.3 หลักการปฏิบัติขับร้องเพลงดนตรีไทย
- 1.4 หลักการปฏิบัติทำนองฆ้องวงใหญ่

คุณค่าและความสำคัญของดนตรี

1.1 ประวัติเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

ผลจากแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 5 ระบุให้สถาบันศึกษาทั่วประเทศมีหน้าในการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทยนอกเหนือไปจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติ ทำให้สถาบันศึกษาต่างๆ จัดกิจกรรมและส่งเสริมพัฒนาศิลปะการดนตรีมากขึ้น จากความร่วมมือมอดังกล่าว นำมาสู่การแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนและนโยบายเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรมด้านดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้านซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณาวางแผนนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการดนตรีไทย โดยมีนายประสิทธิ์ ถาวร เป็นที่ปรึกษา (ศิลปินแห่งชาติและผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย) และ นายวรารุณ สุขาวงศ์ เป็นประธานคณะทำงานทั้งนี้ คณะอนุกรมได้ดำเนินศึกษาสถานภาพเกี่ยวกับการสอนวิชาดนตรีไทย พบว่า ยังขาดการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและควบคุมมาตรฐานทางดนตรี ด้วยเหตุนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยด้านปี่พาทย์ ตามคำสั่งคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยที่ 23/2534 ลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2534 จากนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยขึ้นอีก 2 ชุด ตามคำสั่งทบวงมหาวิทยาลัยที่ 50/2534 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2534 เพื่อทำหน้าที่ยกร่างเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยด้านเครื่องสายไทยและการขับร้องเพลงไทย และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบกับเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยต่อมา

1.2 หลักการปฏิบัติหน้าทับดนตรีไทย

1.2.1 หลักการปฏิบัติกลองแขก

2.1.1 การสำรวจความเพี้ยนและตั้งเครื่องดนตรีก่อนบรรเลง

- 1) สำรวจหนังหน้า กลองทั้งด้านหน้าด้านและหน้ารูดที่ได้เสียงกังวานไพเราะเหมาะสม
- 2) เลือกกลองได้ถูกต้องทั้งตัวผู้ (เสียงสูง) และตัวเมีย (เสียงต่ำ)
- 3) ตั้งกลองเพื่อพร้อมที่จะบรรเลง โดยตัวเมียคว่ำหน้ารูดลงกับพื้นส่วนตัวผู้หงายหน้ารูดขึ้น

- 4) ทำให้หนังหน้าลุยของกอลตัวเมียที่ตั้งเกินไปหย่อนลงจนได้เสียงต่ำที่เหมาะสม
- 5) สาวหนังเรียดให้หนังหน้ากลองแขกตึงจนได้เสียงเหมาะสม

2.1.2 ทำหนัง

เนื่องจากการตีกลองแขกต้องใช้กลอง 2 ลูกตีคู่กัน โดยใช้ผู้ตี 2 คน คนหนึ่งตีตัวผู้ อีกคนตีกลองตัวเมีย ทั้งคู่มีทำหนังต่างกัน ดังนี้

1) กลองตัวผู้

ผู้ตีนั่งกับเท้าขวาทิ้งไว้ เอนตัวไปข้างหน้า มือซ้ายจับหนังหน้ากลองซึ่งเย็บกับพื้นประมาณ 45 องศา ขอบกลองหน้าด้านวางอยู่เหนือเข่าซ้ายและตัวกลองด้านหน้าอยู่พาดอยู่บนหน้าขาขวาหรือเข่าที่ยกขึ้น โดยที่กลองต้องไม่กลิ้งไปมา

2) กลองตัวเมีย ผู้ตีต้องนั่งขัดสมาธิ วางพาดไว้บนหน้าตัก โดยหนังด้าน (หน้าใหญ่) อยู่ทางขวามือ และหน้าด้าน (หน้าเล็ก) อยู่ทางซ้ายมือ

2.1.3 หลักการตีกลองแขก

โดยปกติ ใช้มือขวาตีหน้าร่ายและมือซ้ายตีหน้าด้าน ทั้งสองหน้ามีลักษณะและวิธีการตีต่างกัน ทั้งกลองตัวผู้และกลองตัวเมีย ดังนี้

1) กลองตัวผู้

หน้าร่าย ตีด้วยมือขวา ให้หนังทั้งสี่ (ซ้าย กลาง หน้า ขวามือ) เรียงชิดติดกัน เพื่อให้หนังทั้งสี่สัมผัสอยู่บริเวณขอบกลองด้านซ้ายตัวผู้ และให้ปลายนิ้วทั้งสี่ชี้ตรงไปยังบริเวณศูนย์กลางของหนังหน้ากลอง

หน้าด้าน ตีด้วยส่วนท้องของปลายนิ้วชี้ บริเวณใกล้ขอบกลองด้านบนหรือด้านล่าง

2) กลองตัวเมีย

หน้าร่าย ตีด้วยฝ่ามือขวาให้หนังทั้งสี่ (ซ้าย กลาง หน้า ขวามือ) เรียงชิดติดกัน ตีลงบนหนังหน้ากลอง โดยให้กลางฝ่ามืออยู่บริเวณขอบกลองด้านซ้ายตัวผู้ และให้ปลายนิ้วทั้งสี่ชี้ไปยังบริเวณศูนย์กลางของหนังหน้ากลอง

หน้าด้าน ตีด้วยส่วนท้องของปลายนิ้วชี้ บริเวณใกล้ขอบกลองด้านบน หรือด้านล่าง

2.1.4 วิธีการตีกลองแขก

จากลักษณะการติดตั้งพบว่า ถัดจากโถงติดบริเวณประตูทางเข้าโถงติดมีช่องว่าง ๑๑

1) กลุ่มเสียงพื้นฐานที่เกิดขึ้นโดยฝีมือเดียว

กลองตัวผู้

การตีด้วยมือขวา

(1)เสียงดัง การตีด้วยมือขวาลงที่หน้าแข้งของกล่องตัวผู้ ตีแล้วยกมือขึ้นจากหน้ากล่อง

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

(2) เสียงตีด การตีด้วยมือขวาลงที่หน้าร่ายของกลองตัวผู้ ตีแล้วห้ามเสียงโดยการ
แนบนิ้วทั้งสี่ชิดไว้กับหน้าหนังเพื่อมิให้เกิดเสียงกังวานมาก

(3) เสียงปี่ การตีด้วยฝ่ามือขวลงที่หน้ารู่ยของกลองตัวผู้เบาๆ พร้อมกับห้ามเสียง โดยการแนบฝ่ามือชิดไว้กับหนังหน้ากลอง ทั้งนี้ ต้องไม่ใช่กำลังแรงเหมือนการตีเสียงปี่ของตะโพนไทย

(4) เสียงตลง การตควมมอขวาลงทหนารยของกลองตวมุเซนเดยวบทการตเลียงตง
แตให้มพยงค์ถึเร็ว 2 พยงค์ แล้วเปิดมือให้เสียงกังวาน

(5) 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

เช่นเดียวกับการตีเสียงตึง แต่ตีลงแล้วห้ามเสียงตามหลังเล็กน้อย

การตีด้วยมือซ้าย

(1) เสียงหนัง การตีด้วยนิ้วมือซ้ายลงที่หน้าตาด้านใกล้ขอบกลองด้านล่าง ตีแล้วยกมือขึ้นทันทีเพื่อให้เสียงดังกังวาน

น้ำซั๊ตที่หน้าด่านใกล้ขอบคลองด้านบน แต่ในกรณีหน้าทับอื่นๆ จะใช้น้ำซั๊ตเสียงเห่งที่หน้าด่านใกล้ขอบทางด้านล่าง

กลองตัวเมีย

การตัดสินใจมอบฯ

(1) เสียงทั้ง การตีด้วยมือขวาลงที่หน้าร้ยของกลองตัวเมีย ตีแล้วยกมือขึ้นทันที

ឆ្នាំទី១៨១៦១៧១៨១៩២០២១២២២៣២៤២៥២៦២៧២៨២៩៣០៣១៣២៣៣៣៤៣៥៣៦៣៧៣៨៣៩៤០៤១៤២៤៣៤៤៤៥៤៦៤៧៤៨៤៩៥០៥១៥២៥៣៥៤៥៥៥៦៥៧៥៨៥៩៦០៦១៦២៦៣៦៤៦៥៦៦៦៧៦៨៦៩៧០៧១៧២៧៣៧៤៧៥៧៦៧៧៧៨៧៩៨០៨១៨២៨៣៨៤៨៥៨៦៨៧៨៨៨៩៩០៩១៩២៩៣៩៤៩៥៩៦៩៧៩៨៩៩១០០១០១១០២១០៣១០៤១០៥១០៦១០៧១០៨១០៩១១០១១១១១២១១៣១១៤១១៥១១៦១១៧១១៨១១៩១២០១២១១២២១២៣១២៤១២៥១២៦១២៧១២៨១២៩១៣០១៣១៣២១៣៣១៣៤១៣៥១៣៦១៣៧១៣៨១៣៩១៤០១៤១៤២១៤៣១៤៤១៤៥១៤៦១៤៧១៤៨១៤៩១៥០១៥១១៥២១៥៣១៥៤១៥៥១៥៦១៥៧១៥៨១៥៩១៦០១៦១១៦២១៦៣១៦៤១៦៥១៦៦១៦៧១៦៨១៦៩១៧០១៧១១៧២១៧៣១៧៤១៧៥១៧៦១៧៧១៧៨១៧៩១៨០១៨១១៨២១៨៣១៨៤១៨៥១៨៦១៨៧១៨៨១៨៩១៩០១៩១១៩២១៩៣១៩៤១៩៥១៩៦១៩៧១៩៨១៩៩២០០២០១២០២២០៣២០៤២០៥២០៦២០៧២០៨២០៩២១០២១១២១២២២១២២៣២២៤២២៥២២៦២២៧២២៨២២៩២៣០២៣១២៣២២៣៣២៣៤២៣៥២៣៦២៣៧២៣៨២៣៩២៤០២៤១២៤២២៤៣២៤៤២៤៥២៤៦២៤៧២៤៨២៤៩២៥០២៥១២៥២២៥៣២៥៤២៥៥២៥៦២៥៧២៥៨២៥៩២៦០២៦១២៦២២៦៣២៦៤២៦៥២៦៦២៦៧២៦៨២៦៩២៧០២៧១២៧២២៧៣២៧៤២៧៥២៧៦២៧៧២៧៨២៧៩២៨០២៨១២៨២២៨៣២៨៤២៨៥២៨៦២៨៧២៨៨២៨៩២៩០២៩១២៩២២៩៣២៩៤២៩៥២៩៦២៩៧២៩៨២៩៩៣០០៣០១៣០២៣០៣៣០៤៣០៥៣០៦៣០៧៣០៨៣០៩៣១០៣១១៣១២៣១៣៣១១៣១៤៣១៥៣១៦៣១៧៣១៨៣១៩៣២០៣២១៣២២៣២២៣៣២២៤៣២៥៣២៦៣២៧៣២៨៣២៩៣៣០៣៣១៣៣២៣៣៣៣៣៤៣៣៥៣៣៦៣៣៧៣៣៨៣៣៩៣៤០៣៤១៣៤២៣៤៣៣៤៤៣៤៥៣៤៦៣៤៧៣៤៨៣៤៩៣៥០៣៥១៣៥២៣៥៣៣៥៤៣៥៥៣៥៦៣៥៧៣៥៨៣៥៩៣៦០៣៦១៣៦២៣៦៣៣៦៤៣៦៥៣៦៦៣៦៧៣៦៨៣៦៩៣៧០៣៧១៣៧២៣៧៣៣៧៤៣៧៥៣៧៦៣៧៧៣៧៨៣៧៩៣៨០៣៨១៣៨២៣៨៣៣៨៤៣៨៥៣៨៦៣៨៧៣៨៨៣៨៩៣៩០៣៩១៣៩២៣៩៣៣៩៤៣៩៥៣៩៦៣៩៧៣៩៨៣៩៩៤០០៤០១៤០២៤០៣៤០៤៤០៥៤០៦៤០៧៤០៨៤០៩៤១០៤១១៤១២៤១៣៤១៤៤១៥៤១៦៤១៧៤១៨៤១៩៤២០៤២១៤២២៤២៣៤២៤៤២៥៤២៦៤២៧៤២៨៤២៩៤៣០៤៣១៤៣២៤៣៣៤៣៤៤៣៥៤៣៦៤៣៧៤៣៨៤៣៩៤៤០៤៤១៤៤២៤៤៣៤៤៤៤៤៥៤៤៦៤៤៧៤៤៨៤៤៩៤៥០៤៥១៤៥២៤៥៣៤៥៤៤៥៥៤៥៦៤៥៧៤៥៨៤៥៩៤៦០៤៦១៤៦២៤៦៣៤៦៤៤៦៥៤៦៦៤៦៧៤៦៨៤៦៩៤៧០៤៧១៤៧២៤៧៣៤៧៤៤៧៥៤៧៦៤៧៧៤៧៨៤៧៩៤៨០៤៨១៤៨២៤៨៣៤៨៤៤៨៥៤៨៦៤៨៧៤៨៨៤៨៩៤៩០៤៩១៤៩២៤៩៣៤៩៤៤៩៥៤៩៦៤៩៧៤៩៨៤៩៩៥០០៥០១៥០២៥០៣៥០៤៥០៥៥០៦៥០៧៥០៨៥០៩៥១០៥១១៥១២៥១៣៥១៤៥១៥៥១៦៥១៧៥១៨៥១៩៥២០៥២១៥២២៥២៣៥២៤៥២៥៥២៦៥២៧៥២៨៥២៩៥៣០៥៣១៥៣២៥៣៣៥៣៤៥៣៥៥៣៦៥៣៧៥៣៨៥៣៩៥៤០៥៤១៥៤២៥៤៣៥៤៤៥៤៥៥៤៥៦៥៤៧៥៤៨៥៤៩៥៥០៥៥១៥៥២៥៥៣៥៥៤៥៥៥៥៥៦៥៥៧៥៥៨៥៥៩៥៦០៥៦១៥៦២៥៦៣៥៦៤៥៦៥៥៦៦៥៦៧៥៦៨៥៦៩៥៧០៥៧១៥៧២៥៧៣៥៧៤៥៧៥៥៧៦៥៧៧៥៧៨៥៧៩៥៨០៥៨១៥៨២៥៨៣៥៨៤៥៨៥៥៨៦៥៨៧៥៨៨៥៨៩៥៩០៥៩១៥៩២៥៩៣៥៩៤៥៩៥៥៩៦៥៩៧៥៩៨៥៩៩៦០០៦០១៦០២៦០៣៦០៤៦០៥៦០៦៦០៧៦០៨៦០៩៦១០៦១១៦១២៦១៣៦១៤៦១៥៦១៦៦១៧៦១៨៦១៩៦២០៦២១៦២២៦២៣៦២៤៦២៥៦២៦៦២៧៦២៨៦២៩៦៣០៦៣១៦៣២៦៣៣៦៣៤៦៣៥៦៣៦៦៣៧៦៣៨៦៣៩៦៤០៦៤១៦៤២៦៤៣៦៤៤៦៤៥៦៤៦៦៤៧៦៤៨៦៤៩៦៥០៦៥១៦៥២៦៥៣៦៥៤៦៥៥៦៥៦៦៥៧៦៥៨៦៥៩៦៦០៦៦១៦៦២៦៦៣៦៦៤៦៦៥៦៦៦៦៦៧៦៦៨៦៦៩៦៧០៦៧១៦៧២៦៧៣៦៧៤៦៧៥៦៧៦៦៧៧៦៧៨៦៧៩៦៨០៦៨១៦៨២៦៨៣៦៨៤៦៨៥៦៨៦៦៨៧៦៨៨៦៨៩៦៩០៦៩១៦៩២៦៩៣៦៩៤៦៩៥៦៩៦៦៩៧៦៩៨៦៩៩៧០០៧០១៧០២៧០៣៧០៤៧០៥៧០៦៧០៧៧០៨៧០៩៧១០៧១១៧១២៧១៣៧១៤៧១៥៧១៦៧១៧៧១៨៧១៩៧២០៧២១៧២២៧២៣៧២៤៧២៥៧២៦៧២៧៧២៨៧២៩៧៣០៧៣១

หมายเหตุ เสี่ยงนี้ถ้าต้องการให้เสียงสั้นลงต้องใช้ฝ่ามือซ้ายแนบชิดไว้กับหน้าหนังเล็กน้อย ซึ่งเป็นการประคบเสียง

(2) เสียงปะ การใช้มือขวาทั้งฝ่ามือที่เหยียดทั้งนิ้วตรง (สะบัด) ส่วนปลายนิ้วตีปิดลงไปยังหน้าร่าย แล้วยกกลางอุ้งมือโดยส่วนอื่นๆ ของมือยังแนบชิดกับหน้าหน้ากลอง แต่ทั้งนี้ต้องไม่ใช้การส่งแรง เหมือนกับการตบเสียงปะของตะเพนไทย

(3) เสียงถะ ใช้มือขวาที่นิ้วมือทั้งสี่เรียงชิดติดกันตีลงบนหน้าหน้าร่ายพร้อมทั้งกดมือ (จีดงโถ) หน้าเสียงจิให้กังวาน

การตีด้วยมือซ้าย

(1) เสียงหน่ง การใช้มือซ้ายตีลงที่หน้าหน้ากลองด้วยฝ่ามือข้างซ้าย

กลองด้านบน ตีด้วยมือขึ้นทันทีเพื่อให้เสียงดังกังวาน

หมายเหตุ มีการตีเสียงหน่งที่กลองตัวเมียด้วยมือซ้าย ซึ่งจะใช้ในการตีสายและตีหน้าทับสะละหมา โดยการใช้นิ้วชี้ที่หน้าด้านใกล้ขอบกลองด้านล่าง แต่ในกรณีตีหน้าทับอื่นๆ จะใช้นิ้วชี้ตีเสียงหน่งที่หน้าด้านใกล้ขอบของด้านล่าง แต่ในกรณีตีหน้าทับอื่นๆ จะใช้นิ้วชี้ตีเสียงหน่งที่หน้าด้านใกล้ขอบกลองด้านบน

2) กลุ่มเสียงที่เกิดจากการตีสองมือ

(1) เสียงถาด การตีสองมือพร้อมกัน (หน้าร่ายและหน้าด้าน) ลงที่กลองตัวเมียเมื่อตีลงแล้วยกมือขึ้นทันที ซึ่งโดยมากจะใช้ตีในหน้าทับสะละหมา

(2) เสียงจากการตีพร้อม การตีสองมือพร้อมกัน (หน้าร่ายและหน้าด้าน) ลงที่กลองตัวผู้ ที่แก้วเบตเสียงทั้งสองขึ้นทันที ซึ่งโดยมากจะใช้ในการตีหน้าทับสะละหมาหรือที่แก้วเบตในหน้าทับอื่นๆ ตามความเหมาะสม

(3) เสียงจากการตีสาย เสียงผสมจากการตีสองมือสลับกันระหว่างหน้าร่ายกับหน้าด้าน และให้สัมพันธ์กันระหว่างตัวผู้และตัวเมีย โดยเริ่มต้นจากกลองตัวผู้ก่อน

หมายเหตุ เสียงหน่ง หน่ง เป็นชื่อที่ใช้เรียกเสียงซึ่งเกิดจากการตีกลองแซก แต่เสียงโจะจะเป็นชื่อที่ใช้เรียกเสียงกลองมลายู

2.1.5 ความแม่นยำและความถูกต้องของหน้าทับ

1) ผู้ตีทั้งสองคนตีให้ถูกต้องและสัมพันธ์กันตามหน้าทับที่ใช้กำกับบทเพลง เช่น หน้าทับปรบไก่ หน้าทับสองไม้ และหน้าทับพิเศษ

2) เริ่มต้นตีเข้าเพลงให้ถูกต้อง เทียบเมื่อเทียบบระโศกเพลงทวิยงหุระหนึ่งและงหุระหนึ่ง เทียบ

3) เริ่มต้นตีเข้ากับเพลงร้องโดยไม่คล่อมประโยคของเพลงหรือจังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับ

4) ดำเนินต่อไปได้โดยไม่คล่อมจังหวะฉิ่ง จังหวะหน้าทับ และทำนองเพลงตลอดบทเพลง

5) เลือกใช้หน้าทับกับบทเพลงหรือทำนองที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ได้อย่างเหมาะสม

6) สร้างหน้าทับกับบทเพลงหรือทำนองที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ได้อย่างเหมาะสม

2.1.6 การดูแลรักษากลองแขกภายหลังการบรรเลง

- 1) เก็บกลองไว้ที่อากาศถ่ายเทได้ดีไม่ร้อนจัดหรือชื้นจัด ข
- 2) ใช้ถุงคลุมหุ้มกลองแขกเพื่อรักษาหน้าหนัง
- 3) ตั้งกลองตัวผู้โดยเอาหน้าด้านวางอยู่บนพื้น ส่วนกลางตัวเมียตั้งโดยเอาน้ำร่ายวางอยู่บนพื้น
- 4) ไม่ควรเก็บไว้ในห้องที่มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ เพราะจะมีผลต่อคุณภาพเสียงของหนังหน้ากลอง

แผ่นหนังเอวกลองแขก

1.3 หลักการปฏิบัติขับร้องเพลงดนตรีไทย

1.3.1 หลักการปฏิบัติขับร้องเพลง

1.3.1.1 ทำนอง

- 1) จิตใจสงบนิ่งตั้งสมาธิเพ่งเล็งทำนอง
- 2) นิ่งพับเพียบอย่างเหมาะสมตามลักษณะเพศและวัย
- 3) นิ่งพับเพียบอย่างเหมาะสมตามลักษณะเพศ และเก็บปลายเท้า
- 4) มือทั้งสองประสานอยู่บนหน้าตักอย่างเหมาะสม
- 5) ลำตัวตรงไม่ก้มหน้า
- 6) มีลมหายใจอยู่ในช่องท้อง การเปล่งเสียงร้องไม่แข็งเกินไป
- 7) วางสีหน้าเป็นธรรมชาติ
- 8) ไม่ใช้เท้าหรือมือเคาะจังหวะอย่างเปิดเผย
- 9) ในการประเมินรวมวง ผู้ขับร้องนั่งได้ถูกตำแหน่งตามความเหมาะสมของประเภทวง

ดนตรีไทย

1.3.2 วิธีการขับร้อง

พื้นฐานการขับร้องเพลงไทย คือ การเอื้อนเดินทำนองสลับกับการร้องถ้อยคำองค์ประกอบของวิธีการขับร้อง ได้แก่

1.3.2.1 ถ้อยคำ

หมายถึง ผู้ขับร้องจะต้องร้องให้ถูกต้องและชัดเจนตามบทประพันธ์ แบ่งถ้อยคำในแต่ละตอนได้ถูกต้องกับวิธีการร้อง การอ่านฉันทลักษณ์ รวมทั้งตัวควบกล้ำ ร และ ล ตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1) อ่านหรือท่องบทร้องตามเกณฑ์ได้ถูกต้อง

2) อ่านหรือท่องบทร้องตามเกณฑ์ใดแบ่งได้ถูกต้องตามวรรคตอนของการประพันธ์

แต่ควาควบกล้ำอาจยังออกเสียงได้ไม่สมบูรณ์

3) อ่านหรือท่องบทร้องตามเกณฑ์ และหรือเพลงอื่นๆ โดยแบ่งได้ถูกต้อง

ตามวรรคตอนของการประพันธ์รวมทั้งคำควบกล้ำ และถูกต้องตามลักษณะของเพลง

4) อ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามลักษณะของโคลง ฉันท์ กาพย์ และกลอน

5) ขับร้องโดยประดิษฐ์ถ้อยคำ และใช้เสียงได้อย่างเหมาะสมและประณีต

1.3.2.2 การเปล่งเสียง

หมายถึง การออกเสียงจากลำคอ ทรวงอก ท้อง และนาสิก ได้ถูกต้องเต็มเสียงอย่างสม่ำเสมอและรักษาระดับเสียงได้คงที่ ซึ่งหมายถึงเสียงไม่สูงหรือต่ำกว่าระดับเสียงดนตรีที่ต้องการตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1) เบลงเสียงเลระดับเสียงขึ้น-ลง ตามเกณฑ์มาตรฐานระดับเสียงดนตรีไทย

โดยไม่เพี้ยน

2) แต่งเสียงได้ยาวหรือสั้นตามจังหวะที่วางไว้ ในอัตราสองชั้นและช่วยใจระหว่าง

การเปลี่ยนแต่ละระดับเสียงภายหลังจังหวะฉับ

3) ไล่ระดับเสียงขึ้น-ลง หนึ่งช่วงเสียงตามมาตรฐานระดับเสียงดนตรีไทยโดยไม่หายใจ

4) เปล่งเสียงในหนึ่งช่วงของจังหวะฉับฉากในอัตราจังหวะสามชั้นและหายใจ

ระหว่างการเปลี่ยนแต่ละระดับเสียง ภายหลังจังหวะฉับ

5) เปล่งเสียงบ เผลอเคอะไม่ทิ้งหางที่หนึ่งช่วงเสียงหายใจ (ครึ่งเสียง, หึ่งเสียง, หรือครึ่งเสียง)

เสียง)

6) ไล่ระดับเสียงขึ้นหรือลงได้เกินหนึ่งช่วงเสียงโดยไม่หายใจ

7) เปลี่ยนเสียงได้ตรงตามเสียงเครื่องดนตรีหรือเสียงร้องนำ

8) การเปล่งเสียงกลุ่มคำที่ทำให้เกิดทางเอื้อน

9) ผู้ขับร้อง จะต้องเอื้อนทานองโดยเซเสียง เออ เอย อี อ้อ เอย เออะ เฮอ ฮือ ฮี หือ

เอ็งเงอและเอ็งเอย และด้วยเหตุที่โดยทั่วไปการฝึกหัดขับร้องเป็นการเลียนเสียงครูผู้ฝึกโดยอัตโนมัติ รายละเอียดการวิเคราะห์กลไกการเปล่งเสียงต่างๆ ดังต่อไปนี้ จึงอาจช่วยให้ครูสอนขับร้องเพลงไทยนำไปปรับใช้พัฒนาผู้เรียนต่อไป

ข้อบกพร่องข้อพัฒนาการเปล่งคำของผู้ฝึกหัดขับร้องได้ดียิ่งขึ้น

(1) วิธีการทำเสียง เออ

ใช้น้ำหนักเสียงเล็กน้อยอยู่ที่โคนลิ้น บังคับคอให้แข็ง เพยอร์ริมฝีปากเล็กน้อยและเปล่งเสียงออกจากคอโดยตรง เคยไม่ขยับคางและไม่หุบปาก ออกเสียงเออโดยไล่เสียงจากต่ำเบาสูงเน้นลักษณะดังนี้

- จากทรวงอก (เสียงระดับต่ำ)
- จากลำคอ (เสียงระดับกลาง)
- จากระดับสูง (เสียงระดับสูง)

(2) วิธีการทำเสียง เอย

มีวิธีเช่นเดียวกับเสียงเออ จนเมื่อจะออกเสียงเอย ให้ขยับโคนลิ้นกระดกขึ้นเข้าหาเพดานเล็กน้อยให้ขอบลิ้นสองข้างกระทบเพดานปาก แล้วแยกมุมปากออกเล็กน้อยให้เกิดเป็นเสียงอีที่ไม่ชัดเจนนัก เมื่อสุดทางเสียงควบลำตามเสียงเอออออกมาพร้อมด้วย นิยมใช้เมื่อสิ้นสุดการเอื้อนก่อนถึงคำร้องหรือสิ้นสุดวรรคของการเอื้อน

(3) วิธีการทำเสียง อือ

เพยอร์ริมฝีปากจากกับเล็กน้อย เปล่งเสียงออกจากคอโดยตรงในระดับกลางไปให้สูงหรือยกโคนลิ้นขึ้นเล็กน้อย เพื่อเปลี่ยนทางลมให้มากระทบเพดานปาก และเปล่งเสียงให้ออกมาทั้งทางจมูก (เสียงนาสิก) และทางปาก

(4) วิธีการทำเสียง อี

หลักการเหมือนการเปล่งเสียงอือ แต่ทำให้สะดุดสั้นลง มักใช้ในการกล่าวกับคำเสียงอื่นจึงมักจะเปล่งออกมาเป็นท่อน

(5) วิธีการทำเสียง เอ้ย

ทำเหมือนการทำเสียงเอย แต่ผันเสียงให้สูงขึ้นโดยไม่หุบปากเปลี่ยนน้ำหนักเสียงในช่วงทางเสียงให้ออกทางจมูก (เสียงชั้นนาสิก)

(6) วิธีการทำเสียง เออะ

เปล่งเหมือนเสียงเออ แต่สะดุดเสียงให้สั้นลง

(7) วิธีการทำเสียงเฮอ

ต้องเปล่งเสียงออกจากคออย่างดังไปดังไว้ทางปากเสียงจะออกที่เพดานปากและเสียงเปล่งเสียงให้กระทบทั้งสองทาง แต่ผ่านทางปากมากกว่าทางจมูก

(8) วิธีทำเสียงฮือ

เหมือนกับการเปล่งเสียงเฮอ แต่ต้องออกเสียงให้มีน้ำหนักเสียงขึ้นนาสิกแรงกว่าปกติโดยยกโคนลิ้นกระตักขึ้นหาเพดานปาก แต่เมฆต เมื่อตามด้วยเสียงเออมักจะมีเสียง “ง” ต่อกออกมาด้วย อันเป็นลักษณะการเอื้อนอย่างหนึ่งของไทย แต่ถ้าใช้ เออ คู่กับเสียง ฮือ จะไม่มีเสียง “ง” ติดมา

(9) วิธีการทำเสียงสือ

หลักการเหมือนการทำเสียงฮือแต่ทำให้เสียงสลดลง

(10) วิธีการทำเสียงหือ

เผยแพร่ริมฝีปากเล็กน้อย เปล่งเสียงฮือผ่านออกมาช้าๆ พร้อมกับผันเสียงขึ้นสูงให้เสียงออกทางจมูก การเปล่งเสียงจะออกคำไม่ชัดเจน เมื่อจวนสุดเสียงต้องค่อยๆ ลดกำลังเสียงลงทีละน้อยจนกระทั่งเสียงใช้บั้นในของช่องปากหายไป

(11) วิธีการทำเสียงเอ็งเอ

เริ่มต้นด้วยการเปล่งเสียงเออแล้วกระดกโคนลิ้นขึ้นไปสัมผัสเพดานปาก เสียงจะออกทางจมูก และเกิดเสียงเอ็งแล้วเปล่งเสียงต่อเหมือนเออ โดยติดเสียง ง มาด้วย

(12) วิธีการทำเสียงเอ็งเอย

เริ่มต้นด้วยการเปล่งเสียงเออ แล้วกระดกโคนลิ้นเข้าเบสสัมผัสเพดานปาก เสียงจะออกทางจมูกและเกิดเสียงเอ็งแล้วเปล่งเสียงต่อเหมือนเอย โดยติดเสียงมื่อเอมาด้วย

(10) วิธีการทำเสียงเอ็งเอย

11) วิธีการร้องแบบต่างๆ

1.3.3 หลักการและวิธีการ

- 1) ต้องพยายามหายใจเข้าให้ลึกเต็มที่โดยหายใจเข้าทางจมูกอย่างไม่เกิดเสียงและเป็นไปตามธรรมชาติ
- 2) การหายใจเข้าลึกๆ จะช่วยให้เสียงออกได้ดังและต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้การร้องเพลงได้ดังและเฉพาะตัวจะช่วยให้ผู้ขับร้องสามารถผ่อนลมออกจากปอดได้นาน จึงร้องได้วรรคยาวในแต่ละช่วงของการหายใจ
- 3) การหายใจถูกต้องวรรคตอนของทำนองและเนื้อเพลง เนื่องจากการขับร้องเพลงไทยการดำเนินทำนองอยู่ที่การเอื้อน ดังนั้น ในการเอื้อนที่ไพเราะเหมาะสม ผู้ร้องจะต้องหายใจให้ถูกที่ ซึ่งส่วนใหญ่ช่วงการหายใจเข้าอยู่หลังจังหวะดับของการตีฉิ่ง
- 4) การลักจังหวะ หมายถึง การหายใจสั้นๆ แทรกกระหว่างการเอื้อนที่ยาวๆ โดยผู้ฟังไม่อาจสังเกตได้ เพื่อให้ได้ลมหายใจเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้การขับร้องไม่สะดุดและไม่ขาดทางเสียงหรือขาดความไพเราะ

1.3.4 ความแม่นยำในการขับร้องตามทำนองทางร้องที่กำหนดไว้ และแนวการดำเนินทำนอง

1.3.4.1 ความแม่นยำในการขับร้องตามทำนองทางร้อง เป็นการประเมินหัวข้อต่อไปนี้

- 1) การขับร้องถูกต้องครบถ้วน ตรงตามลักษณะของบทร้องและทำนองการร้องที่กำหนดไว้
- 2) ความแม่นยำเปล่งเสียงร้องให้เสียงเพื่อเรื่องได้ชัดทั้งร้องและสามารถที่จะร้องได้จบเพลงโดยเสียงไม่เพี้ยนจากเครื่อง

1.3.4.2 แนวการดำเนินทำนอง

หมายถึง ความสามารถในการขับร้องได้ถูกต้องตามความช้าเร็วของเพลงที่ผู้ประพันธ์กำหนดไว้

1.3.4.2.1 การเปลี่ยนทำนองจากประโยคหนึ่งไปเป็นประโยคต่อไป

- 1) ความสามารถในการเปลี่ยนทำนองใหม่จากทางร้องของเดิมเพียงบางประโยค อย่างถูกต้องตามหลักวิชา
- 2) แปลทำนองจากทางเครื่องให้เป็นทางร้องได้ในลักษณะต่อไปนี้
 - (1) บางประโยค
 - (2) ทั้งเพลง
- 3) ทำทางเปลี่ยนใหม่จากทางร้องของเดิมทั้งหมด ได้แก่ กระบวนการเอื้อนเสียงที่เปลี่ยนแปลงไปจากแนวเดิม โดยไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงลูกคอของทำนองหลัก

1.4 หลักการปฏิบัติทำนองห้องวงใหญ่

1.4.1 การปฏิบัติทำนองห้องวงใหญ่

1.4.1.1 วงฆ้อง

- 1) ลูกฆ้องต้องอยู่ตรงกลางร้านฆ้องโดยที่ฉัตรของลูกฆ้องต้องไม่สัมผัสกับร้านฆ้องไม้ถ่างร้านฆ้อง ลูกฆ้องข้างเคียง และโขนฆ้อง
- 2) ลูกฆ้องเรียงลำดับตามตำแหน่งของลำดับเสียงได้ถูกต้อง
- 3) ลูกฆ้องต้องผูกอยู่ตรงกลางร้านฆ้องเนลักษณะทคอนขาตง
- 4) ฉัตรของลูกฆ้องทุกลูกต้องอยู่ในระดับที่เสมอกัน ให้ยอดปุ่มของลูกฆ้องทุกลูกอยู่ในระนาบเดียวกัน
- 5) คุณภาพเสียงของลูกฆ้องแต่ละลูกต้องอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์
- 6) สามารถปรับระดับลูกฆ้องที่หย่อนให้ตึง และผูกหนังฆ้องด้วยเงื่อนกระตุกเบ็ดได้ถูกต้องและเหมาะสม ดังนี้

- (1) สามารถผูกหนังผูกช่องได้ถูกต้อง
 - (2) ปรับลูกช่องที่หย่อนได้ แต่อาจไม่สมบูรณ์
 - (3) ต้องปรับลูกช่องที่หย่อนได้สมบูรณ์
- 7) สามารถติดตะกั่วที่ลูกช่อง ดังนี้
- (1) ติดตะกั่วที่หลุดกับแห้วที่ลูกช่องได้ตรงตำแหน่งเดิม
 - (2) ติดตะกั่วถือนหลุดกลับเข้าที่ที่ลูกช่องได้ตรงตำแหน่งเดิม และปรับได้ตรงเสียงเดิม
 - (3) ติดตะกั่วที่ลูกช่องเพื่อปรับเสียงได้ถูกต้องครบทุกเสียง

1.4.1.2 ไม้ตี

- 1) หัวไม้ตีต้องไม่คลอน

2) ซิมลูกที่กระแทกกับลูกช่องต้องไม่หลุดหรือเคลื่อนที่

ไม้ตีช่อง ได้แก่ ไม้หนัง (หัวไม้ตีทำด้วยหนัง) หรือ ไม้ฉนวน (หัวไม้ตีพันด้วยด้ายสลับผ้า)

1.4.2 ทำหนัง

นั่งขัดสมาธิราบ หรือพับเพียบที่กลางวงช่อง ลำตัวตรง ผู้บรรเลงหันหน้าไปสู่อีกกลางของวงช่อง

1.4.3 ทำจับไม้ตีช่องวงใหญ่

หงายฝ่ามือจับเมตขางละอนเทแนนพอบระมาณ เดยเทกานเมตพาตอยูเนกกลางรองอุ้มยพรวม กับใช้นิ้วกลาง นาง ก้อย จับก้านไม้ตีช่องไว้ และใช้นิ้วหัวแม่มือแตะอยู่ที่ด้านข้าง ปลายนิ้วชี้กดที่ด้านล่างของก้าน ไม้ตีช่อง โดยใช้ปลายนิ้วชี้ยึดกับหัวไม้ตีช่องในลักษณะที่จะให้ดาบเคาะเสียงของช่องวงใหญ่ แล้วว่ามือลงมือ พร้อมกับที่จะลงมือบรรเลง แขนทั้งสองข้างอยู่ข้างลำตัวข้อศอกเป็นมุมฉากพองาม

1.4.4 วิธีตีช่องวงใหญ่

1.4.4.1 ลักษณะการตี

- 1) ต้องตีให้หน้าไม้ตีสองกับลูกช่อง
- 2) ใช้มือทั้งสองข้างจับไม้ตี
- 3) ใช้ข้อมือและกล้ามเนื้อแขนเป็นหลัก
- 4) ยกไม้ตีสูงพอสมควร (ประมาณ 5-6 ฟุต)
- 5) ขณะบรรเลงควรหมุนไม้ตีไม้หนังทีละน้อย ไม่ให้หัวไม้ตีเสียรูปทรง เพื่อรักษา

คุณภาพเสียง และกระทำได้อย่างกะลอะตะ

1.4.5 วิธีการตีฆ้องวงใหญ่ มีดังนี้

1.4.5.1 ตีไล่เสียงทีละมือขึ้นลง

โดยใช้มือซ้ายตีที่ลูกทั้ง (ลูกทวน) หรือลูกหมเสียงต่ำสุด ซึ่งอยู่ทางซ้ายมือของผู้บรรเลง และตีเรียงเสียงขึ้นไปจนได้คู่แปดกับลูกทั้ง คือ ครึ่งวงของลูกฆ้อง แล้วใช้มือขวาไล่ต่อไปจากลูกที่ 9 จนถึงลูกที่มีเสียงสูงสุดซึ่งอยู่ทางขวามือของผู้บรรเลง ในทิศทางการกลับกัน ใช้มือขวาตีที่ลูกยอดไล่เรียงเสียงลงมาให้ได้คู่แปดกับลูกยอด แล้วจึงใช้มือซ้ายไล่เรียงเสียงลงมาจนถึงลูกทั้ง

1.4.5.2 ตีไล่สลับมือ

ขาขึ้น มือขวาตีลูกที่สองต่อจากลูกทั้ง แล้วมือซ้ายตีที่ลูกทั้ง ตีไล่เสียง ตีไล่เรียงเสียงสลับมือเช่นนี้ขึ้นไปจนมือซ้ายไปจบที่ลูกรองยอด

ชาลง มือซ้ายตีที่ลูกรองยอดมือ มือขวาตีที่ลูกยอด ตีไล่สลับไล่ลงมาจนมือซ้ายถึงลูกทั้ง และมือขวาถึงลูกยอดแล้วจึงกลับจากลูกทั้ง

1.4.5.3 ตีสองมือพร้อมกันเป็นคู่ต่างๆ

1) โดยลงน้ำหนักมือเท่ากัน

ใช้มือซ้ายและมือขวาตีลงไปที่ลูกฆ้องพร้อมกันทั้งสองมือ โดยให้น้ำหนักมือทั้งสองเท่ากัน และตีเสียงทั้งสองดังเท่ากัน

2) โดยเน้นน้ำหนักมือขวามากกว่ามือซ้าย

ใช้มือซ้ายและมือขวาตีลงไปที่ลูกฆ้องพร้อมกันทั้งสองมือ โดยเน้นน้ำหนักมือขวาที่ตีลงไปให้ดังชัดเจนกว่ามือซ้ายเล็กน้อย

3) โดยเน้นให้น้ำหนักมือซ้ายมากกว่ามือขวา

ใช้มือซ้ายและมือขวาตีลงไปที่ลูกฆ้องพร้อมกันทั้งสองมือ โดยเน้นน้ำหนักมือซ้ายที่ตีลงไปให้ดังชัดเจนกว่ามือขวาน้อย

1.4.5.4 ตีกรคู่ต่างๆ

1) โดยลงน้ำหนักมือเท่ากัน

เขมอซ้ายตลงก่อนแล้วตามด้วยมือขวาสลับกันให้เกิดเสียงถี่ๆ มือซ้ายและมือขวามีน้ำหนักเท่ากันและให้จบด้วยมือขวา

2) โดยลงน้ำหนักมือขวามากกว่ามือซ้าย

3) ใช้มือซ้ายตีลงก่อนแล้วตามด้วยมือขวาสลับกันให้เกิดเสียงถี่ๆ แต่ให้น้ำหนักมือขวามีน้ำหนักมากกว่ามือซ้ายเล็กน้อยตั้งแต่เริ่มต้นจนจบสิ้นการกรอให้จบลงด้วยมือขวา

4) ให้ลงน้ำหนักมือซ้ายมากกว่ามือขวา

5) ใช้มือซ้ายตีลงก่อนแล้วตามด้วยมือขวา สลับกันไปให้เกิดเสียงถี่ๆ
เน้นน้ำหนักมือซ้ายให้ดังชัดเจนมากกว่ามือขวาเล็กน้อยตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดการกรอและให้จบลงด้วยมือขวา

1.4.5.5 ตีผสม และการแบ่งมือเบื้องต้น

1) โไล่เสียงขึ้น 3 เสียง

โดยเริ่มจากลูกทั้งไปหาลูกยอด ทั้งแบบเรียงเสียงและข้ามเสียง โดยรูปแบบการแบ่ง
มือซ้าย-ขวา-ขวา

2) โไล่เสียงลง 3 เสียง

โดยเริ่มจากลูกยอดไปหาลูกทั้ง มีทั้งแบบเรียงเสียงและข้ามเสียงโดยรูปแบบการ
แบ่งมือขวาซ้ายซ้าย

3) โไล่เสียงขึ้น 4 เสียง

โดยเริ่มจากลูกทั้งไปหาลูกยอด ทั้งแบบเรียงเสียงและข้ามเสียง โดยรูปแบบการแบ่ง
มือ ซ้าย-ซ้าย-ขวา-ขวา

4) โไล่เสียงลง 4 เสียง

โดยเริ่มจากลูกยอดไปหาลูกทั้ง ทั้งแบบเรียงเสียงและข้ามเสียง โดยรูปแบบการแบ่ง
มือเป็น ขวา-ขวา-ซ้าย-ซ้าย

5) โไล่เสียงขึ้นเกิน 4 เสียง แต่ไม่เกินช่วงคู่ 8

โดยเริ่มจากลูกทั้งทั้งแบบเรียงเสียงและข้ามเสียง โดยรูปแบบการแบ่งมือซ้ายตาม
ด้วยมือขวาทั้งหมด

6) โไล่เสียงลงเกิน 4 เสียง แต่ไม่เกินช่วงคู่ 8

โดยเริ่มจากลูกยอดทั้งแบบเรียงเสียงและข้ามเสียง โดยรูปแบบการแบ่งมือขวาตาม
ด้วยมือซ้ายทั้งหมด

1.4.5.6 การสะบัดตีสะบัดขึ้นลง

1) การตีสะบัดขึ้น

โดยใช้มือซ้ายตีลงไป 1 เสียงและตามด้วยมือขวา 2 เสียง จะเรียงเสียงหรือข้ามก็ได้
โดยใช้ความเร็วพอประมาณ

2) การตีสะบัดลง

โดยใช้มือขวาตีลงไป 1 เสียง และตามด้วยมือซ้าย 2 เสียง จะเรียงหรือข้ามเสียงก็ได้
ได้ด้วยความเร็วพอประมาณ

1.4.5.7 การตีประคบมือขวา

1) ตีหน้า

โดยการใช่มือขวาตีลงไปที่ปุ่มของลูกฆ้อง แล้วยังคงวางตะไ่ว้ คือ ไม่ยกมือและไม่กดมือที่ลูกฆ้อง

2) ตีหน้า

โดยการใช่มือขวาตีลงไปที่ปุ่มของลูกฆ้อง ยกไม้ตีสขึ้นเพียงเล็กน้อย แล้วจึงใช้ไม้ตีดกลงไปเพื่อห้ามเสียงทันที

3) ตีหน้า

โดยการใช่มือขวาตีลงไปที่ปุ่มของลูกฆ้อง แล้วยกไม้ตีสขึ้นเพื่อให้เกิดเสียงกังวานพอสมควร แล้วจึงกดห้ามเสียง

4) ตีหน้า

โดยการใช่มือขวาตีลงไปที่ปุ่มของลูกฆ้องด้วยการใช้กำล้งแขนและข้อมือช่วยเน้นให้เกิดเสียงกังวานแล้วรีบยกมือขึ้นทันที

1.4.5.8 ตีประคบมือซ้าย

1) ตีตะ

โดยการใช่มือซ้ายตีลงไปที่ปุ่มของลูกฆ้อง แล้วยังคงวางแปะไว้ คือ ไม่ยกมือและไม่กดมือที่ลูกฆ้อง

2) ตีตะ

โดยการใช่มือซ้ายตีลงไปที่ปุ่มของลูกฆ้อง ยกไม้ตีสขึ้นเพียงเล็กน้อยแล้วจึงใช้มือซ้ายตีดกลงไปเพื่อห้ามเสียงทันที

3) ตีตึด

โดยการใช่มือซ้ายตีลงไปที่ปุ่มของลูกฆ้อง ยกไม้ตีสขึ้นเพื่อให้เกิดเสียงกังวานพอสมควร แล้วจึงใช้ไม้ตีดกดห้ามเสียง

4) ตัดง

โดยการใช่มือซ้ายตีลงไปที่ปุ่มของลูกฆ้องด้วยการใช้กำล้งแขนและข้อมือ ช่วยให้เสียงดังกังวานแล้วรีบยกมือขึ้นทันที

1.4.5.9 ตีกระทบคู่ 3

คือ การตี 2 มือ เป็นคู่ 3 ขาขึ้นให้เหลื่อมกัน โดยมือซ้ายตีนำลงก่อนแล้วกดไว้ส่วนมือขวาตีตามลงไปทันทีให้เสียงดังกว่าแล้วยกมือขวาขึ้นให้เสียงกังวาน ส่วนการตกระทบคู่ 3 ขาลงตีโดยมือขวานำลงไปก่อนแล้วกดไว้มือซ้ายตีตามลงไปทันทีให้เสียงดังกว่าแล้วยกมือซ้ายขึ้นให้เสียงดังกังวาน

1.4.5.10 ตีกวาด ขึ้นลง คู่ 4 คู่ 8

1) ตีกวาดขึ้น คู่ 4 คู่ 8

โดยการใช้มือขวากวาดขึ้นจากเสียงที่กำหนดผ่านปุ่มของลูกฆ้องไปให้ตรงจำนวน 4 หรือ 8 ลูก โดยในจังหวะที่มือขวาเริ่มกวาดขึ้น ให้มือซ้ายตีลงไปยังเสียงที่เริ่มกวาด เมื่อมือขวากวาดถึงเสียงที่ต้องการคู่ 4 หรือคู่ 8 แล้ว ทั้งมือซ้ายและมือขวาตีพร้อมกันให้ลงจังหวะที่เสียงเริ่มต้นและเสียงที่กวาดไป

2) ตีกวาดลง คู่ 4 คู่ 8

โดยการใช้มือขวากวาดลงจากเสียงที่กำหนด ผ่านปุ่มของลูกฆ้องลงไปให้ตรงจำนวน 4 หรือ 8 ลูก เมื่อมือขวากวาดลงถึงเสียงที่ต้องการ (คู่ 4 หรือคู่ 8) มือซ้ายและมือขวาตีพร้อมกันให้ลงจังหวะเท่ากับคู่ 4 มือขวายู่ตำแหน่งเสียงที่กวาดไป

3) ตีกวาดลงแล้วขึ้น

โดยการใช้มือขวากวาดลงจากเสียงที่ต้องการประมาณ 8 ลูก แล้วกวาดขึ้นในจังหวะที่มือขวากวาดขึ้น ให้มือซ้ายตีลงจังหวะไปยังเสียงที่ต่ำกว่าคู่ 8 ของเสียงที่มือขวาเริ่มกวาดลง เมื่อมือขวากวาดขึ้นถึงเสียงที่ต้องการแล้ว ทั้งมือซ้ายและมือขวาตีพร้อมกันเป็นคู่ 8 ให้ลงจังหวะ

1.4.5.11 ตีสองมือพร้อมกันเป็นคู่จากคู่ 8 ถึงคู่ 16 (หรือ 2 ช่วงเสียงคู่ 8)

โดยการใช้มือขวาตีลงที่ปุ่มของลูกยอดหรือลูกรองยอด และใช้มือซ้ายตีให้ได้คู่ 8 กับลูกยอดหรือลูกรองยอด ให้มือขวายืนเสียงอยู่ลูกเดิมแล้วใช้มือซ้ายได้เสียงจากคู่ 8 ลงไปจนครบเสียงคู่ 16 (หรือ 2 ช่วงเสียงคู่ 8)

1.4.5.12 ตีกรอคู่ต่างๆ ตั้งแต่คู่ 8 ถึงคู่ 16

โดยการใช้มือซ้ายตีลงที่ปุ่มของลูกทั้ง (หรือลูกทวน) และใช้มือขวาตีให้ได้คู่ 8 กับลูกทั้ง (หรือลูกทวน) ในลักษณะของกรอกรวย ใช้มือขวาตีกรวยขึ้นไปที่เสียงจนครบคู่ 16 (หรือ 2 ช่วงเสียงคู่ 8) โดยให้มือซ้ายตียืนเสียงอยู่ลูกเดิม

1.4.5.13 ตีสะบัดสอดสำนวน

โดยการใช้วิธีตีสะบัดตามปกติสลับกับการดำเนินทำนองเป็นประโยคๆ ไป

1.4.5.14 ตีโปรย

โดยการใช้วิธีตีสลับไล่เสียงซ้ายขวา พร้อมทั้งสับตัดข้อมือข้างซ้ายข้างขวาขึ้นลงเล็กน้อย ในลักษณะเบ็ดมือพอบรรมาณ

1.4.5.15 ตีสับัดโอบเดียว

โดยการใช้มือขวาตี 2 เสียง แล้วใช้มือซ้ายตี 1 เสียงซึ่งเก็บเสียงที่เบ้นและลงจังหวะ

1.4.5.16 ตีไขว้มือ

โดยการยกมือซ้ายข้ามมือขวาในลักษณะของการไขว้มือไปตีเสียงที่สูงกว่ามือขวา ณ คู่ต่างๆ ตามที่ต้องการในทิศทางกลับกันยกมือขวาข้ามมือซ้ายไปตีที่ลูกต่ำกว่ามือซ้าย

1.4.5.17 ตีสับัดห้ามเสียง

โดยการตีสับัดตามปกติ พร้อมกับการประกบมือเสียงแรกและเสียงสุดท้าย

1.4.5.18 ตีกรอด

โดยการใช้มือขวาดียืนเสียงในลักษณะเน้นข้อมือเล็กน้อยให้เกิดเสียงชิดกันไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง แล้วใช้มือซ้ายตีกดห้ามเสียงประกบมือทันทีที่เสียงตั้งแต่คู่ 2 ขึ้นไป

1.4.5.19 ตีสับัด 3 ลูก สลับกันระหว่างช่วงคู่ 8

โดยการตีสับัดตามปกติ 1 ครั้ง และตามด้วยการตีสับัดตามปกติอีก 1 ครั้งแต่การตีในครั้งที่ 2 นี้ต้องย้ายให้ได้เสียงคู่แปดกับการสับัดครั้งแรก

1.4.5.20 ตีเดียวนำเสียงคู่ 8

โดยการตีสับัดโอบเดียวขึ้นลงตามปกติให้เป็นคู่ตามที่ต้องการ จากต่ำไปหาสูงหรือกลับกัน

1.4.5.21 ตีกรูบ

โดยการใช้มือซ้ายตียืนเสียงในลักษณะเน้นข้อมือให้สั้นสะท้อนขึ้นลงเล็กน้อยแล้วใช้มือขวาดีกดห้ามเสียง (ประกบมือ) ทันทีที่เสียงตั้งแต่คู่ 2 ขึ้นไป

1.4.5.22 ตีกวาดโอบเดียว

โดยการใช้วิธีการตีกวาดขวาตามปกติ และใช้มือซ้ายตีหนึ่งเสียงหรือเรียงเสียงขึ้นไปอีกสองเสียง มี 2 แบบ คือ กวาดขึ้น และกวาดลง

1.4.5.23 ตีปรีบ

โดยการใช้วิธีการตีโปรยตามปกติ และใช้นิ้วชี้ทั้งซ้ายและทั้งขวากดก้านไม้ห้ามเสียงทันที

1.4.5.24 ตีสับัดสลับซ้ายขวาระหว่างคู่ 8

โดยการใช้วิธีตีสับัดขึ้นซ้าย 3 เสียง ขวา 3 เสียง ให้เป็นคู่ตามที่ต้องการ

1.4.5.25 ดีโซว์สอดมือ

โดยการยกมือซ้ายสอดไปได้มือขวาในลักษณะการไขว้มือไปตีเสียงที่สูงกว่ามือขวา ณ จุดต่างๆ ตามที่ต้องการ หรือกลับกันด้วยมือขวาสอดใต้มือซ้ายไปตีลูกที่ต่ำกว่ามือขวา

1.4.5.26 ดีกวาคู่ 16

โดยการใช่วิธีตีกวาด แต่เพิ่มจำนวนรูปในการกวาดให้ได้ครบสองช่วงคู่ 8 ขาขึ้นไขว้มือขวากวาดนำ ขาลงไขว้มือซ้ายกวาดนำ

1.4.5.27 การประคบเสียงประสมมือ

วิธีบรรเลงเป็นลักษณะเดียวกับการตีชุดของระนาดทุ้มไม้ เป็นเสียงที่เกิดจากการใช้มือทั้งสองร่วมกันบังคับเสียง คือ การตีมือขวาด้วยการเปิดเสียงแล้วห้ามเสียงด้วยมือซ้าย หรือการปฏิบัติในทางตรงข้าม (เปิดซ้ายห้ามขวา) โดยการแบ่งเป็นประคบเสียงขึ้นและประคบเสียงลง

1.4.5.28 การฉายมือหรือการตีมือฉาย

คือ การตีให้มีพยางค์ถี่เท่าทำนองเก็บแต่ไม่ถึงกับขยี้ ซึ่งไม่ลงตามจังหวะ แต่เมื่อจบวรรคเพลงต้องตีสองจังหวะ

1.4.5.29 ดีกระทบคู่ 8 ในลักษณะสลับ 3 ลูก

คือ การตีสลับ 3 ลูก แต่กระทบคู่ 8 โดยตีลูกสุดท้ายด้วยมือซ้ายที่เสียงต่ำกว่าคู่ 8 ของลูกที่สองของมือขวา

1.4.6 ความแม่นยำของทำนองหลัก

หมายถึง ความถูกต้องตามเนื้อทำนองหลักของฆ้องวงใหญ่ คือ ทำนองเนื้อแท้ของผู้ประพันธ์ ที่ยังไม่ได้มีการแปลทำนอง

1.4.7 ความแม่นยำตามลักษณะการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ แนวการดำเนินทำนองและจังหวะ

1.4.7.1 ความแม่นยำตามลักษณะการบรรเลงฆ้องวงใหญ่

เป็นการประเมินความสามารถในการบรรเลงทางเพลง สำหรับฆ้องวงใหญ่ตามที่จะฝึกฝนกันมาจากครูดนตรี

1.4.7.2 แนวการดำเนินทำนอง หมายถึง เป็นการประเมินความถูกต้องความซ้ำเร็วของทำนองเพลง

1.4.7.3 จังหวะ หมายถึง เป็นการประเมินความถูกต้องตามจังหวะสามัญ จังหวะฉิ่ง และจังหวะหน้าทับ

1.4.8 คุณภาพเสียงและระสมือ

1.4.8.1 คุณภาพเสียง

1) การตีให้ได้เสียงหนักแน่นชัดเจน

- 2) เป็นลูกที่ตีพร้อมกันสองมือ ต้องเป็นเสียงที่ดังและหนักแน่นประมาณกัน
- 3) คุณภาพเสียงอาจเกิดจากการใช้น้ำหนักมือทั้งสองข้างที่มีน้ำหนักต่างกัน
- 4) ตีให้ดังพอประมาณ โดยไม่รบกวนการบรรเลงของเครื่องดนตรีชิ้นอื่น

1.4.8.2 รสมือ

หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติต่อฆ้องวงใหญ่ เพื่อบังคับให้เกิดเสียงที่ฟังแล้วก่อให้เกิดความไพเราะ เกิดจากการได้ฝึกปฏิบัติตามโดยถูกต้องตาม 7 ลำดับพัฒนาการสำหรับใช้ดำเนินทำนองได้เหมาะสมกับการบรรเลงฆ้องวงใหญ่

1.4.9 การดูแลรักษาฆ้องวงใหญ่ภายหลังการบรรเลง

- 1) ทำความสะอาดเพียงใช้ผ้าเช็ด
- 2) ใช้ผ้าซึ่งเปียกตามรูปแบบของร้านฆ้องคลุมให้เรียบร้อย แล้วเก็บเข้าที่วางร้านฆ้อง
ในลักษณะที่ลูกฆ้องคว่ำลง ไม่ใช่หงายลูกฆ้องใหญ่ขึ้น
- 3) ห้ามใช้เครื่องขัด ขัดลูกฆ้องให้เป็นเงางาม
- 4) ห้ามวางฆ้องวงซ้อนกัน แต่ให้วางเรียงกัน

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากศึกษาบทที่ 3 เรื่อง “หลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย” แล้ว ผู้เรียนสามารถ

1. ผู้เรียนสามารถอธิบายประวัติเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยได้
2. ผู้เรียนสามารถอธิบายหลักการปฏิบัติและปฏิบัติหน้าทับดนตรีไทยได้
3. ผู้เรียนสามารถอธิบายหลักการปฏิบัติและปฏิบัติขับร้องเพลงไทยได้
4. ผู้เรียนสามารถอธิบายหลักการปฏิบัติและปฏิบัติทำนองฆ้องวงใหญ่ได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนประจำบท

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับประวัติเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย จากนั้นจึงให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกัน
2. ผู้สอนอธิบายอธิบายหลักการปฏิบัติหน้าทับดนตรีไทยเพิ่มเติม พร้อมทั้งสาธิตการปฏิบัติหน้าทับดนตรีไทย

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหลักการขับร้องจากเอกสารประกอบการสอน พร้อมทั้งยกตัวอย่างการขับร้องเพลงไทย
2. ผู้สอนอธิบายหลักการปฏิบัติทำนองฆ้องวงใหญ่ และสาธิตการปฏิบัติทำนองฆ้องวงใหญ่

ขั้นที่ 3 การศึกษากลุ่มย่อย

ผู้เรียนเข้ากลุ่มตามที่ได้จัดไว้ในชั่วโมงปฐมนิเทศ

1. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับสมุดการทำกิจกรรม และของบัตรกิจกรรม โดยแบ่งตามเนื้อหาหลักการอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทย
2. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติตามโครงตามเนื้อหา ดังนี้
 - 1) หลักการปฏิบัติหน้าทับดนตรีไทย
 - 2) หลักการขับร้องเพลงไทย
 - 3) หลักการปฏิบัติทำนองฆ้องวงใหญ่
3. สมาชิกทุกคนของกลุ่มร่วมกันศึกษาบัตรกิจกรรม และใบความรู้ จนสมาชิกของกลุ่มสามารถหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยได้
4. ผู้สอนประเมินผลจากการอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทยเป็นรายบุคคลเพื่อทดสอบความสามารถของผู้เรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน
2. ใบงานที่ 1 ประวัติเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย
3. ใบงานที่ 2 หลักการปฏิบัติหน้าทับดนตรีไทย
4. ใบงานที่ 3 หลักการขับร้องเพลงไทย
5. ใบงานที่ 4 หลักการปฏิบัติทำนองฆ้องวงใหญ่

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินจากการเรียนการสอน
2. สังเกตพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม

3. ผลของการอภิปรายและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
4. ความตั้งใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
5. การตรวจงาน

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดังกล่าว

แผนบริหารการสอนบทที่ 4

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

การปฏิบัติหน้าทับตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

- 1.1 ความหมายและความเป็นมาของหน้าทับ
- 1.2 ประเภทของหน้าทับ
- 1.3 หลักและวิธีการบรรเลงหน้าทับประเภทต่างๆ
- 1.4 การฝึกปฏิบัติหน้าทับสามัญและหน้าทับพิเศษ

คุณค่าและความสำคัญของดนตรี

1.1 ความหมายและความเป็นมาของหน้าทับ หน้าทับ คือเสียงตีเครื่องดนตรีที่ซึ่งด้วยหนัง เช่น ตะโพน กลองแขก ที่เลียนเสียงมาจากทับ (โพน) หน้าทับมีบัญญัติเป็นแบบแผนสำหรับตีประจำทำนองเพลงต่าง ๆ ใช้บอกสัดส่วนและประโยคของเพลงนั้น ๆ ส่วนเสียงตีเครื่องหนังซึ่งไม่ได้เลียนเสียงจากทับ เช่น กลองทัด กลองมโหรีกัน จะเรียกว่า ไม้กลอง ซึ่งเป็นวิธีการตีกลองที่ดัดตามแบบแผนที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน

ในการบรรเลงหน้าทับ ผู้บรรเลงหน้าทับต้องตีกำกับจังหวะให้ถูกต้องกับประโยคเพลงและต้องตีให้กลมกลืนกับทำนองเพลงร้องหรือดนตรี ในการขับร้องและบรรเลงดนตรี ผู้ขับร้องและผู้บรรเลงต้องยึดหน้าทับเป็นสำคัญ ถ้าขับร้องหรือบรรเลงไม่ตรงกับหน้าทับถือว่าเพลงนั้นผิด เพราะขาดหรือเกิน หน้าทับจึงเป็นเสมือนผู้กำกับสำคัญของการขับร้องและบรรเลงดนตรี

1.2 ประเภทของหน้าทับ หน้าทับแบ่งออกเป็น

1.2.1 หน้าทับสามัญ ใช้กับเพลงต่าง ๆ มี 2 อย่างคือ หน้าทับสองไม้ มีทำนองจังหวะหน้าทับค่อนข้างสั้นเพื่อสะดวกและเหมาะสมกับทำนองเพลงที่มีประโยคสั้นๆ มีทำนองพลิกแพลง หรือมีกำหนดความยาวไม่แน่นอน และหน้าทับปรบไก่ ซึ่งมีทำนองจังหวะหน้าทับค่อนข้างยาว คือทุกอัตรามีความยาวเป็น 2 เท่าของหน้าทับสองไม้ ใช้กับเพลงที่มีทำนองดำเนินประโยควรรคตอนเป็นระเบียบ

1.2.2 หน้าทับภาษาใช้กับเพลงภาษาต่าง ๆ เช่น หน้าทับเขมร หน้าทับแขก หน้าทับสตายง

1.2.3 หน้าทับเฉพาะประเภทใช้กำหนดว่าต้องบรรเลงเฉพาะประเภทเพลงนั้นๆ เช่น หน้าทับตระหน้าทับสมิงทอง หน้าทับลงสง

1.2.4 หน้าทับเฉพาะเพลงใช้บรรเลงเฉพาะกับเพลงนั้น ๆ เท่านั้น เช่น หน้าทับเพลงสาธุการ

- 1.3 หลักและวิธีการบรรเลงหน้าทับประเภทต่างๆ
- 1.4 การฝึกปฏิบัติหน้าทับสามัญและหน้าทับพิเศษ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากศึกษาบทที่ 1 เรื่อง “การปฏิบัติหน้าทับตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย” แล้ว ผู้เรียนสามารถ

1. ผู้เรียนสามารถบอกความหมายและความเป็นมาของหน้าทับได้
2. ผู้เรียนสามารถอธิบายหน้าทับประเภทต่างๆ พร้อมทั้งยกตัวอย่างได้
3. ผู้เรียนสามารถอธิบายหลักและวิธีการบรรเลงหน้าทับประเภทต่างๆ ได้
4. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหน้าทับสามัญและหน้าทับพิเศษบางหน้าทับได้

กิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับความหมายและประเภทของหน้าทับ จากนั้นจึงให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกัน
2. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับหน้าทับประเภทต่างๆ เพิ่มเติม พร้อมทั้งยกตัวอย่างหน้าทับที่ใช้ในเพลงต่างๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหลักและวิธีการบรรเลงหน้าทับจากเอกสารประกอบการสอน พร้อมทั้งฝึก

ปฏิบัติหน้าทับสามัญ หน้าทับภาษา และหน้าทับพิเศษ

2. ผู้สอนบรรเลงทำนองเพลงให้ผู้เรียนปฏิบัติหน้าทับเข้ากับบทเพลง

ขั้นที่ 3 การศึกษากลุ่มย่อย

1. ผู้เรียนเข้ากลุ่มตามที่ได้จัดไว้ในชั่วโมงปฐมนิเทศ
2. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับสมุดการทำกิจกรรม และซองบัตรกิจกรรม โดยแบ่งตามเนื้อหา

ดังนี้

- 1) การฝึกปฏิบัติหน้าทับสามัญ
- 2) การฝึกปฏิบัติหน้าทับภาษา
- 3) การฝึกปฏิบัติหน้าทับพิเศษ

3. สมาชิกทุกคนของกลุ่มร่วมกันศึกษาบัตรกิจกรรม และใบความรู้ จนสมาชิกของกลุ่มสามารถปฏิบัติหน้าทับสามัญ หน้าทับภาษาและหน้าทับพิเศษได้

4. ผู้สอนประเมินผลจากการปฏิบัติหน้าทับสามัญ หน้าทับภาษา และหน้าทับพิเศษ เป็นรายบุคคล เพื่อทดสอบความสามารถของผู้เรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปการปฏิบัติหน้าทับตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง ความเป็นมาและประเภทของหน้าทับ
3. ใบงานที่ 2 หลักและวิธีการบรรเลงหน้าทับประเภทต่างๆ
4. ใบงานที่ 3 การฝึกปฏิบัติหน้าทับสามัญ หน้าทับภาษา และหน้าทับพิเศษ

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินจากการเรียนการสอน
2. สังเกตพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม
3. ผลของการอภิปรายและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
4. ความตั้งใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การตรวจงาน

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย

แผนบริหารการสอนบทที่ 5

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

การปฏิบัติขับร้องตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

- 1.1 ผู้เรียนสามารถบอกความหมายและความเป็นมาของการขับร้องได้
- 1.2 ผู้เรียนสามารถอธิบายประเภทของการขับร้อง พร้อมทั้งยกตัวอย่างได้
- 1.3 ผู้เรียนสามารถอธิบายหลักและวิธีการขับร้องเพลงไทยได้
- 1.4 ผู้เรียนสามารถขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้นได้

คุณค่าและความสำคัญของดนตรี

1.1 ความหมายและความเป็นมาของการขับร้อง การขับร้อง หมายถึง คำว่า (ขับ) และคำว่า (ร้อง) มารวมกันเป็นคำว่า ขับร้อง แปลว่า การร้องเพลงเสียงออกมาจากลำคอ โดยคำว่า “ขับ” จะเป็นการเปล่งเสียงออกมาเป็นทำนอง โดยไม่ยึดถือบทร้องเป็นคีย์ และมีจังหวะไม่แน่นอน เช่นการขับร้องเสภา ส่วนคำว่า “ร้อง” การเปล่งเสียงออกมาเป็นทำนอง โดยยึดถือทำนองเป็นสำคัญและมีจังหวะกำหนดเป็นที่แน่นอน

1.2 ประเภทของการขับร้อง การขับร้องจะแบ่งเป็น 3 ลักษณะ

1.2.1 การร้องอิสระ หมายถึง การร้องเพลงคนเดียวและสามารถร้องได้ทุกเวลา เช่น ร้องในห้องน้ำ ร้องในที่ทำงาน ร้องในห้องเรียน ร้องในสถานที่ต่างๆ ตามความพึงพอใจของผู้ร้องนั้นๆ

1.2.2 การร้องประกอบดนตรี หมายถึง การร้องเพลงที่มีเครื่องดนตรีหรือวงดนตรีมา ประกอบโดยอาจจะร้องไปกับวงดนตรีไทย หรือ อาจจะร้องสลับกับวงดนตรีไทย

1.2.3 การร้องประกอบการแสดง หมายถึง การร้องประกอบกับการแสดงโขนหรือละครทำให้ผู้ชมเกิดความเพลิดเพลินใจ

1.3 หลักและวิธีการขับร้องเพลงไทย การขับร้องเพลงไทย เป็นศิลปะพิเศษอย่างหนึ่งที่มีกลวิธี ชัดเจนลึกล้ำมากมาย อาจารย์แต่ละท่านแต่ละสำนักแต่ละสถาบันย่อมมีกลเม็ดวิธีที่แตกต่างกัน การขับร้องเพลงไทยที่เราได้ยินอยู่ทั่วไปบางคนคิดว่าไม่ยากซึ่งก็เป็นความจริงอยู่บ้าง หากฟังเพียงผิวเผินจะรู้สึกว่ามีสำเนียงคล้ายกันหมด แต่ความจริงแล้ว การขับร้องเพลงไทยเป็นศิลปะที่มีความยากและง่ายรวมกันอยู่ ศิลปะประเภทอื่นๆ มีอุปกรณ์ที่มีความสมียเข้ามาเสริมมากมาย แต่การขับร้องไม่มีอุปกรณ์ที่เป็นชิ้นส่วนให้สัมผัสได้ อุปกรณ์ที่สำคัญของการขับร้องล้วนแต่เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวผู้ขับร้องเองทั้งสิ้นนับเป็นศิลปะที่ละเอียดอ่อน มองไม่เห็นด้วยตา ปรากฏากรูปร่างตัวตนให้สัมผัส แต่สิ่งที่แสดงออกให้ว่าอยู่ ณ ที่ใดเป็นอย่างไร คือ เสียง การจะเป็นผู้ขับร้องที่ดีนั้นที่ได้นอกจากธรรมชาติจะเอื้ออำนวยแล้ว จำเป็นต้องมีพื้นฐานที่ถูกดัดด้วย

1.4 การขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้น

หลักการขับร้องเพลงไทยที่ผู้เรียนควรทราบ มีดังนี้

1.4.1 ทำนั่ง การนั่งมีทั้งการนั่งราบกับพื้นหรือการนั่งบนเก้าอี้ ผู้ขับร้องควรนั่งสรวมทั้งท่าทางและการเคลื่อนไหวมือเท้า ลำตัว อริยาบทอื่นๆ หันหน้าไปทางด้านหน้าของวงดนตรี หรือด้านหน้าของผู้ชม

1.4.2 ทำยืน บางครั้งการขับร้องเพลงไทย อาจมีการยืน ผู้ขับร้องควรยืนสรวมท่าทางและการเคลื่อนไหวมือเท้า และลำตัว

1.4.3 ควบคุมระดับเสียงให้สอดคล้องกับระดับเสียงของเครื่องดนตรี

1.4.4 ระบบการหายใจควรฝึกให้ถูกต้องว่าควรหายใจเข้า ผ่อนลมหายใจช่วงใดของทำนองหรือบทร้อง

1.4.5 ขับร้องให้ถูกต้องตามทำนองการเอื้อน จังหวะ ระดับเสียงที่ดำเนินตามความสั้น ยาว เบา ดัง เป็นต้น

1.4.6 การเปล่งเสียงในระดับเสียงสูง - ต่ำ ที่มีฝึกมาก่อน อาจทำให้แนวการขับร้องคลาดเคลื่อนได้ จึงต้องควบคุมและระมัดระวัง

1.4.7 เปล่งถ้อยคำให้ถูกต้องชัดเจนตาม ภาษาที่ขับร้องทั้งพยัญชนะ สระ คำควบกล้ำ

1.4.8 ต้องเข้าใจการแบ่งวรรคตอนของคำที่ปรากฏในบทเพลงเพราะหากแบ่งและแยกคำไม่ถูกต้อง อาจทำให้ ความหมายของบทร้องนั้นคลาดเคลื่อนไปจากความหมายเดิมได้

1.4.9 ควรศึกษาทำความเข้าใจเนื้อความ ของบทร้องก่อนว่า บทร้องนั้นต้องการสื่อเนื้อความของงานใดหรือจากวรรณคดีใดเพื่อช่วยให้การร้องสามารถสอดคล้องอารมณ์ตามบทเพลงนั้นได้อย่างถูกต้อง

1.5 ผู้สอนสาธิตการขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้น

1.6 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้น

1.7 ผู้สอนบรรเลงทำนองให้ผู้เรียนขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้น

1.8 ศึกษาเอกสารหลักและวิธีการขับร้องเพลงไทย

1.9 ทำแบบฝึกหัดท้ายบททำความเข้าใจและความเป็นมาของหน้าทับ หน้าทับ คือเสียงตีเครื่องดนตรีที่ซึ่งด้วยหนังสือ เช่น ตะโพน กลองแขก ที่เลียนเสียงมาจากทับ (โพน) หน้าทับมีบัญญัติเป็นแบบแผนสำหรับตีประจำทำนองเพลงต่าง ๆ ใช้ออกสัดส่วนและประโยคของเพลงนั้น ๆ ส่วนเสียงตีเครื่องหนังซึ่งไม่ได้เลียนเสียงจากทับ เช่น กลองทัด กลองมโหรีกัน จะเรียกว่า ไม้กลอง ซึ่งเป็นวิธีการตีกลองทัดตามแบบแผนที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน

ในการบรรเลงหน้าทับ ผู้บรรเลงหน้าทับต้องตีกำกับจังหวะให้ถูกต้องกับประโยคเพลงและต้องตีให้กลมกลืนกับทำนองเพลงร้องหรือดนตรี ในการขับร้องและบรรเลงดนตรี ผู้ขับร้องและผู้บรรเลงต้องยึดหน้าทับเป็นสำคัญ ถ้าขับร้องหรือบรรเลงไม่ตรงกับหน้าทับถือว่าเพลงนั้นผิด เพราะขาดหรือเกิน หน้าทับจึงเป็นเสมือนผู้กำกับสำคัญของการขับร้องและบรรเลงดนตรี

1.10 ประเภทของหน้าทับ หน้าทับแบ่งออกเป็น

1.10.1 หน้าทับสามัญ ใช้กับเพลงต่าง ๆ มี 2 อย่างคือ หน้าทับสองไม้ มีทำนองจังหวะหน้าทับค่อนข้างสั้นเพื่อสะดวกและเหมาะสมกับทำนองเพลงที่มีประโยคสั้นๆ มีทำนองพลิกแพลง หรือมีกำหนดความยาวไม่แน่นอน และหน้าทับปรบไก่ ซึ่งมีทำนองจังหวะหน้าทับค่อนข้างยาว คือทุกอัตรามีความยาวเป็น 2 เท่าของหน้าทับสองไม้ ใช้กับเพลงที่มีทำนองดำเนินประโยควรรคตอนเป็นระเบียบ

1.10.2 หน้าทับภาษาใช้กับเพลงภาษาต่าง ๆ เช่น หน้าทับเขมร หน้าทับแขก หน้าทับสคายง

1.10.3 หน้าทับเฉพาะประเภทใช้กำหนดว่าต้องบรรเลงเฉพาะประเภทเพลงนั้นๆ เช่น หน้าทับตระหน้าทับสมิงทอง หน้าทับลงสร

1.10.4 หน้าทับเฉพาะเพลงใช้บรรเลงเฉพาะกับเพลงนั้น ๆ เท่านั้น เช่น หน้าทับเพลงสาธุการ

1.10.5 หลักและวิธีการบรรเลงหน้าทับประเภทต่างๆ

1.10.6 การฝึกปฏิบัติหน้าทับสามัญและหน้าทับพิเศษ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากศึกษาบทที่ 1 เรื่อง “การปฏิบัติหน้าทับตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย” แล้ว ผู้เรียนสามารถ

1. ผู้เรียนสามารถบอกความหมายและความเป็นมาของการขับร้องได้
2. ผู้เรียนสามารถอธิบายประเภทของการขับร้อง พร้อมทั้งยกตัวอย่างได้
3. ผู้เรียนสามารถอธิบายหลักและวิธีการขับร้องเพลงไทยได้
4. ผู้เรียนสามารถขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้นได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนประจำบท

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับความหมายและความเป็นมาของการขับร้องได้ จากนั้นจึงให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกัน

2. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับประเภทของการขับร้องเพิ่มเติม พร้อมทั้งยกตัวอย่างหน้าทับที่ใช้ในเพลงต่างๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหลักและวิธีการขับร้องเพลงไทยจากเอกสารประกอบการสอน พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้น

2. ผู้สอนบรรเลงทำนองเพลงให้ผู้เรียนปฏิบัติการขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้น

ขั้นที่ 3 การศึกษากลุ่มย่อย

1. ผู้เรียนเข้ากลุ่มตามที่จัดไว้ในชั่วโมงปฐมนิเทศ
2. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับสมุดการทำกิจกรรม และซองบัตรกิจกรรม โดยแบ่งตามเนื้อหา

ดังนี้

- 1) การปฏิบัติเพลงแขกประเทศ สองชั้น
- 2) การฝึกปฏิบัติเพลงลาวดวงเดือน สองชั้น
3. สมาชิกทุกคนของกลุ่มร่วมกันศึกษาบัตรกิจกรรม และใบความรู้ จนสมาชิกของกลุ่มสามารถปฏิบัติขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้นได้
4. ผู้สอนประเมินผลจากการปฏิบัติขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้นเป็นรายบุคคลเพื่อทดสอบความสามารถของผู้เรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปการปฏิบัติหน้าทึบตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง ความหมายและความเป็นมาของการขับร้อง
3. ใบงานที่ 2 ประเภทของการขับร้องเพลงไทย
4. ใบงานที่ 3 หลักและวิธีการขับร้องเพลงไทย
5. การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้น

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินจากการเรียนการสอน
2. สังเกตพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม
3. ผลของการอภิปรายและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
4. ความตั้งใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การตรวจงาน

แผนบริหารการสอนบทที่ 6

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

การปฏิบัติทำนองร้องตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

1. ความหมายและความเป็นมาของฆ้องวงใหญ่
2. ประเภทของฆ้อง
3. หลักและวิธีการบรรเลงฆ้องวงใหญ่
4. การฝึกปฏิบัติบรรเลงฆ้องวงใหญ่

คุณค่าและความสำคัญของดนตรี

1.1 ความหมายและความเป็นมาของฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงใหญ่ เป็นเครื่องดนตรีประเภทตีดำเนินทำนอง มีหลักฐานปรากฏมาแต่ครั้งกรุงสุโขทัย มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการดำเนินทำนองหลักของเพลงในรูปแบบการประสมวงต่างๆ เช่น ปี่พาทย์เครื่องห้า ปี่พาทย์เครื่องคู่ ปี่พาทย์เครื่องใหญ่ มโหรีเครื่องใหญ่ เป็นต้น โดยบรรเลงเป็นทำนองห่างๆ อีกทั้งยังสามารถบรรเลงเดี่ยววัดความสามารถของนักดนตรีได้อีกด้วย

ฆ้องวงใหญ่มีส่วนประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนดังนี้

1.1.1 ลูกฆ้อง ทำจากโลหะชนิดต่างๆ ในอดีตนิยมใช้สัมฤทธิ์ (ทองแดง ผสมดีบุก) ปัจจุบันนิยมใช้ทองเหลือง นำมาขึ้นรูปด้วยวิธีการตีโลหะในขณะที่ร้อนจัดจนเกิดรูปร่าง (เรียกว่าฆ้องตี) หรือนำโลหะเหลวเทลงในแม่พิมพ์ (เรียกว่า ฆ้องหล่อ) ให้เกิดเป็นลูกฆ้องที่มีลักษณะเป็นวงกลม ตรงกลางกลมมน เป็นตำแหน่งเพื่อการตี (เรียกว่า "ปุ่มฆ้อง") ด้านริมหักลงไปเป็นขอบโดยรอบ (เรียกว่า "ฉัตร") ที่ขอบฉัตรด้านข้างเจาะรูร้อยเชือกหนังเพื่อผูกเข้ากับร้านฆ้อง ด้านในของลูกฆ้องบริเวณที่เป็นปุ่มฆ้อง จะหยอดตะกั่วผสมขี้ผึ้งเพื่อถ่วงเสียงลูกฆ้องใบนั้นให้ได้ระดับเสียงตามที่ต้องการ

1.1.2 ร้านฆ้อง ทำจากเส้นหวายปิ้งตัดเป็นทรงกลมเกือบครบรอบวง เว้นทางเข้าเป็นประตูให้ผู้บรรเลงเข้าไปนั่งอยู่ตรงกลาง ระหว่างหวายเส้นบน และล่าง จับยึดกันด้วย แท่งไม้ เรียกว่า "ลูกมะหวด" เป็นระยะตลอดวงฆ้อง ด้านบนผูกลูกฆ้องด้วยเชือกหนังเข้ากับ

1.2 ประเภทของฆ้อง ฆ้องใช้ในการบรรเลงได้สองลักษณะ คือ ใช้ตีกำกับจังหวะ และใช้ตีดำเนินทำนอง ฆ้องที่ใช้ตีกำกับจังหวะได้แก่ ฆ้องหุ่ย หรือฆ้องชัย ฆ้องโหม่ง ฆ้องเหม่ง ฆ้องระเบ็ง และฆ้องคู่ ฆ้องที่ใช้ตีดำเนินทำนอง ได้แก่ ฆ้องราง ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ฆ้องมโหรี ฆ้องมอญ ฆ้องกะแตและฆ้องหุ่ย หรือฆ้องชัย

1.3 หลักและวิธีการบรรเลงฆ้องวงใหญ่

1.3.1 ทำนัง

นังขัดสมาธิหรือพับเพียบที่กลางวงฆ้องลำตัวตรงผู้บรรเลงหันหน้าเข้าหาตรงกลางของวงฆ้อง

1.3.2 วิธีจับไม้

วิธีการจับไม้ตีฆ้องวงใหญ่ หายฝ่ามือจับไม้ตีข้างละอันให้แน่นพอประมาณ โดยให้ก้านไม้ตีพาดอยู่ในกลางร่องอุ้งมือ พร้อมกับใช้นิ้วกลาง นาง ก้อย จับก้านไม้ ตีฆ้องไว้และใช้นิ้วหัวแม่มือแตะอยู่ด้านข้าง ปลายนิ้วแตะที่ด้านล่างของก้านไม้ ตีฆ้องโดยให้ปลายนิ้วชี้อยู่ใกล้กับหัวไม้ตีฆ้องในลักษณะที่จะใช้ควบคุมเสียงของฆ้องวงใหญ่ แล้วคว่ำมือลง เมื่อพร้อมที่จะลงมือบรรเลงแขนทั้งสองอยู่ข้างลำตัว งามข้อศอกออกเป็นมุมฉากพองาม

1.3.3 วิธีตีฆ้องวงใหญ่

13.3.1 ลักษณะการตี

- 1) ต้องตีให้ป็น (หน้าไม้ตี) ตั้งฉากกับปุ่มลูกฆ้อง
- 2) ตีถูกตรงกลางปุ่มลูกฆ้องให้เต็มป็นไม้ตี
- 3) ใช้กล้ามเนื้อแขนและข้อมือเป็นหลัก
- 4) ยกหัวไม้ตีให้สูงกว่าลูกฆ้องพอสมควร (ประมาณ 6- 10 เซนติเมตร) ตามลักษณะการตี
- 5) หมุนไม้ตี (ไม้แข็ง) ที่ละน้อยเพื่อไม่ให้หัวไม้ตีเสียรูปทรงและเพื่อรักษาคุณภาพ เสียงตาม

ความเหมาะสมในขณะบรรเลงและระอการบรรเลง

1.4 การฝึกปฏิบัติบรรเลงฆ้องวงใหญ่

- ขั้นที่ 1 ทำกรรเชียง ขึ้นลงขวาสุด ซ้ายสุดอย่างละ 1 ครั้ง ขึ้น ลง ตามจังหวะ
- ขั้นที่ 2 ทำม้าวิ่ง ขึ้นด้วยมือขวา 15 ลูก ลงด้วยมือซ้าย 15 ลูก ขึ้นลงตามจังหวะ
- ขั้นที่ 3 ทำตึงคู่ 8 และคู่ 4 เปิดมือซ้าย ปิดมือขวาขึ้นลงตามจังหวะ
- ขั้นที่ 4 ทำตึง คู่ 4 เปิดมือซ้าย ปิดมือขวา เสียงที่ 2 ขึ้นลงตามจังหวะ
- ขั้นที่ 5 ทำตืด คู่ 8 และคู่ 4 ขึ้นลงตามจังหวะ
- ขั้นที่ 6 ทำตะเคียวคู่ 8 และคู่ 4 ขึ้นลงตามจังหวะ
- ขั้นที่ 7 ทำสะบัดคู่ 8 และคู่ 4 ขึ้นลงตามจังหวะ
- ขั้นที่ 8 ทำไล่ขวา 1 ซ้าย 1 ขึ้นลงตามจังหวะ
- ขั้นที่ 9 ทำไล่ขวา 3 ซ้าย 1 ขึ้นลงตามจังหวะ
- ขั้นที่ 10 ทำไล่คู่ 8 พร้อมกัน 2 มือขึ้นลงตามจังหวะ
- ขั้นที่ 11 ทำฝึกกรอนับให้ได้จังหวะ 1-10 จึงเปลี่ยนลูก ขึ้นลงตามจังหวะ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

หลังจากศึกษาบทที่ 6 เรื่อง “การปฏิบัติทำนองร้องตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย” แล้วผู้เรียนสามารถ

1. ผู้เรียนสามารถบอกความหมายและความเป็นมาของฆ้องวงใหญ่ได้
2. ผู้เรียนสามารถอธิบายประเภทของฆ้องได้
3. ผู้เรียนสามารถอธิบายหลักและวิธีการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ได้
4. ผู้เรียนสามารถบรรเลงฆ้องวงใหญ่ได้

กิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับความหมายและความเป็นมาของฆ้องวงใหญ่ จากนั้นจึงให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกัน

2. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับประเภทของฆ้องเพิ่มเติม พร้อมทั้งยกตัวอย่างฆ้องที่ใช้ในวงดนตรีต่างๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหลักและวิธีการบรรเลงฆ้องวงใหญ่จากเอกสารประกอบการสอน พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติบรรเลงฆ้องวงใหญ่ตามบทเพลงที่กำหนด

2. ผู้สอนบรรเลงทำนองเพลงให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติบรรเลงฆ้องวงใหญ่ตามบทเพลงที่กำหนด

ขั้นที่ 3 การศึกษากลุ่มย่อย

1. ผู้เรียนเข้ากลุ่มตามที่จัดไว้ในชั่วโมงปฐมนิเทศ

2. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับสมัครทำกิจกรรม และของบัตริกิจกรรม โดยแบ่งตามเนื้อหา ดังนี้

1) การปฏิบัติเพลงแขกบรเทศ สองชั้น

2) การฝึกปฏิบัติเพลงลาดวงเดือน สองชั้น

3. สมาชิกทุกคนของกลุ่มร่วมกันศึกษาบัตริกิจกรรม และใบความรู้ จนสมาชิกของกลุ่มสามารถฝึกปฏิบัติบรรเลงฆ้องวงใหญ่ตามบทเพลงประเภทสองชั้นได้

4. ผู้สอนประเมินผลจากการปฏิบัติขับร้องเพลงไทยประเภทสองชั้นเป็นรายบุคคลเพื่อทดสอบความสามารถของผู้เรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปการปฏิบัติห้องวงใหญ่ตามบทเพลงที่กำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง ความหมายและความเป็นมาของห้องวงใหญ่
3. ใบงานที่ 2 ประเภทของห้อง
4. ใบงานที่ 3 หลักและวิธีการบรรเลงห้องวงใหญ่
5. ใบงานที่ 4 การฝึกปฏิบัติบรรเลงห้องวงใหญ่

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินจากการเรียนการสอน
2. สังเกตพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม
3. ผลของการอภิปรายและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
4. ความตั้งใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การตรวจงาน

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
ไม้ค้ำองวใหญ่เพลงสารการ

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มือขวา	- - - ร	- - - ม	- - - ม	- ช - ล	- ร - ท	- ล - -	พ พ - -	ม ม - ร
มือซ้าย	- - - ล	- - - ท	- - - ม	- ช - ล	- ร - ท	- ล - พ	- - - ม	- - - ร

มือขวา	- - - ท	- ล - -	ร ร - -	ม ม - พ	- ล - ท	- ล - -	พ พ - -	ม ม - ร
มือซ้าย	- - - พ	- ม - ร	- - - ม	- - - พ	- ล - ท	- ล - พ	- - - ม	- - - ร

มือขวา	- - - -	- ล - ล	- ท - ล	- ช - ม	- ม - -	ร ร - -	ม ม - -	ช ช - ล
มือซ้าย	- - - ล	- - - -	- ท - ล	- ช - ท	- ท - ล	- - - ท	- - - ช	- - - ล

มือขวา	- ร - ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช	- ช - -	ล ท - ร	- ม - ร	- ท - ล
มือซ้าย	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช	- ช - ช	- - - ร	- ม - ร	- ท - ล

มือขวา	- ม - -	ม ร ม	- ล - -	ช ช - ล	- ท - ร	- ท - -	ล ล - -	ช ช - ม
มือซ้าย	- ร - ท	- ล - ท	- ล - ช	- - - ล	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- ร - ท

มือขวา	- พ - -	- ม - -	- ร - ร	- - - ท	- ช - -	ล ท - ร	- ม - ร	- ท - ล
มือซ้าย	- - ม ร	- - - ร	- - - ล	- - - ท	- ช - ช	- - - ร	- ม - ร	- ท - ล

มือขวา	- ท - ร	- ท - -	ล ล - -	ช ช - ม	- ม - -	ร ร - -	ม ม - -	ช ช - ล
มือซ้าย	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- - - ท	- ท - ล	- - - ท	- - - ช	- - - ล

มือขวา	- ท ล ล	- ล - -	- ร - ช	- - ล ท	- ร - ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช
มือซ้าย	- - - ร	- ล - -	- ล - ช	- - - ท	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช

มือขวา	- พ - -	- ม - -	- ร - ร	- - - ช	- - ล ล	- ท - -	ช ช - -	ล ล - ท
มือซ้าย	- - ม ร	- - - ร	- - - ล	- - - ช	- ล - -	- ท - ช	- - - ล	- - - ท

มือขวา	- ท - -	ล ล - -	ท ท - -	ร ร - ม	- - ม พ	- ล - -	- ล - พ	- - - ท
มือซ้าย	- ท - ล	- - - ท	- - - ร	- - - ม	- ร - -	- - - ม	- ร - -	ม ร - ท

มือขวา	- ร - ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช	- ช - -	ล ท - ร	- ม - ร	- ท - ล
มือซ้าย	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช	- ช - ช	- - - ร	- ม - ร	- ท - ล

มือขวา	- ม - -	ม ร ม	- ล - -	ช ช - ล	- ท - ร	- ท - -	ล ล - -	ช ช - ม
มือซ้าย	- ร - ท	- ล - ท	- ล - ช	- - - ล	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- ร - ท

มือขวา	- พ - ม	- ร - ด	- - - -	- - ร ม	- - ล ล	- ท - ล	- ช - ม	- ช - ล
มือซ้าย	- - - -	- ล - -	ท ล - ท	- ด - -	- ล - -	- ท - ล	- ช - ท	- ช - ล

มือขวา	- ร - ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช	- ช - -	ล ท - ร	- ม - ร	- ท - ล
มือซ้าย	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช	- ช - ช	- - - ร	- ม - ร	- ท - ล

มือขวา	- ม - -	ม ร ม	- ล - -	ช ช - ล	- ท - ร	- ท - -	ล ล - -	ช ช - ม
มือซ้าย	- ร - ท	- ล - ท	- ล - ช	- - - ล	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- ร - ท

มือขวา	- - ล ล	- - ล ล	- ล - -	ช ช - ล	- ร - ท	- ล - พ	พ พ - -	ม ม - ร
มือซ้าย	- ล - -	- ล - -	- ล - ช	- - - ล	- ร - ท	- ล - พ	- - - ม	- - - ร

มือขวา	- - ล ล	- ท - ช	- ล - ท	- ด - ร	- - ม ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช
มือซ้าย	- ล - -	- ท - ช	- ล - ท	- ด - ร	- ม - -	- ร - ท	- - - ล	- - - ช

มือขวา	- ล ช ช	- - ช ช	- ร - ช	- ล - ท	- ร - ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช
มือซ้าย	- - - ด	- ช - -	- ล - ช	- ล - ท	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช

มือขวา	- - ม พ	- ล - -	- ล - พ	- - - -	- ท - -	ล ล - -	ท ท - -	ร ร - ม
มือซ้าย	- ร - -	- - - ม	- ร - -	ม ร - ท	- พ - ม	- - - พ	- - - ร	- - - ม

มือขวา	- - ช ช	- ล - ร	- - - -	ร ม - ช	- - ล ล	- ท - -	ช ช - -	ล ล - ท
มือซ้าย	- ช - -	- ล - ล	- ท - ด	- - - ช	- ล	- ท - ช	- - - ล	- - - ท

มือขวา	-- ล-ท	-ร-ม	-ม-ม	-ร-ท	-ร-ม	-ร--	ทท--	ลล-ช
มือซ้าย	-ช--	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ท	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช

มือขวา	- ม --	ม ร ม	-ล--	ชช-ล	-ช-ล	-ท-ด	-ม ร ด	-ท-ล
มือซ้าย	- ร-ท	-ล-ท	-ล-ช	---ล	-ช-ล	-ท-ด	-ม ร ด	-ท-ล

มือขวา	-- -ร	--มฟ	-ล-ล	-ฟ--	-ด--	---ร	---	ร ม-ช
มือซ้าย	-ล--	-ร--	---ฟ	--มร	--ทล	-ท-ล	-ท-ด	-- -ช

มือขวา	- - ร ม	-ช-ล	-ท-ล	-ช-ม	- ม -	ร ร --	ม ม --	ชช-ล
มือซ้าย	- ด --	-ช-ล	-ท-ล	-ช-ม	- ท-ล	-- -ท	---ช	---ล

มือขวา	-ท-ล	-ช-ม	--ร ม	-ช-ล	---ร	-ด--	---ท	--ทท
มือซ้าย	-ท-ล	-ช-ม	-ด--	-ช-ล	---ล	--ทล	---	-ท--

มือขวา	-ท--	ลล--	ทท--	ร ร-ม	--มฟ	-ล-	-ล-ฟ	---
มือซ้าย	-ฟ-ม	---ฟ	---ร	-- -ม	-ร--	---ม	-ร--	ม ร-ท

มือขวา	-ด--	-ฟ--	-- -ร	--มฟ	-ล-ท	-ล--	ฟฟ--	ม ม-ร
มือซ้าย	--ทล	--มร	-ล--	-ร--	-ล-ท	-ล-ฟ	---ม	---ร

มือขวา	--ลล	-ท-ช	-ล-ท	-ด-ร	-ด--	-ฟ--	-- -ร	--มฟ
มือซ้าย	-ล--	-ท-ช	-ล-ท	-ด-ร	--ทล	--มร	-ล--	-ร--

มือขวา	--มฟ	-ล-ท	-ร-ท	-ล-ฟ	-ล-ท	-ล--	ฟฟ--	ม ม-ร
มือซ้าย	-ร--	-ล-ท	-ร-ท	-ล-ฟ	-ล-ท	-ล-ฟ	---ม	---ร

มือขวา	-ท--	ลล--	ทท--	ร ร-ม	--มฟ	-ล--	-ล-ฟ	---ท
มือซ้าย	-ฟ-ม	---ฟ	---ร	-- -ม	-ร--	-- -ม	-ร--	ม ร-ท

มือขวา	- ร - ท	- ล - -	ชช - -	ลล - ท	- ฟ - ม	- ร - ด	- - - -	- - ร ม
มือซ้าย	- ร - ท	- ล - ช	- - - ล	- - - ท	- - - -	- ล - -	ทล - ท	- ด - -

มือขวา	- ร - ช	- - ลท	- ร - ท	- ล - ช	- - ลท	- ร - ม	- ร - ด	- ท - ล
มือซ้าย	- ล - ช	- - - ท	- ร - ท	- ล - ช	- ช - -	- ร - ม	- ร - ด	- ท - ล

มือขวา	- ม - -	ม ร ม	- ล - -	ชช - ล	- ร - ท	- ล - -	ฟฟ - -	มม - ร
มือซ้าย	- ร - ท	- ล - ท	- ล - ช	- - - ล	- ร - ท	- ล - ฟ	- - - ม	- - - ร

มือขวา	- - - ท	- ล - -	ร ร - -	มม - ฟ	- ล - ท	- ล - -	ฟฟ - -	มม - ร
มือซ้าย	- - - ฟ	- ม - ร	- - - ม	- - - ฟ	- ล - ท	- ล - ฟ	- - - ม	- - - ร

มือขวา	- - - -	- ล - ล	- ท - ล	- ช - ม	- ม - -	ร ร - -	มม - -	ชช - ล
มือซ้าย	- - - ล	- - - -	- ท - ล	- ช - ท	- ท - ล	- - - ท	- - - ช	- - - ล

มือขวา	- ร - ม	- ร - -	ทท - -	ลล - ช	- ช - -	ลท - ร	- ม - ร	- ท - ล
มือซ้าย	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช	- ช - ช	- - - ร	- ม - ร	- ท - ล

มือขวา	- ม - -	ม ร ม	- ล - -	ชช - ล	- ท - ร	- ท - -	ลล - -	ชช - ม
มือซ้าย	- ร - ท	- ล - ท	- ล - ช	- - - ล	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- ร - ท

มือขวา	- ฟ - -	- ม - -	- ร - ร	- - - ท	- ช - -	ลท - ร	- ม - ร	- ท - ล
มือซ้าย	- - - ม	- - - ร	- - - ล	- - - ท	- ช - ช	- - - ร	- ม - ร	- ท - ล

มือขวา	- ท - ร	- ท - -	ลล - -	ชช - ม	- ม - -	ร ร - -	มม - -	ชช - ล
มือซ้าย	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- - - ท	- ท - ล	- - - ท	- - - ช	- - - ล

มือขวา	- ทลล	- - ล -	- ร - ช	- - ลท	- ร - ม	- ร - -	ทท - -	ลล - ช
มือซ้าย	- - - ร	- ล - -	- ล - ช	- - - ท	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช

มือขวา	- ฟ --	- ม --	- ร - ร	- - - ช	- - ล ล	- ท - -	ช ช - -	ล ล - ท
มือซ้าย	- - ม ร	- - - ร	- - - ล	- - - ช	- ล - -	- ท - ช	- - - ล	- - - ท

มือขวา	- ท - -	ล ล - -	ท ท - -	ร ร - ม	- - ม ฟ	- ล - -	- ล - ฟ	- - - ท
มือซ้าย	- ท - ล	- - - ท	- - - ร	- - - ม	- ร - -	- - - ม	- ร - -	ม ร - ท

มือขวา	- ร - ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช	- ช - -	ล ท - ร	- ม - ร	- ท - ล
มือซ้าย	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช	- ช - ช	- - - ร	- ม - ร	- ท - ล

มือขวา	- ม - -	ม ร ม	- ล - -	ช ช - ล	- ท - ร	- ท - -	ล ล - -	ช ช - ม
มือซ้าย	- ร - ท	- ล - ท	- ล - ช	- - - ล	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- ร - ท

มือขวา	- ฟ - ม	- ร - ด	- - - -	- - ร ม	- - ล ล	- ท - ล	- ช - ม	- ช - ล
มือซ้าย	- - - -	- ล - -	ท ล - ท	- ด - -	- ล - -	- ท - ล	- ช - ท	- ช - ล

มือขวา	- ร - ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช	- ช - -	ล ท - ร	- ม - ร	- ท - ล
มือซ้าย	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช	- ช - ช	- - - ร	- ม - ร	- ท - ล

มือขวา	- ม - -	ม ร ม	- ล - -	ช ช - ล	- ท - ร	- ท - -	ล ล - -	ช ช - ม
มือซ้าย	- ร - ท	- ล - ท	- ล - ช	- - - ล	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- ร - ท

มือขวา	- - ล ล	- - ล ล	- ล - -	ช ช - ล	- ร - ท	- ล - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
มือซ้าย	- ล - -	- ล - -	- ล - ช	- - - ล	- ร - ท	- ล - ฟ	- - - ม	- - - ร

มือขวา	- - ล ล	- ท - ช	- ล - ท	- ด - ร	- - ม ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช
มือซ้าย	- ล - -	- ท - ช	- ล - ท	- ด - ร	- ม - -	- ร - ท	- - - ล	- - - ช

มือขวา	- ล ช ช	-- ช ช	- ร - ช	- ล - ท	- ร - ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช
มือซ้าย	- - - ด	- ช - -	- ล - ช	- ล - ท	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช

มือขวา	- - ม ฟ	- ล - -	- ล - ฟ	- - - -	- ท - -	ล ล - -	ท ท - -	ร ร - ม
มือซ้าย	- ร - -	- - - ม	- ร - -	ม ร - ท	- ฟ - ม	- - - ฟ	- - - ร	- - - ม

มือขวา	- ท - -	ท ท - ร	- ม - ร	- ท - ล	- ท - ร	- ท - -	ล ล - -	ช ช - ม
มือซ้าย	- ท - ท	- - - ร	- ม - ร	- ท - ล	- ท - ร	- ท - ล	- - - ช	- ร - ท

มือขวา	- ฟ - ม	- ร - ด	- - - -	- - ร ม	- - ล ล	- ท - ล	- ช - ม	- ช - ล
มือซ้าย	- - - -	- ล - -	ท ล - ท	- ด - -	- ล - -	- ท - ล	- ช - ท	- ช - ล

มือขวา	- ร - ม	- ร - -	ท ท - -	ล ล - ช	- ช - -	ล ท - ร	- ม - ร	- ท - ล
มือซ้าย	- ร - ม	- ร - ท	- - - ล	- - - ช	- ช - ช	- - - ร	- ม - ร	- ท - ล

มือขวา	- ม - -	ม ร ม	- ล - -	ช ช - ล	- ร - ท	- ล - ฟ	- - - ม	- - - ร
มือซ้าย	- ร - ท	- ล - ท	- ล - ช	- - - ล	- ร - ท	- ล - ฟ	- - - ม	- - - ร

ภาคผนวก ซ
การตั้งคำถามประกอบการเรียนการสอน

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

1. เพลงสาธุการ มีประวัติความเป็นมาอย่างไร

1.1 ประวัติเพลงสาธุการ

เพลงสาธุการ เป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง มีความหมายของเพลงเพื่อแสดงการน้อมไหว้และเคารพบูชา เป็นเพลงประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ มีบทบาทสำคัญทั้งในงานพระราชพิธีและพิธีของประชาชนทั่วไป ในวัฒนธรรมดนตรีของไทย ใช้เพลงสาธุการเป็นเพลงแรก ผูกหัดฆ้องวงใหญ่ก่อนที่จะเรียนเพลงอื่น ๆ โดยผู้เรียนจะต้องผ่านการครอบหรือยกครู ทำนองทางฆ้องเพลงสาธุการเป็นลูกฆ้องอิสระที่เอื้ออำนวยให้นักดนตรี แสดงภูมิปัญญา สร้างสรรค์ พัฒนาทำนองและการใช้มือฆ้อง ทำให้เพลงนี้มีทางเพลงมากมายในปัจจุบัน

1.2 ตำนาน “เพลงสาธุการ”

มีเรื่องกล่าวเป็นตำนานปรัมปราของบรรดาครูบาอาจารย์ทางวิชาดนตรีว่า เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ในระยะปฐมโพธิกาล กิตติศัพท์เกียรติคุณของพระพุทธเจ้าก็เลื่องลือกระฉ่อนไปทั่วทิศานุทิศทั้งในมนุษย์ สวรรค์ และพรหมโลก วันหนึ่งพวกเทพบุตรเทพธิดาพากันลงมาจากสรวงสวรรค์ มาเฝ้าสดับพระธรรมเทศนาในที่เฉพาะ พระพักตร์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนเกิดหมดทวยเทพในสวรรค์ ครั้นถึงเวลาพระอิศวรเป็นเจ้าเสด็จออกมาประชุมเทวสภาก็ไม่มีเทวดาเข้ามาเฝ้าอย่างเคย พระอิศวรตรัสถามพระนันทิ พระนันทิจึงกราบทูลให้ทราบ พระอิศวรเป็นเจ้าก็กริ้วทวยเทพเป็นอันมาก และกริ้วเอาพระพุทธเจ้าด้วย พระอิศวรจึงตรัสชวนพระอุมาผู้เป็นมเหสี และพระนันทิ พร้อมด้วยเทพบริวารเสด็จลงมาเมืองมนุษย์ ทรงเห็นเทพบุตร เทพธิดาต่างนั่งสดับพระธรรมเทศนาสงบอยู่ ไม่แสดงอาการเอาใจใส่ต่อพระองค์ผู้เป็นเจ้านายของตนเอาเสียเลย พระอิศวรทรงนิรมิตนาฏยสถานขึ้นที่ใกล้พระวิหาร ซึ่งเป็นธรรมสภาที่พระพุทธเจ้ากำลังประธานธรรมเทศนาอยู่ แล้วองค์พระอิศวรเอง พร้อมด้วยพระอุมาและพระนันทิกับเทพบุตรอัปสรบริวารที่ตามเสด็จมา ก็บรรเลง

ดนตรีมีหลายหลบ

จับคู่อยู่พัลวัน

จอมผาอุมาเจ้า

รำรับขับประสาน

ซัดแซนแอนอุระ

เยื้องกรายสายเอวโอน

จอมเขารำเล่าโลม

อายเอียงเมียงมายทรง

แต่นานนทพระบำสวรรค์

สลับกันแลตระการ

ออกหน้าเหล่าบริวาร

นันทิการตีตะโพน

ปี่เท่งปี่จิ้งหะโพน

อ่อนแอขนโยนยะยรรยง

อุมาโน้มน้อมอรองค์

เบือนพักตร์บงองค์ภูบาล

แค่เสียงจำเรียงร้อง	สนั่นห้องก้องกังวาน
เฉื่อยฉ่ำสำเนียงหวาน	ซ้องประสานกับดนตรี
จอมทรงองค์อมร	เอี่ยมอารมณ์สำอางศรี
งามสภาอรุณี	แจ่มรัศมีมณีนัน
อำนาจพระศาสดา	เป็นมหาอัศจรรย์
เทวฤทธิ์รังสฤษดิ์	อันมหันต์มโหฬาร
ไม่กลบพระฤทธิ์	พระมนิศรอาจารย์
รังสีที่บรรดา	ไม่แผ่สร่างถึงสภา
ทิพย์สำเนียงเสียงสนั่น	ก็ไม่ลั่นตลอดมา
รูปร่างสำอางตา	มิได้ปรากฏแก่ใคร
ต่างนั่งฟังสัทธิธรรม	ไม่ระส่ำระสายใจ
สำราญบานฤทธิ์	ด้วยเลื่อมใสศรัทธาธาร ๖

พระอิศวรเป็นเจ้าทรงเห็นดังนั้น ก็ประหลาดพระทัย จึงเสด็จเข้าไปในพระวิหาร ประดิษฐานพระองค์ อยู่ตรงพระพักตร์พระพุทธเจ้า แล้วตรัสต่อว่าท้าวทายพระพุทธเจ้าให้มาประลองฤทธิ์กันด้วยวิธีซ่อนหา

ครั้งที่ 1 พระอิศวรจึงนิรมิตพระองค์เป็นธูละอองปลิวไปซ่อนพระองค์อยู่ในเมสัน์รัตนซึ่งประดับอยู่บน ยอดพรมพิมานพระพุทธเจ้าก็ทรงทราบด้วยพระญาณ แล้วบันดาลด้วยพระพุทธานุภาพให้พุทธบริษัทที่ประชุม อยู่ในธรรมสถานนั้นมองเห็นด้วย พระคิเวศุดขอโอกาสซ่อนเป็นครั้งที่ 2 พระพุทธเจ้าก็ทรงประธานด้วยพุทธานุ ภาพ

ครั้งที่ 2 พระอิศวรเสด็จไปซ่อนพระองค์อยู่ใต้บาดาล พระพุทธเจ้าก็ทรงทราบด้วยพระญาณ แล้ว บันดาลด้วยพระพุทธานุภาพ ให้พุทธบริษัทที่ประชุมอยู่ในธรรมสถานนั้นมองเห็นด้วยเหมือนกัน

ครั้งที่ 3 เสด็จลงไปซ่อนอยู่ในยมโลก พระพุทธเจ้าก็ทรงค้นพบด้วยพระญาณ แล้วบันดาลด้วยพระ พุทธานุภาพ ให้พุทธบริษัทที่ประชุมอยู่ในธรรมสถานนั้นมองเห็นด้วย

ครั้นถึงคราวพระพุทธเจ้าซ่อนบ้าง ก็ทรงนิรมิตพระกายเล็กเป็นละอองปรมาณู ปลิวไปติดอยู่ ณ ปลาย เกศาของพระอิศวร พระอิศวรก็ทรงเปล่งรัศมีฉายแสงสว่างทั่วทุกทิศ ทรงค้นหาทุกหนทุกแห่งจนเหนื่อยอ่อนพระ วรกาย ก็ไม่พบพระพุทธองค์ พระอิศวรจึงจำเป็นต้องทรงจำนนประกาศพระวาจายอมแพ้แก่พระพุทธเจ้า

เมื่อพระพุทธเจ้าทรงเห็นว่า พระอิศวรยอมแพ้แล้ว ก็ทรงเปล่งพระฉัพพรรณรังสีออกมาจากที่ซ่อนให้ ทราบว่า พระองค์ทรงซ่อนพระวรกายอยู่ ณ กลุ่มพระเกศาเหนือพระเศียรของพระอิศวรนั่นเอง แม้พระอิศวร จะพ่ายแพ้แล้ว แต่ก็ยังทรงแสดงทิวิमानะอยู่พระพุทธเจ้าสังเกตเห็นว่า พระอิศวรยังทรงกระด้างกระเดื่องอยู่ เพื่อจะทรงทรมานให้คลายทิวิमानะจึงยังไม่ยอมเสด็จลง คงประทับอยู่เหนือพระเศียรเกล้าของพระอิศวรต่อไป

พระอิศวรเชิญเสด็จให้ลง ก็ไม่เสด็จลง จึงมีพระพุทธรูปดำรัสว่าถ้ายอมแพ้จริงให้พระอิศวรนำเอาตุรียงคนดนตรีมาบรรเลงถวายอัญเชิญเสด็จ พระอิศวรจำเป็นต้องสั่งให้จัดหาปัญจตุรียงคนดนตรีมาขับประโคมถวายเป็นพุทธบูชาด้วยเพลงที่เรียกว่า “สาธุการ” พระพุทธรูปเจ้าจึงเสด็จลง ด้วยเหตุนี้ จึงถือเป็นธรรมเนียมประเพณีสืบมาว่า ถ้าจะบรรเลงเพลงดนตรีสำหรับเคารพบูชา หรือนอบน้อมนมัสการ ต้องบรรเลงเพลง “สาธุการ” ซึ่งถือเป็นเพลงครูสำหรับใช้ในการบรรเลงบูชาสิ่งที่เคารพนับถือ เสมือนเราถวายรูปเทียนดอกไม้บูชาเพื่อที่เคารพด้วยความเลื่อมใส

ต่อมามีการสร้างพระปางนี้ บ้างก็เรียกนารายณ์ทรงโค หรือผกาพรหม นั้น หากเป็นรูปพระพุทธรูปยืนประทับบนเศียรเทวดาชื่อว่า นั่นคือปางที่พระพุทธรูปเจ้าทรงทรมานทัญญูของพระอิศวรหรือของพระศิวะเจ้านั่นเอง เพราะพระอิศวรทรงมีพญาโคหนที่เป็นพาหนะนั่นเอง การที่เรียกนารายณ์ทรงโคไม่ถูกเพราะพระนารายณ์มีพาหนะเป็นครุฑ และพระพรหมก็ไม่ถูกอีกเพราะพระพรหมมีสี่พักตร์ ดังนั้นควรทำความเข้าใจว่าเป็นปางพระอิศวรแท้พระพุทธรูปเจ้านั่นเอง

2. คนดนตรีไทยมีความเชื่อต่อเพลงสาธุการอย่างไร

ในวัฒนธรรมดนตรีและพิธีกรรมของไทย เพลงสาธุการถือว่าเป็นเพลงที่มีความสำคัญอย่างมากต่อวัฒนธรรมดนตรีไทย ทั้งต่อตัวผู้บรรเลง วัฒนธรรมการบรรเลงและการแสดง วัฒนธรรมความเชื่อของคนดนตรีไทย โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของเพลงสาธุการที่มีต่อความเชื่อของคนดนตรีไทย

2.1 ความเชื่อของเพลงสาธุการ

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย เนื่องจากชาวไทยนับถือพระพุทธศาสนามาช้านาน จนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้หล่อหลอมซึมซับลงในวิถีไทย กลายเป็นรากฐานวิถีชีวิตของคนไทยในทุกด้าน ทั้งด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปกรรม ดังนี้

ดนตรีไทยเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษของเราได้รังสรรค์ไว้ให้เป็นเพื่อคงเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทยเช่นเดียวกับศิลปะแขนงอื่นๆ เช่น ภาษา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยมีโครงสร้างของสถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและทำนุบำรุงให้ดนตรีไทยได้ดำรงอยู่และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน หากกล่าวถึงการประสมวงดนตรีไทยที่เป็นแบบแผนนั้น วงดนตรีไทยที่มีบทบาทวิถีชีวิตของคนไทยมาเป็นระยะเวลาช้านาน คือ วงปี่พาทย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วงปี่พาทย์ไม้แข็งถือว่าเป็นวงดนตรีไทย ประเภทหนึ่งที่มีความนิยมจากประชาชนในทุกระดับชั้น นิยมใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมทั่วไป ทั้งประเพณีราชภัฏและประเพณีหลวง งานบุญ พิธีสงฆ์ พระราชพิธี บรรเลงประกอบการแสดงโขน ละครนอกและละครใน นอกจากนี้ยังถือเป็นวงดนตรีที่นิยมใช้ในการประชันของดนตรีไทยอีกด้วย

เพลงสาธุการ เป็นเพลงที่มีความสำคัญในการบรรเลงประกอบพิธีกรรม นักดนตรีปี่พาทย์จำเป็นฝึกหัด เพลงสาธุการเป็นเพลงแรก ในด้านความเชื่อของคนดนตรีไทยที่มีต่อเพลงสาธุการนั้นถือว่าเพลงสาธุการเป็นเพลง หน้าพาทย์ชั้นสูงเพลงหนึ่งที่มีความหมายถึง การแสดงความเคารพ นอบน้อมบูชาต่อพระรัตนตรัย ตามตำนาน กล่าวไว้ว่าเป็นเพลงที่เทวดาแต่งให้ให้แก่มวลมนุษย์ เพื่อเป็นการบูชาต่อองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังจะปรากฏ เรื่องราวอยู่ในการแสดงเบิกโรงตำนานมาแห่งเพลงสาธุการ (เสรี หวังในธรรม) เป็นเพลงที่มีความขลัง ความ คักดีสิทธิ์ ตามขนบธรรมเนียมของคนดนตรีไทย เมื่อมีเสียงตะโพนตีขึ้นนำเพลงสาธุการ คือ ดับตึง ดับเทิง นัก ดนตรีปี่พาทย์ที่ได้ยินก็จะยกมือขึ้นไหว้ทำความเคารพทันที ที่เป็นเช่นนี้เพราะเหตุแห่งศรัทธาของคนดนตรีไทยที่มี ต่อเพลงสาธุการนั่นเอง

ประวัติของเพลงสาธุการนั้น ยังไม่ค้นพบข้อมูลหรือหลักฐานใดๆ ที่ชี้ชัดว่าผู้ใดเป็นประพันธ์ขึ้นหรือ ประพันธ์เมื่อใด เพียงแต่ทราบว่าเป็นบทเพลงที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีความผูกพันที่เชื่อมโยงระหว่างศรัทธา ของคนไทยที่มีต่อพระพุทธศาสนาและศาสนพิธีที่เกี่ยวข้องศาสนาพราหมณ์ โดยนิยมบรรเลงประกอบพิธีกรรมที่ ต้องการความศักดิ์สิทธิ์ ฉะนั้นเพลงสาธุการจึงเป็นเพลงบรรเลงประกอบพิธีกรรมที่มีขึ้นเฉพาะโอกาสพิเศษเท่านั้น และไม่นิยมบรรเลงโดยทั่วไปเช่นเพลงอื่นๆ เรื่องราวของประวัติความเป็นมานั้น มีผู้รู้ได้แสดงทัศนะคติเกี่ยวกับ ประวัติของเพลงสาธุการ ดังนี้

นายจันทร โตวิสุทธิ (2454-2543) นักร้อง นักดนตรีและนักแต่งเพลงที่มีชื่อเสียง ในสมัยรัตนโกสินทร์ ได้กล่าวถึงประวัติของเพลงสาธุการไว้ในหนังสือที่มั่งของเพลงสาธุการจากหนังสือดนตรีไทย มัธยมศึกษา ครั้งที่ 3 (ม.ป.ป :12-13) ว่า

เมื่อครั้ง พระพุทธเจ้า ได้ตรัสรู้ในระยะปฐมโพธิกาลหรือในระยะเริ่มแรก นั้นเอง ตอนนั้นพระองค์มีชื่อเสียงร่ำลือไปทั่วทั้งโลกมนุษย์ และสวรรค์ จึงทำให้เหล่า เทวดา นางฟ้า ต่างก็ลงจากสวรรค์มายังโลกมนุษย์ โดยมีความประสงค์ที่จะฟังพระ ธรรมเทศนาจากองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและเมื่อถึงเวลาที่พระอิศวรเสด็จออกมา ประชุมสภาตามปกติ แต่กลับไม่มีเทวดามาเข้าเฝ้าอย่างที่เคยหลังจากที่ทราบเรื่อง ทุกอย่างจากพระนนที พระอิศวร ก็ทรงกริ้วเหล่าเทพยดาเป็นอันมาก จึงได้ตรัสชวน พระอุมาผู้เป็นมเหสีและพระนนที รวมถึงบริวารเสด็จลงมายังโลกมนุษย์และทรงเห็น เหล่าเทพยดา นางฟ้า ต่างสดับรับฟังพระธรรมเทศนาด้วยความสงบและมีได้สนใจต่อ พระองค์ ผู้เป็นนายจึงทำให้พระอิศวรทรงกริ้วเหล่าเทพยดา นางฟ้า รวมถึงพระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสต่อว่าทำลายพระพุทธเจ้าให้มาประลองฤทธิ์กันด้วยวิธีซ่อน หา

โดยครั้งที่ 1 พระอิศวรได้นิมิตองค์เป็นสุลิไปซ่อนอยู่ในเมสตร์รัตนที่ประทับอยู่บนยอดพรหมพิมานและพระพุทธเจ้าก็ทรงทราบด้วยพระญาณ ครั้งที่ 2 พระอิศวรเสด็จไปซ่อนอยู่ที่ใต้บาดาล พระพุทธเจ้าก็ทรงทราบด้วยพระญาณ ส่วนครั้งที่ 3 พระอิศวรได้ลงไปซ่อนที่ยมโลก พระพุทธเจ้าก็ทรงทราบด้วยพระญาณของท่านและทั้ง 3 ครั้งที่ พระอิศวรได้แปลงกายซ่อนตัวพระพุทธเจ้าก็บันดาลด้วยพระพุทธานุภาพให้พุทธบริษัทและเหล่าเทพยดาที่ประชุมอยู่ในธรรมสภาได้มองเห็นพระอิศวรทั่วกัน

เมื่อครั้งถึงคราวพระพุทธเจ้าซ่อนบ้าง พระองค์ก็ทรงนิมิตกาย เป็นละอองปรมาณูปลิวไปติด ณ ปลายพระเกศาของพระอิศวรและพระอิศวรก็ทรงปลงรัศมีฉายแสงสว่างไปทั่วทุกทิศแต่ก็ไม่สามารถพบพระพุทธองค์ จึงทำให้พระอิศวรประกาศว้ายอมแพ้แก่พระพุทธเจ้า และเมื่อทรงเห็นว่าพระอิศวรยอมแพ้แล้วแต่ก็ยังคงแสดง ทิฐิมานะและกระด้างกระเดื่องอยู่ เพื่อที่จะทำให้ทิฐิมานะของพระอิศวร ได้คลายลง พระพุทธเจ้าจึงไม่ยอมเสด็จลงจากพระเกศาของพระอิศวร ถึงแม้พระอิศวรจะอัญเชิญพระพุทธเจ้าให้เสด็จลงมาจากพระเกศาแต่พระพุทธเจ้าก็ไม่ยอมเสด็จลงมาและพระพุทธเจ้าก็ตรัสสั่งต่อพระอิศวรว่า ถ้ายอมแพ้จริงให้นำวงปัญจสุทธียางค์ดนตรีมาขับประโคมถวายเป็นพุทธบูชาด้วยเพลงที่เรียกว่า “สาธการ” พระพุทธเจ้าจึงยอมเสด็จลงมาจากพระเกศาของพระอิศวร ด้วยเหตุนี้จึงเป็นธรรมเนียมที่สืบต่อกันมาว่าถ้าจะบรรเลงเพลงดนตรีสำหรับเคารพบูชาหรือนอบน้อมผู้มีสการก็ต้องบรรเลงเพลงสาธการและถือเป็นเพลงครุที่ใช้ในการบรรเลงบูชาสรรพสิ่งต่างๆ ที่เคารพนับถือเหมือนกับที่เราถวายดอกไม้ ธูป เทียน เพื่อเคารพในสิ่งที่เราเลื่อมใสนั่นเอง

คุณหญิงขึ้น ศิลบรรเลง ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดงดนตรีไทย พ.ศ.2530 เป็นบุตรของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้กล่าวถึงประวัติของเพลงสาธการไว้ใน ลำดับพิธีไหว้ครูดนตรีไทยหนึ่งสือจากหนังสือที่ระลึกไหว้ครูดนตรีไทยและแจกรางวัลศรทอง (2531:12-15) ว่า

เมื่อพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์แรกอุบัติขึ้นในโลก ทรงพระนามว่า “ตัมหังกร” ก็มีผู้มาเลื่อมใสมาเคารพบูชาเห็นว่าการปฏิบัติตามลัทธิของศาสนาพราหมณ์กันเป็นจำนวนมาก รวมทั้งเทพทั้งหลายด้วย พระมหาพรหมซึ่งมีศักดิ์ค่านุภาพมากก็สงสัยว่าจะมีผู้อื่นใดเก่งยิ่งกว่าพระองค์ จึงใคร่จะทดลองคำเลื่องลือนั้น พระพรหมจึงไปทำพินับกับพระพุทธเจ้า โดยให้เมล็ดกันซ่อนหา พระพุทธเจ้าทรงรับคำท้า ให้พระพรหมผู้ทำไปซ่อนก่อน ไม่ว่าพระพรหมจะไปซ่อนที่ใดๆ พระพุทธเจ้าทรงเล็งเห็นได้ทุก

แห่ง พอลถึงคราวพระพุทธเจ้าทรงซ่อนบ้าง พระพรหมหาทั่วโลกสวรรค์ มนุษย์ก็ได้พบ จึงทูลขอยอมแพ้ พระพุทธเจ้าให้พระพรหมยื่นพระหัตถ์ขึ้นไปบนพระเศียรของพระพรหมเอง ก็จับถูกข้อพระบาทของพระพุทธเจ้า เป็นอันว่าพระพรหมก็หมดทิฐิ เทวดาทั้งหลายที่ไปประชุมก็สาธุการขึ้นพร้อมกัน พร้อมทั้งบรรเลงเพลงดนตรีด้วย จึงเรียกเพลงนั้นว่าสาธุการ (แต่คงไม่ใช่ทำนองอย่างมนุษย์ที่ใช้บรรเลงอยู่นี้) ตั้งแต่นั้นมาก็ใช้เพลงสาธุการในการเคารพนมัสการในพิธีสงฆ์เป็นอันดับแรกตลอดมา เพื่อเป็นการบูชาพระพุทธเจ้า เช่น บรรเลงก่อนกัณฑ์เทศน์

นายสมภพ ขำประเสริฐ นักดนตรีไทยและนักแต่งเพลงที่มีชื่อเสียง ท่านมีความชำนาญอย่างยิ่งในการบรรเลงระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฉิ่งใหญ่ และฉิ่งเล็กแล้ว ยังได้แต่งเพลงไว้หลายเพลง คือ เพลงไหมโรงมหาราช ๓ ชั้น เพลงมะลิวัลย์ ๓ ชั้น เพลงจำปานารีเถา เพลงไหมโรงปฐมฤกษ์ ๓ ชั้น และเพลงม่านมวงคลใหญ่ ๓ ชั้น เพลงที่ปรับปรุงทางเปลี่ยน ได้แก่ เพลงจระเข้ทางยาวเถา เพลงพันธุ์ฝรั่งเถา (ทางฝรั่ง) และเพลงสร้อยมยุรา (ทางมอญ) นอกจากนี้ท่านเป็นอาจารย์สอนดนตรีไทยอยู่ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตนครปฐม ได้กล่าวถึงประวัติของเพลงสาธุการไว้ใน หนังสือเรียนดนตรีไทยอย่างไรถึงจะดี (2532 : 23) ว่า

เล่าว่าสมัยเมื่อพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ใหม่ๆ นั้นท้าวผกาพรหม ได้ทำประลองฤทธิ์กับพระพุทธเจ้าโดยให้ผลัดกันหาที่ซ่อนตัวแล้วให้อีกฝ่ายค้นหา ครั้งแรกท้าวผกาพรหมเป็นฝ่ายซ่อนก่อนโดยเนรมิตกายเป็นละอองธุลีที่เล็กที่สุด แล้วหลบลงไปซ่อนอยู่ท่ามกลางกันเกษียณสมุทรที่ดำมืด แต่ก็ไม่อาจหลบพ้นสายตาพระญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ ครั้นถึงคราวที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นฝ่ายซ่อนบ้าง พระองค์ทรงเนรมิตพระวรกายให้ย่อเล็กลงเท่าละอองธุลีเช่นเดียวกัน แต่เสด็จขึ้นไปประทับซ่อนอยู่ในมุนมวณบนเศียรของท้าวผกาพรหม ท้าวผกาพรหมใช้ทิพยเนตรมองค้นหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนตลอดทั่วทั้งไตรภพ ก็ยังไม่สามารถมองเห็นพระพุทธองค์ได้จึงตรัสยอมแพ้ พระพุทธเจ้าจึงแสดงพระองค์ให้ท้าวผกาพรหมรู้ว่าทรงประทับอยู่บนมวยผมของท้าวผกาพรหมนั่นเอง เมื่อท้าวผกาพรหมยอมแพ้แล้วจึงกราบบังคมทูลอัญเชิญให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จลงมาจากมุนมวณอยู่หลายครั้ง แต่ก็ยังทรงนิ่งเฉยอยู่จนเมื่อเหล่าคนธรรพ์พากันประโคมบรรเลงเพลงสาธุการขึ้นจึงได้เสด็จลงมาจากเศียรของท้าวผกาพรหม ดังนั้นในเวลาต่อมาเพลงสาธุการจึงกลายเป็นเพลงที่ใช้ประโคมบรรเลงในพิธีเพื่ออัญเชิญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยเฉพาะ และเครื่องดนตรีชิ้นแรกที่เริ่มบรรเลงเพลงสาธุการ

ก่อนเครื่องดนตรีชนิดอื่นใดก็คือตะโพนนั่นเอง ดังนั้นนักดนตรีจึงถือว่า “ตะโพน” เป็นเครื่องดนตรีอันศักดิ์สิทธิ์ และถือว่าเป็นตัวแทนของพระปรมณรรพซึ่งเป็นบรมครูของเหล่าคนธรรพ์ทั้งปวงที่บรรเลงประโคมเพลงสาธการเพื่ออัญเชิญสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในครั้งนั้น

นายธนิศ อยู่โพธิ์ อธิบดีกรมศิลปากร พ.ศ. 2499 ได้รับยกย่องเป็นบุคคลดีเด่นแห่งชาติ สาขาพัฒนาการสังคม (ด้านศิลปวัฒนธรรม) ได้กล่าวถึงประวัติของเพลงสาธการไว้ใน หนังสือดนตรีในพระธรรมวินัย (ธนิศ อยู่โพธิ์, 2498: 48-52) ว่า

มีเรื่องกล่าวเป็นตำนานปรัมปรา ของบรรดาครูบาอาจารย์ทางวิชาดนตรีว่า เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วในระยะปฐมโพธิกาลกิตติศัพท์เกียรติคุณของพระพุทธเจ้าก็เลื่องลือกระฉ่อนไปทั่วทิศานุทิศ ทั้งในมนุษย์และสวรรค์ วันหนึ่งพวกเทพบุตรเทพธิดาพากันลงมาจากสรวงสวรรค์ มาเฝ้าสดับพระธรรมเทศนาในที่เฉพาะพระพักตร์ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนเกิดหมดทวยเทพในสวรรค์ ครั้นถึงเวลาพระอิศวรเป็นเจ้าเสด็จออกมาประชุมเทวสภาที่ไม่มีเทวดาเข้ามาเฝ้าอย่างเคย

พระอิศวรตรัสถามพระนันทิ พระนันทิจึงกราบทูลให้ทราบ พระอิศวรเป็นเจ้าก็กริ้วทวยเทพเป็นอันมากและกริ้วเอาพระพุทธเจ้าด้วย พระอิศวรจึงตรัสชวนพระอุมาผู้เป็นเหลิและพระนันทิพร้อมด้วยเทพบริวารเสด็จลงมาเมืองมนุษย์ เมื่อเสด็จมาถึงทรงเห็นเทพบุตรเทพธิดาต่างนั่งสดับพระธรรมเทศนาสงบอยู่ไม่แสดงอาการใจใส่ต่อพระองค์ผู้เป็นเจ้านายของตนเอาเสียเลย พระอิศวรทรงนิรมิตนาฏยสภาขึ้นที่ใกล้พระวิหารซึ่งเป็นธรรมสภาที่พระพุทธเจ้ากำลังประธานธรรมเทศนาอยู่แล้วองค์พระอิศวรเองพร้อมด้วยพระอุมาและพระนันทิกับเทพบุตรอัปสรบริวารที่ตามเสด็จมาก็บรรเลง

ดนตรีมีหลายหลบ	แต่นานาพระบำสรวรค์
จับคู่อยู่พัลวล์	สลักกันแลตระการ
จอมผาอุมาเจ้า	ออกหน้าเหล่าบริวาร
ร่ำรับขับประสาน	นนทการตีตะโพน
ซัดแซนแอนอูระ	ปิเต่งปิเจิงหะโพน
เยื้องกรายสายเอวโอน	อ่อนแอเนโยนยะยรรยง

จอมเขารำเล้าโลม	อุมาโนมน้อมอรองค์
อายเอียงเมียงมายทรง	เป็นนพภัทรบงองค์ภูบาล
แซ่เสียงจำเรียงร้อง	สนั่นห้องก้องกังวาน
เฉื่อยฉำสำเนียงหวาน	ซ้องประสานกับดนตรี
จอมทรงองค์อมร	เอี่ยมอาภรณ์สำอางศรี
งามสภาอำรุจี	แจ่มรัศมีมณีนัน
อำนาจพระศาสดา	เป็นมหาอัศจรรย์
เทวฤทธิ์รังสฤษดิ์สรค์	อันมหันต์มโหฬาร
ไม่กลบลบพระฤทธิ์	พระมุนิศรอาจารย์
รังสีที่บันดาล	ไม่แผ่สร้านถึงสภา
ทิพย์สำเนียงเสียงสนั่น	ก็ไม่ลั่นตลอดมา
รูปร่างสำอางตา	มิได้ปรากฏแก่ใคร
ต่างนั่งฟังลัทธิธรรม	ไม่ระล่ำระสายใจ
สำราญบานฤทธิ์	ด้วยเลื่อมใสศรัทธาธาร ๖

พระอิศวรเป็นเจ้าทรงเห็นดังนั้น ก็ประหลาดพระทัยจึงเสด็จเข้าไปในพระวิหาร ประดิษฐานพระองค์อยู่ตรงพระพักตร์พระพุทธเจ้าแล้วตรัสต่อว่าทำทนายพระพุทธเจ้าให้มาประลองฤทธิ์กันด้วยวิธีซ่อนหา ครั้งที่ 1 พระอิศวรจึงนิรมิตพระองค์เป็นธูลิละองปลิวไปซ่อนพระองค์อยู่ในเมลิครันซึ่งประดับอยู่บนยอดพรหมพิมาน พระพุทธเจ้าก็ทรงทราบด้วยพระญาณแล้วบันดาลด้วยพระพุทธานุภาพให้พุทธบริษัทที่ประชุมอยู่ในธรรมสภานั้นมองเห็นด้วย พระศิวะพูดขอโอกาสซ่อนเป็นครั้งที่ 2 พระพุทธเจ้าก็ทรงประธานด้วยพุทธานุภาพ ครั้งที่ 2 พระอิศวรเสด็จไปซ่อนพระองค์อยู่ใต้บาดาล พระพุทธเจ้าก็ทรงทราบด้วยพระญาณแล้วบันดาลด้วยพระพุทธานุภาพให้พุทธบริษัทที่ประชุมอยู่ในธรรมสภานั้นมองเห็น ครั้งที่ 3 เสด็จลงไปซ่อนอยู่ในยมโลก พระพุทธเจ้าก็ทรงค้นพบด้วยพระญาณแล้วบันดาลด้วยพระพุทธานุภาพให้พุทธบริษัทที่ประชุมอยู่ในธรรมสภานั้นมองเห็นด้วย

ครั้นถึงคราวพระพุทธเจ้าซ่อนบ้างก็ทรงนิรมิตพระกายเล็กเป็นละอองปรมาณูปลิวไปติดอยู่ ณ ปลายเกศา พระอิศวร พระอิศวรก็ทรงเปล่งรัศมีฉายแสงสว่างทั่วทุกทิศทรงค้นหาทุกหนทุกแห่งจนเหนื่อยอ่อนพระวรกายก็ไม่พบพระพุทธองค์ พระอิศวรจึงจำเป็นต้องทรงจำนบประกาศพระวาจายอมแพ้แก่พระพุทธเจ้า

เมื่อพระพุทธเจ้าทรงเห็นว่า พระอิศวรยอมแพ้แล้ว ก็ทรงเปล่งพระฉัพพรรณรังสีออกมาจากที่ซ่อนให้ทราบทั่ว พระองค์ทรงซ่อนพระวรกายอยู่ ณ กลุ่มพระเกศาเหนือพระเศียรของพระอิศวรนั่นเอง แม้พระอิศวรจะพ่ายแพ้แล้ว แต่ก็ยังทรงแสดงทิฐิมานะอยู่ เพื่อจะทรงทรมานให้คลายทิฐิมานะจึงยังไม่ยอมเสด็จลง คงประทับอยู่เหนือพระเศียรเกล้าของพระอิศวรต่อไป พระอิศวรเชิญเสด็จให้ลง ก็ไม่เสด็จลง มีพระพุทธดำรัสว่าถ้ายอมแพ้จริงให้

พระอิศวรนำเอาดุริยางคดนตรีมาบรรเลงถวายอัญเชิญเสด็จ พระอิศวรจำเป็นต้องสั่งให้จัดหาปัญจดุริยางคดนตรีมาขับประโคมถวายเป็นพุทธบูชา ด้วยเพลงที่เรียกว่า “สาธุการ” พระพุทธเจ้าจึงเสด็จลง ด้วยเหตุนี้ จึงถือเป็นธรรมเนียมประเพณีสืบมาว่า ถ้าจะบรรเลงเพลงดนตรีสำหรับเคารพบูชา หรือนอบน้อมนมัสการ ต้องบรรเลงเพลง “สาธุการ”

ซึ่งถือเป็นเพลงครูสำหรับใช้ในการบรรเลงบูชาสิ่งที่เคารพนับถือ เสมือนเราถวายรูปเทียนดอกไม้บูชาเพื่อที่เคารพด้วยความเลื่อมใส

ตามตำนานนี้นายธนิต อยู่โพธิ์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า จากคำบอกเล่าของคุณครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เรื่องคู่ซ่อนหาของพระพุทธเจ้านั้นควรเป็นท้าวมหาพรหมจึงเหมาะสมกว่า เพราะเป็นเทพในทางพระพุทธศาสนา แต่ตำนานที่อ้างมากล่าวข้างต้นนี้ได้นำเนื้อหาส่วนหนึ่งที่ได้มาจากการสร้างพระพุทธรูปปางศิ่วะประภูมาซึ่งพระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนะชีวะ) ประพันธ์เป็นบทร้อยกรอง ได้กล่าวถึงประวัติของเพลงสาธุการไว้ใน หนังสือไทยเขมรรายเดือน ฉบับรายเดือนมกราคม (นิ่ม โพธิ์เยี่ยม, 2541: 146-149) ว่า

สาธุมา จากรากศัพท์คำว่า สาธุ หมายความว่า สำเร็จตามตำนานมีกล่าวไว้ใน คัมภีร์พรหมประวัติภาคที่ 6 ความว่า เมื่อครั้งโลกบังเกิดพระสัมพันธัญญ์ผู้รู้แจ้งซึ่งสรรพสิ่งทั้งปวงทรงพระนามว่า พระตณ หังกรโรเป็น พระพุทธเจ้าพระองค์แรกที่โปรดเวไนยสัตว์ได้พระนิพพานมีผู้คนและปวงเทพต่างพากันไปซักถามความสงสัยในเหตุการณ์ต่างๆ จนเป็นที่เลื่อมใสเคารพบูชายิ่ง พระศิ่วะทรงทราบจึงตรัสชักชวนเหล่าเทพเทวาไปกราบบังคมทูลท้าวมหาพรหมบรมมหาเทวราชให้ทรงทราบถึงเหตุการณ์ดังกล่าว พระมาตุภูมิทรงทราบจึงใคร่จะประลองฤทธิ์เพื่อพิสูจน์ว่าเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจริงหรือไม่ พระมาตุภูมินำทวยเทพทั้งหลายไปยังสำนักของพระศาสดาเพื่อขอประลองฤทธิ์กับพระพุทธเจ้าโดยใช้วิธีการผลัดกันซ่อนหาเป็นเวลา 1 ชั่วโมง ท้าวมหาพรหม ทรงไปซ่อนเร้นกาย ณ ที่ใด พระพุทธเจ้าทรงหายถูกทุกแห่งไป คราวนี้เป็นแหล่งสุดท้าย พระมาตุภูมิแปลงพระวรกายเท่าตัววิ่งลงไปอยู่ในซอกหินใต้ทะเลลึก จึงตรัสถามพระพุทธเจ้าว่าอยู่ ณ ที่ใด พระพุทธเจ้าทรงตอบว่าอยู่ใต้ทะเลลึก จนถึงกำหนดครบ 1 ชั่วโมงตามกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้ ถึงคราวพระพุทธเจ้าไปซ่อนบ้าง พระมาตุภูมิทรงเนรมิตให้แสงสว่างโดยทั่วไปในโลกมนุษย์นี้ แม้จะมีอุลิสเฝ้าจูลินทรีย์ก็มองเห็น พระพุทธเจ้าทรงแสดงอิทธิปฏิหารย์ขึ้นไปประทับในมุนีมาลีแห่งพระเศียรท้าวมหาพรหมพระมาตุภูมิทรงตรัสถามพระพุทธเจ้าอยู่ ณ แห่ง

ไต่จึงมองไม่เห็น พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่าอยู่ตรงนี้ทำมหาพรหมก็หาทราบได้ว่าอยู่ ณ ที่ใด ถามเช่นนี้ 7 ครั้ง ก็หาทราบที่ซ่อนไม่ พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า มหาพรหมอย่ารู้ให้ชูชพระหัตถ์ขึ้นมาเหนือเศียรเกล้าเมาลี เมื่อทรงกระทำตามนั้นพระหัตถ์พระองค์ได้สัมผัสพระเพลาพระสัมพันธู์เจ้า ทำวพระพรหมจึงเปล่งพระสุรเสียงว่า พุโธ โลเก อุปปันโน (พระพุทธเจ้าเกิดขึ้นแล้วในโลก) ทรงถวายดอกกุบลวรรณาเป็นราชบัลลังก์และทรงตรัสสั่งให้พระประคนธรรพบรรเลงเพลงถวาย โดยเป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ ณ บัดนั้นใช้เวลา 5 อึดใจจึงสำเร็จ พระมาตุภูมิทรงตรัสเรียก เพลงสาธุการเป็นกิจพิธีบูชาพระศาสนาสืบมา

จากตำนานเพลงสาธุการข้างต้น สิ่งที่ปรากฏจากทั้งห้าเรื่อง มีทั้งเหมือนกันและแตกต่างกัน กล่าวคือ ประเด็นเรื่องการกำเนิดของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การประลองฤทธิ์วิธีการซ่อนหาและการสรรเสริญด้วยเพลงสาธุการ มีความคล้ายคลึงกัน หากแต่ตัวเล่าเรื่องมีคลาดเคลื่อนกันดังนี้

ประเด็น	ตำนานที่ 1 นายจันทร์ ไต วิสุทธิ	ตำนานที่ 2 คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง	ตำนานที่ 3 นายสมภพ ข้าประเสริฐ	ตำนานที่ 4 นายอนิโต อยู่โพธิ์	ตำนานที่ 5 นายนิม โพรเอี่ยม
1. ต้นกำเนิด	พระพุทธเจ้า	พระพุทธเจ้า ตมัททังกร	พระพุทธเจ้า	พระพุทธเจ้า	พระพุทธเจ้า ตมัททังกร
2. ผู้ทำประลอง	พระอัคร	พระพรหม	ท้าวผกาพรหม	พระอัคร	พระมาตุภูมิ
3. ผู้ติดตาม	พระอุมาผู้เป็น มเหสี พระนนทิ และเหล่าเทพ บริวาร	เหล่าเทพบริวาร	เหล่าเทพบริวาร	พระอุมาผู้เป็น มเหสี พระนนทิ และเหล่าเทพ บริวาร	เหล่าเทพบริวาร
4. จำนวนครั้ง	3 ครั้ง	ไม่ได้ระบุไว้	ไม่ได้ระบุไว้	3 ครั้ง	หลายครั้ง
5. ผลของการทำ ประลอง	พระอัครยอมแพ้	พระพรหมยอมแพ้	ท้าวผกาพรหมยอม แพ้	พระอัครยอมแพ้	พระมาตุภูมิยอม แพ้
6. ความเกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนา	ไม่ได้ระบุไว้	ไม่ได้ระบุไว้	ปางซ่อนหา	พระพุทธรูปปาง ศิ่วประฏิมา	ไม่ได้ระบุไว้
7. ผู้แต่งเพลง	ไม่ได้ระบุไว้	ไม่ได้ระบุไว้	ไม่ได้ระบุไว้	ไม่ได้ระบุไว้	พระประคนธรรพ

จากคำชี้แจงข้างต้นแสดงให้เห็นชัดว่า เพลงสาธุการมีบทบาทต่อพระพุทธศาสนามากกว่าพราหมณ์ฮินดู ถึงแม้เรื่องราวจะเกี่ยวพันกับความเป็นมาตามความเชื่อของฮินดูก็ตาม แต่นักดนตรีไทยก็ให้ความสำคัญกับทางพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาหลักของชาติและเชื่อได้ว่าเพลงสาธุการที่กล่าวถึงในตำนานคงไม่ใช่ทำนองเพลงอย่างที่ปรากฏ

อยู่ในปัจจุบันนี้เรื่องตำนานเพลงสาธุการ เป็นเพียงฐานความคิดต่อไปในการประพันธ์เพลงสาธุการและการสื่อความหมายของบทเพลงเพื่อนำไปใช้ในพิธีกรรมหรือกิจกรรมต่างๆ ภายในสังคมไทย

3. โครงสร้างของเพลงสาธุการมีลักษณะอย่างไร

เพลงสาธุการเป็นเพลงที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงซึ่งแสดงถึงความเคารพบูชาพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งครูบาอาจารย์ เทพยดา ใช้บรรเลงเป็นเพลงแรกในเพลงโหมโรงหลายประเภท เช่น โหมโรงเช้า โหมโรงเย็น โหมโรงเทศน์ใช้บรรเลงประกอบพิธีทั่วไป อาทิเช่น พิธีไหว้ครู งานอันเป็นมงคล แสดงพระธรรมเทศนาตอนที่พระสงฆ์ขึ้นธรรมมาศน์หรือมีการเทศน์มหาชาติ ใช้บรรเลงประกอบทำร่ำที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมใช้ได้ทั้งตัวละคร ฝ่ายฤๅษี พระ นาง ลิง เทวดา ยักษ์ ผู้บรรเลงจะต้องยึดผู้แสดงเป็นหลัก จะต้องจบให้ทัน การแสดงโขนที่ใช้เพลงสาธุการประกอบ เช่น ตอนศึกสามทัพ จอมถนน นอกจากนั้นยังมีประมุขรำลึกถึงพระนารายณ์เพื่อให้ช่วยฟื้นคำสาปพระแม่อุมาและตอนพระคเณศเสียว จากงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ทาง้องเพลงสาธุการของณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ (2534) ได้มีการสัมภาษณ์นักดนตรีหลายท่านซึ่งได้อธิบายถึงลักษณะของเพลงสาธุการในทัศนะคติที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันออกไปดังนี้

นายไชยยะ ทางมีศรี ปัจจุบันเป็นพนักงานราชการกลุ่มดุริยางค์ไทย กรมศิลปากร ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของเพลงสาธุการว่า

เพลงสาธุการเป็นเพลงที่มีมาแต่โบราณ มีทางเพลงที่แตกต่างกันมากมาย บางครั้งนักดนตรีในวงดนตรีเดียวกันใช้ทำนองที่มีทางเพลงและมือฆ้องที่แตกต่างกันออกไป ลักษณะของเพลงสาธุการนี้แบ่งออกเป็น 2 เที้ยว ความยาวไม่เท่ากัน เที้ยวแรกหน้าทับตะโพนตี 2 เที้ยว เที้ยวหลังตะโพนตีเที้ยวเดียว ทำนองตอนท้ายเป็นทำนองแยกก่อนลงจบเรียกว่า พระเจ้าเปิดโลก

นายชูป โสวัตร (บิดา) นักดนตรีอาวุโส จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของเพลงสาธุการว่า

เพลงสาธุการเป็นเพลงที่ไม่มีทำนองเหมือนเพลงทั่วไป ลักษณะที่เป็นท่อนของเพลงสาธุการนั้นจะเรียกเป็นเที้ยว คือ เที้ยวแรกและเที้ยวหลัง กำหนดเที้ยวนี้ต้องการให้เป็นที่ยอมรับกันเองในนักดนตรีสำหรับการขึ้นทำนองเพลงหรือลงทำนองเพลง ในด้านทำนองเพลงโดยเฉพาะฆ้อง เพลงนี้นับว่าเป็นเพลงที่มีอยู่หลายทาง แต่ละทางมีกลอนเพลงแตกต่างกัน แต่ที่สำคัญทุกทางจะผิดพลาดไม่ได้คือ ความยาวของเที้ยว การกำหนดเที้ยวและการออกตอนท้ายของเที้ยวหลัง

ผศ.ชูเกียรติ วงษ์อ้อ อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของเพลงสาธุการว่า

สำหรับชื่อเพลงสาธุการนั้น คำว่า สาธุการ คือชื่อเพลงที่ใช้บรรเลงเป็นเพลงแรกในเพลงโหมโรงหลายประเภท เช่น โหมโรงเช้า โหมโรงเย็น โหมโรงเทศน์ นอกจากนี้ยังมีเพลงสาธุการกลองและสาธุการคล้องเชือกหรือสาธุการคล้องช้าง เพลงสาธุการจะใช้บรรเลงประกอบพิธีไหว้ครู ส่วนเพลงสาธุการกลองและสาธุการคล้องเชือกหรือสาธุการคล้องช้าง นายพริ้ง กาญจนะผลินและหม่อมหลวงสุรักษ์ สวัสดิกุล ได้อธิบายว่า เพลงนี้ใช้บรรเลงบวงสรวงบวงบาศที่ใช้ในการคล้องช้าง ใช้บรรเลงเฉพาะพิธีพราหมณ์ซึ่งมีทำนองที่สั้นมาก

เพลงสาธุการกลองเป็นเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงที่ใช้บรรเลงเฉพาะพิธีไหว้ครู มีความหมายในการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้มาไมทนาสาธุการและระลึกถึงคุณบิดามารดาทั้งที่ล่วงลับไปแล้วหรือยังไม่ล่วงลับ ซึ่งเป็นคนละเพลงกับเพลงสาธุการ (เมธา หมูเย็น, น.ป.ป : 188)

เพลงสาธุการคล้องเชือกหรือเพลงสาธุการคล้องช้าง เป็นเพลงที่ใช้ในพระราชพิธีมณฑลสมัยโบราณ เรียกว่า พิธีบวงสรวงเชือกบวงบาศ บวงบาศที่ผ่านการทำพิธีขึ้นมาน่าจะถูกนำไปใช้ในการคล้องช้าง การทำพิธีจะเป็นขั้นตอนทางพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ ผู้ประกอบพิธีจะเป็นผู้เรียกให้นักดนตรีบรรเลงเพลงสาธุการบ่อยครั้ง ระยะเวลาในการบรรเลงนั้นสั้นมาก คือ เมื่อเริ่มทำนองเพลงก็ต้องเตรียมตัวลงจบ จึงไม่ทราบผู้ประพันธ์เพลงสำหรับบรรเลงโดยเฉพาะขึ้น เพียงแต่เรียกชื่อเพลงว่า เพลงสาธุการคล้องเชือกหรือเพลงสาธุการคล้องช้าง

นายเชื้อ ดนตรีรส ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) ปี 2542 ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของเพลงสาธุการว่า

เพลงสาธุการ มี 2 ทำนอง คือ สาธุการกลองใช้บรรเลงเฉพาะพิธีไหว้ครู ใช้ทั้งตะโพนและกลองทัดกำกับ อีกทำนองคือเพลงสาธุการที่ใช้บรรเลงในเพลงโหมโรงเป็นเพลงแรก สำหรับบูชาพระพุทธเจ้ามีอัตราจังหวะสองชั้น มีตะโพนกำกับไม่ใช้ไม้กลอง การตีฉิ่งจะตีฉิ่งอย่างเดียวไม่มีฉับ ทำนองจะไม่เรียกเป็นท่อนหรือวรรค แต่จะเรียกเป็นเที่ยว เที่ยวแรกจะมี 2 หน้าทับ เที่ยวหลังจะมีหน้าทับเดียวแล้วจะตัดออกตรงพระเจ้าเปิดโลก รวมเป็นเที่ยวครึ่ง ทำนองของเพลงมีลักษณะวนเวียนไปมา มีการซ้ำทำนองและซ้ำมือหลายแห่ง เมื่อซ้ำทำนองก็จะมีจุดแยก โบราณทำไว้อย่างนั้นด้วย

เจตนาเพื่อให้จำ เป็นบทฝึกที่ดี คนเล่นจะต้องมีสมาธิมัน เผลอไม่ได้ แม้ผู้เล่นที่มีความชำนาญก็มีโอกาสตีผิด ถ้าเล่นทั้งวงต้องให้คนฆ้องเป็นหลัก ในด้านความผันผวนของมือฆ้องนั้นเกิดขึ้นได้หลายสาเหตุ เด็กที่เริ่มเรียนครุ้มักจะเลือกมือฆ้องที่ง่ายมาสอน พอคล่องจึงแล้วปรับมือใหม่ ใช้วิธีบรรเลงที่มีความซับซ้อนมากขึ้น หลายคน หลายศิษย์ หลายครู หลายปัญญา เป็นเหตุให้เกิดความแตกต่างของทางเพลงได้

นายเดือน พาทย์กุล ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พ.ศ. 2535 ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของเพลงสาธการว่า

เพลงสาธการเป็นเพลงสำคัญ ก่อนเรียนจะมีการยกครูหรือขึ้นครูก่อน เมื่อ พ.ศ. 2458 ขณะเมื่อนายเดือน พาทย์กุล อายุได้ 10 ปี บิดาคือ นายพร้อม พาทย์กุล นักดนตรีที่มีชื่อเสียงในจังหวัดเพชรบุรีได้นำนายเดือน พาทย์กุลไปเรียนดนตรีกับจางวางทั่ว พาทย์โกศล การเข้าเรียนในครั้งนี้เริ่มต้นด้วยการยกครูและต่อเพลงสาธการใหม่ แต่เดิมนั้นนายเดือน พาทย์กุลได้รับการถ่ายทอดมาจากปู่ คือ นายแดง พาทย์กุล ท่านผู้นี้เป็นศิษย์ของพระประดิษฐ์ไพเราะ(มี ดุริยางกูร) และนายพร้อม พาทย์กุลมาแล้ว ลักษณะทำนองที่เริ่มต้นจะเริ่มจากระดับเสียงลูกล่างก่อน นายเดือน พาทย์กุลอธิบายว่า ถ้าขึ้นด้วยเสียงบนก่อน จะเหมือนการขึ้นทำนองของเพลงตระ จึงให้ขึ้นเพลงสาธการด้วยเสียงล่างก่อนนั่นเอง

การขึ้นทำนองเพลงสาธการด้วยเสียงล่างของนายเดือน พาทย์กุล เมื่อเปรียบเทียบกับจากทำนองเพลงสาธการในทางอื่น ๆ นั้น ในวรรณกรรมประโยคที่ 1 จะเป็นดังนี้

มือขวา	- - - ล	- - - ท	- - - ท	- ร - ม	- ล - ท	- ล - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
มือซ้าย	- - - ม	- - - ฟ	- - - ฟ	- ร - ม	- ล - ท	- ล - ฟ	- - - ม	- - - ร

นายประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พ.ศ. 2531 ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของเพลงสาธการว่า

เพลงสาธการ เป็นเพลงสำคัญมากเพลงหนึ่ง นอกเหนือจากการบรรเลงในกิจพิธีแล้ว เพลงนี้ยังเป็นเพลงพื้นฐานในการบรรเลงด้วย โดยเฉพาะพวกปี่พาทย์แรกเริ่มจะต้องบรรเลงฆ้องวงใหญ่เพลงสาธการก่อน ในแง่ของการบรรเลงวง นักดนตรีไทยถือ

ว่า เมื่อโหมโรงขึ้น การบรรเลงสาธการต้องบรรเลงให้ดีที่สุด เป็นเรื่องของฤกษ์เป็นเรื่องของอาถรรพ์ที่ว่า ถ้าบรรเลงสาธการถูกต้อง กิจการหรืองานพิธีนั้นก็เรียบร้อยตามไปด้วย แต่ถ้าบรรเลงแล้วเกิดความบกพร่องขึ้น ก็อาจจะส่งผลให้งานหรือพิธีนั้นเสียหายไปได้ ประเด็นสำคัญอยู่ที่สมาธิ นักดนตรีต้องมีสมาธิ เนื่องจากทำนองเพลงที่มีลักษณะยอกย้อน วนไปวนมาเหมือนเขาวงกต ถ้าสมาธิไม่มี โอกาสของการหลงลืมสับสนก็เป็นไปได้ง่ายทำนองของเพลงนั้นเมื่อพิจารณารายละเอียดจะพบว่า ส่วนวงกลอนก็ดี การแจกแจงลูกฆ้องก็ดี ต่างมีกลอนสัมผัสรับส่ง ต่อเนื่องได้ความอย่างเดียวกัน

รศ.พิชิต ชัยเสรี อาจารย์ประจำสาขาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของเพลงสาธการว่า

เพลงสาธการ เป็นเพลงในอัตราจังหวะสองชั้น เนื้อทำนองเป็นเพลงประเภทปรบไก่ การวิเคราะห์ทำนองนอกจากตรวจสอบจากหน้าทับสาธการแล้ว การตรวจสอบด้วยหน้าทับปรบไก่อจะทำให้เห็นรายละเอียดเพิ่มขึ้น เพลงสาธการจัดเป็นเพลงหลักที่สร้างพื้นฐานให้กับนักดนตรีไทย โบราณจึงกำหนดเพลงนี้ให้เป็นเพลงสำหรับการฝึกหัดนักเรียนจะต้องมีความจำและความอดทนเป็นที่ตั้ง

ทำนองของเพลงเล่น 2 เที้ยว ในเที้ยวหลังจะมีทำนองออกก่อนจบอยู่ 4 ประโยค ช่วงนี้นายสอน วงฆ้องและนายมิ ทรัพย์เย็น ศิษย์พระยาเสนาะดุริยางค์ (เข้ม สุนทรวาทิน) เรียกว่า สาธการเที้ยวน้อย เริ่มต้นจากบรรทัดที่ 51 ทำนองในช่วงสาธการเที้ยวน้อยนี้ นักดนตรีบางท่านเรียกว่า พระเจ้าเปิดโลก

มือขวา	-- ม ฟ	- ล - -	- ล - ฟ	- - - -	- ท - -	ล ล - -	ท ท - -	ร ร - ม
มือซ้าย	- ร - -	- - - -	- ร - -	ม ร - ท	- ฟ - ม	- - - ฟ	- - - ร	- - - ม

นายพินิจ ฉายสุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พ.ศ. 2540 ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของเพลงสาธการว่า

เพลงสาธการ เมื่อบรรเลงขึ้นต้นจะขึ้นด้วยตะโพนก่อนจะเรียกเป็นทำไม่เรียกเป็นท่อนเหมือนเพลงทั่วไป ทำนองเพลงจะเริ่มตรงลูกรับ หมายความว่า เมื่อทำนองเพลงเริ่มบรรเลง ส่วนแรกของทำนอง 1 ประโยคนี้ เป็นทำนองนำซึ่งระนาดเอกจะเป็นคนทำหน้าที่ จากนั้นลูกฆ้องคือฆ้องวงใหญ่และเครื่องดนตรีประเภทอื่นจะรับทำนองพร้อมกัน นับเป็นการเริ่มทำนองเพลง

นายพินิจ ฉายสุวรรณอธิบายว่า ในการสอน ได้จำแนกทำนองออกเป็น 9
วรรค จุดประสงค์ของการจำแนกก็เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำทำนองเพลง และม
ีความสะดวกในการสอนด้วย มีการแบ่งดังนี้

วรรค	ประโยค	เพียวย่อน/ ประโยค
1	0-1	33
2	2-4	34-36
3	5-7	37-39
4	8-11	40-43
5	12-14	44-46
6	15-20	47-50
7	21-26	
8	27-28	
9	29-32	
ออกพระเจ้าเปิด51-54โลก		

นายศิริ นักดนตรี อาจารย์สอนดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของ
เพลงสาธการว่า

เพลงสาธการมีหลายทาง เช่น ทางบางช้าง ทางอยุธยา ซึ่งต้องศึกษาต่อไปอีก
ว่าครูดนตรีชื่ออะไร เพราะทางเพลงจะแตกแยกออกไปอีก มีนักดนตรีหลายคนไปฝากตัว
เป็นศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นักดนตรีเหล่านี้ได้เรียนเพลงต่างๆ มา
ก่อนแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเพลงสาธการในเพลงไหมโรงต่างๆ เป็นต้น เมื่อไปฝากตัวเป็นศิษย์
ท่านก็จะกำชับให้รักษาทางเดิมไว้ให้ดี ถือว่าเป็นสมบัติอันล้ำค่าของบรรพบุรุษ
การที่เพลงสาธการมีหลายทางเป็นเรื่องดี เพราะแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของนักดนตรี
ไทยที่จะคิดสร้างสรรค์ท่วงทำนองให้คงตามตามความคิดของตน ทั้งนี้จะต้องอยู่ใน
กฎเกณฑ์ของเพลง คือ ต้องไม่ทำให้ทำนองขาดหรือเกิน เป็นที่น่าสังเกตที่ว่าเพลงนี้เป็น
เพลงที่ดีดำเนินทำนองตลอดไม่มีการกรอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทยและทำหน้าที่เป็นหลักวิชาการดนตรีไทยของประเทศและประจำอยู่ในหน่วยงานสำคัญต่าง ๆ อาทิ กรมศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศ ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของเพลงสาธการว่า

เพลงสาธการ เป็นเพลงสำคัญมากเพลงหนึ่ง เป็นเพลงที่มีทำนองจัดอยู่ในประเภทปรบไก่ ในอัตราจังหวะสองชั้น การศึกษาทำนองนอกจากจะใช้หน้าทับในการตรวจสอบแล้วต้องศึกษาหน้าทับตะโพนร่วมด้วย คนตีเครื่องหนังสามารถอธิบายในหลายแง่มุมได้ ทำนองเพลงเมื่อดูจากทางฆ้องจะพบว่า การขึ้นเพลงจะเป็นการเอาประโยคห้ายมาขึ้นเหมือนเพลงพญาโคก

นายสำราญ เกิดผล ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พ.ศ.2548 ได้แสดงทัศนะคติในลักษณะของเพลงสาธการว่า

เพลงสาธการ เป็นเพลงสำคัญของวงปี่พาทย์ของวงปี่พาทย์ นักดนตรีทุกคนจะต้องต่อเพลงนี้ก่อน ต้องท่องให้คล่องแคล่วและจำให้ขึ้นใจ เพราะทำนองที่มีการซ้ำและแยกทำนองกันหลายแห่ง จะทำให้เกิดความสับสนได้ ทางเพลงสาธการจากนายสำราญ เกิดผลเป็นทางของจางวางทั่ว พาทย์โกสัลที่ได้มีการประดิษฐ์ทางให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของบ้านวัดกัลยาณมิตร หลักของการประดิษฐ์คือต้องยึดโครงสร้างของเพลงให้ถูกต้อง ทั้งการลงเสียงหลัก การเข้าจังหวะหน้าทับ ความอิสระ ซึ่งเป็นความแตกต่างจะอยู่ที่ทำนองและมือฆ้อง โดยเฉพาะทางของจางวางทั่ว พาทย์โกสัลที่มีทางเฉพาะตัว ทางฆ้องของหลวงประดิษฐ์ไพเราะ ทางของหลวงบำรุงจิตเจริญก็มีลักษณะของตน การแจกแจงมือของสาธการจึงเป็นเรื่องไม่ผิด แต่เป็นการแสดงความสามารถของนักดนตรี

ภาคผนวก ณ
รูปกิจกรรม

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง

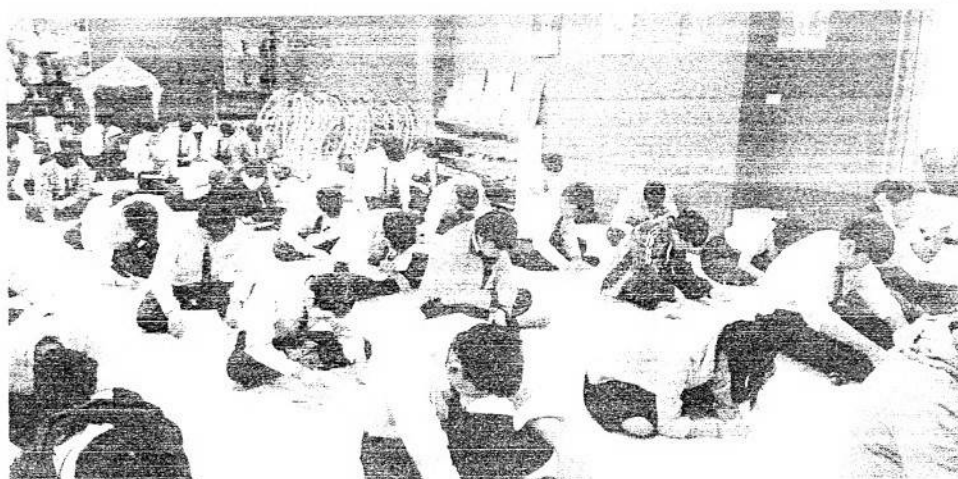

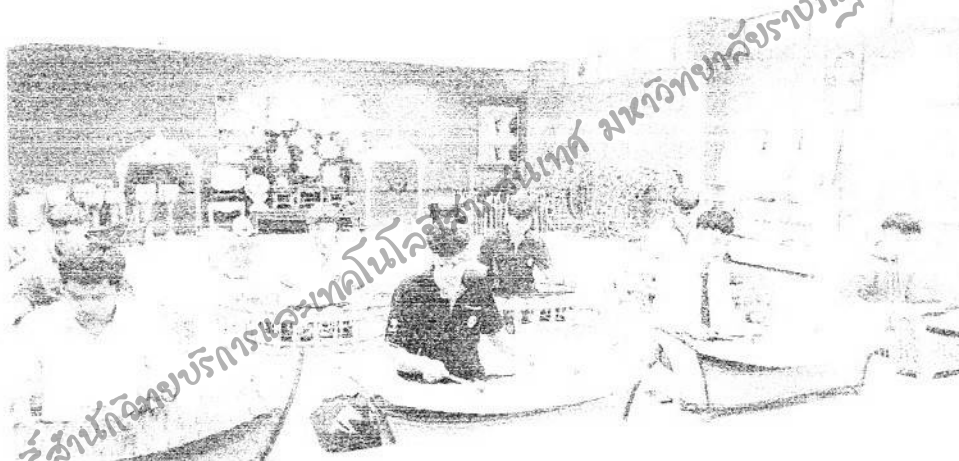
ภาพที่ 3 การปฏิบัติรวมวง

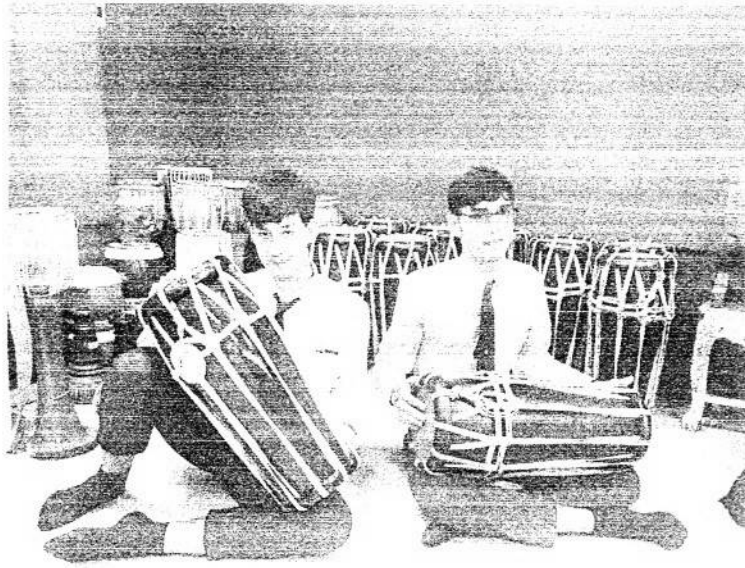
ภาพที่ 4 การปฏิบัติทำนองฆ้องรายบุคคล

ภาพที่ 5 การประเมินผลผู้เรียน

ภาพที่ 6 การปฏิบัติทำนองห้องเป็นกลุ่ม

ภาพที่ 7 การปฏิบัติหน้าทับ

ภาพที่ 8 การทดสอบหลังการปฏิบัติ

ภาคผนวก ญ
ประวัตินักวิจัย

ลิขสิทธิ์สำนักงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

1. ถ่าย
2. ชื่อ นางสาวสินี หาญชนะ
3. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์
4. ตำแหน่งทางการบริหาร -
- 5.สังกัด โปรแกรมวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
6. Email-address suthasinee.hanchana@gmail.com
7. โทรศัพท์มือถือ 099-268-5989
8. โทรศัพท์ที่ทำงาน -
9. โทรสาร -
10. ที่อยู่ในการจัดส่งเอกสาร 340 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 3000

11. ประวัติการศึกษา

ปีจบการศึกษา	ระดับปริญญา	ชื่อเต็ม และอักษรย่อปริญญา	สาขาวิชา	วิชาเอก	ชื่อสถาบันการศึกษา	ประเทศ
2551	ตรี	ศิลปศาสตรบัณฑิต	ดนตรีไทย	ดนตรีไทย	ม.ขอนแก่น	ไทย
2554	โท	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	ดนตรีไทย	ดนตรีไทย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ไทย

12. ผลงานวิจัย/ผลงานวิชาการ

ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับงานวิจัยทั้งในและนอกประเทศ

1) Teaching Process for Passing Knowledge of Mahori Khorat to Young People in down Nakhon Ratchasima : SIBR Hong Kong 2014 Conference on Interdisciplinary Business and Economics Research, 27th-28th September 2014, Hong Kong.

2) The Study of Learning Achievement on Learning Thai musical Practical section course 205133 (Pi path) of 1st year undergraduate of Bachelor's degree Music Major Nakhon Ratchasima Rajabhat University by Instructional Package. (2014) SIBR Japan (Osaka) 2015 Conference on Interdisciplinary Business and Economics Research, 2th-5th June 2015, Japan (Osaka).

3) The University's overture composition: The Ratchaphruek Overture. (2016) : SIBR-RDINRRU 2016 Osaka International Conference, 7th-8th July 2016, Japan.

งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :

สุธาสินี หาญชนะ. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีไทยภาคปฏิบัติ รายวิชา 205133 (ปีพาทย์) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โปรแกรมวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยการใช้ชุดการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สุธาสินี หาญชนะ. (2559). งานประพันธ์เพลงใหม่โรงประจํามหาวิทยาลัย : เพลงใหม่โรงราชพฤกษ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สุธาสินี หาญชนะ. (2559). การศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดทุ้มของครูบุญยัง เกตุคง. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สุธาสินี หาญชนะ. (2560). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยการใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมสูงวัย ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

สุธาสินี หาญชนะ. (2560). การฟื้นฟู สื่อสาร และการสร้างมูลค่าเพิ่มจากความหลากหลายทางชีวภาพด้านวัฒนธรรมไท-ยวนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเชิงสร้างสรรค์ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สุธาสินี หาญชนะ. (2561). การบริหารจัดการดนตรีพื้นบ้านสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเสริมคุณค่าผู้สูงอายุในสังคมสูงวัยตำบลมะเกลือใหม่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.